

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalteaduste valdkond

Ühiskonnateaduste instituut

Infokorralduse õppekava

Annemai Joab

Terviseinfo otsimise ja allikate usaldusväarsuse hindamise praktikad internetis:
Antslas elavate naiste näitel

Lõputöö

Juhendaja: Marko Uibu MA

Kaitsmisele lubatud:

Kaasjuhendaja: Krista Lepik PhD

Kaitsmisele lubatud:

Tartu 2016

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD.....	7
1.1. Mõisted	7
1.1.1. Tervis ja terviseinfo	7
1.1.2. Info hankimine ning infootsing	8
1.1.3. Sotsiaalsed praktikad	8
1.2. Terviseinfo otsimise ja hindamise käsitlused varasemates uuringutes	11
1.2.1. Terviseinfo otsimine	11
1.2.2. Terviseinfo internetiallikate hindamine	13
1.3. Info otsimise ja hindamise praktikate kujundamine	15
2. UURIMISKÜSIMUSED	17
3. MEETODID JA VALIM.....	18
3.1. Meetodid	18
3.1.1. Think-aloud meetodi kirjeldus.....	18
3.1.2. Semistruktureeritud intervjuu	19
3.1.3. Uurimisvahendid	19
3.1.4. Uurimisprotsess	21
3.1.5. Andmete analüüsimeetodid	21
3.2. Valim	23
4. TULEMUSED	24
4.1. Terviseinfo otsimise ja hindamise praktikad	24
4.1.1. Info otsimise oskused ja strateegiad	24
4.1.2. Terviseinfoallikate usaldusväärsuse hindamine	27
4.2. Teadlikuma terviseinfo otsimise ja hindamise toetamine	32
4.2.1. Juhend usaldusväärsuse hindamiseks	32
4.2.2. Teadlikkuse tõstmise vajadus	34
4.2.3. Ettepanekud teadlikkuse juhtimiseks.....	35
5. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON.....	38
5.1. Terviseinfo otsimise ja hindamise praktikad	38
5.2. Terviseinfoallikate ja terviseinfo usaldusväärsuse näitajad.....	40
5.3. Terviseinfo usaldusväärsuse hindamise vajadus ning juhendamise võimalused.....	41

5.4. Meetodi kriitika.....	43
KOKKUVÕTE	46
SUMMARY	49
KASUTATUD KIRJANDUS	52
LISA 1: INTERVJUU KAVA.....	57
LISA 2: PROOVIOTSINGUTE TRANSKRIPTSIOONID	58
LISA 3: INTERVJUUDE TRANSKRIPTSIOONID	96

SISSEJUHATUS

Kaasaja üks tähtsamaid väärtusi inimeste jaoks on tervis (Kalmus, Lauristin, Pruulmann-Vengerfeldt, 2004: 31-43; Kalmus, 2006). Terveks olemine, heaoluseisund, ei tähenda enam pelgalt haigustest priiks olemist, vaid sellest on kujunenud teatav sotsiaalne norm, mis mõjutab tugevalt meie käitumist. Igapäevaselt räägitakse ja kirjutatakse tervislikest eluviisidest, tervislikust toitumisest, tervisega seonduvast ennetustegevusest jpm. Samuti on kasvanud inimeste teadlikkus ning on muutunud arsti-patsiendi suhe ja passiivsest patsiendist on saanud aktiivne infovastuvõtja, kes otsustab paljuski ise oma tervise üle (Hardey, 2001; Tonsaker, Bartlett, & Trpkov, 2014; Uibu ja Vihalemm, 2016).

Infoühiskonna kiire areng on loonud olukorra, kus terviseinfo on muutunud kergesti kättesaadavaks ning internetist on kujunenud üks arvestatavaim terviseinfoallikas (Hardey, 2001; Cline & Haynes, 2001, Saar Poll OÜ, 2013). Internetist terviseinfo otsimine on aga paljudele inimestele tavapärane tegevus (Cline & Haynes, 2001; Fox & Fallows, 2003). Internet terviseinfoallikana pakub inimkonnale küll hulgaliselt võimalusi, kuid varjab endas küllaldaselt ohtusid ja riske ning relevantse ja usaldusväärse info selekteerimine nõuab eelteadmisi ja allikate hindamise pädevust.

Varasemates uuringutes keskendutakse tihti sellele, kuidas otsivad internetist terviseinfot erinevate diagnoosidega inimesed, kuid internetipõhist terviseinfot otsivad erinevatel teemadel ka terved inimesed (Ho & Niederdeppe, 2008). Seda enam peetakse oluliseks pöörata tähelepanu terviseinfo otsimise ja hindamise oskustele ning juhendamise võimalustele (*ibid*). Uuringutes on tihti ilmnenu, et kasutajate info otsimise ja hindamise oskused on piiratud (Ho & Niederdeppe, 2008; Peterson, Aslani, & Williams, 2003; Tonsaker jt, 2014) ning järeldatud, et infootsijale tuleb anda õiged vahendid kvaliteetse info leidmiseks ja kasutamiseks (Morahan-Martin, 2004).

Eestis aga puuduvad uuringud, kui palju inimesed internetist tervisealast infot otsivad (Kruus, Ross, Hallik, Ermel, Aaviksoo, 2014), seega ei ole ka teada, kuidas nad seda teevad. Kui ei ole teada, kuidas inimesed terviseinfot otsivad, ei saa ka teada, kuivõrd nad tajuvad

usaldusväärse info olulisust ning milliste tegurite järgi terviseinfot hinnatakse. Tervise infokäitumise väljaselgitamine on vajalik, et hinnata, kui hästi või halvasti inimesed tulevad toime terviseinfo ressurssidega internetis ning kas tervise infokäitumise praktikad on midagi sellist, mis vajaksid ühiskonnas tähelepanu ning kujundamist.

Käesolev uurimistöö on jätkuks autori seminaritööle, mille põhifookuses oli põhjuste leidmine, miks pöörduakse interneti terviseinfot otsima ning vähesel määral puudutas info otsimise ja hindamise temaatikat. Seminaritöö oli paralleeluuring¹, mis vaatles terviseinfo vajaduse tekkimise põhjuseid lähtuvalt piirkondlikust aspektist ning uuring viidi läbi antud töö autori poolt Võrumaal, Antslas ja kaasuurija Kaie Sinialliku poolt Tallinnas ja selle lähiümbruses. Tookordne uurimistöö andis üldisema raamistiku tervise- ja infokäitumise uurimiseks ning konkreetseid põhimõtteid internetipõhise terviseinfo otsimisel ja hindamisel ei ilmnunud. Peamiselt mainiti „sisetunde“ järgi otsustamist info usaldusväärsuse üle. Seega pidasin vajalikuks jätkata teema uurimist ning käesoleva uurimistöö eesmärgiks on anda põhjalikum ülevaade internetipõhise terviseinfo otsimise ja hindamise praktikatest ja usaldusväärsust tekitavatest teguritest.

Uurimistöö teiseks eesmärgiks on välja selgitada, kuivõrd tajutakse vajadust teadlikuma infokäitumise juhendamiseks ja milliste vahenditega oleks võimalik seda toetada ning kelle ülesanne see peaks olema. Seega on uurimistöö praktiline eesmärk uuritavate arvamuste põhjal teha ettepanekuid inimeste juhendamiseks.

Uurimiseesmärkide saavutamiseks on kasutatud kombineeritud kvalitatiivseid meetodeid. Terviseinfo otsimise ja hindamise praktikate vaatlemiseks kasutasin *think-aloud* meetodit, mis on kõnealuse teema uurimisel Eestis eksperimentaalne. Täiendavate andmete, arvamuste ja ettepanekute kogumiseks kasutasin semistruktureeritud intervjuud.

Think-aloud uuringu puhul peetakse oluliseks intervjuueeritavate kompetentsust uuritava teema osas (van Someren, Barnard, Sandberg, 1994; Hoppmann, 2009) ning seetõttu tuginesin valimi moodustamisel seminaritööle ja valisin selles osalenud seitsme naise hulgast neli

¹Ühesugune uuring viidi läbi 2014. a Võrumaal Antslas ja Tallinnas ning selle lähiümbruses. Uuringus osales seitse maal ja kuus linnas elavat 30-40-aastast naist. Andmed koguti semistruktureeritud intervjuude käigus ning analüüsiti kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodil.

aktiivsemat internetipõhise terviseinfo otsijat, kes olid valmis läbiviidavas uuringus osalema. Intervjueeritavad on Antsla piirkonnas elavad naised, vanuses 34 – 42-aastat. Valim on moodustatud naistest, kuna naised on aktiivsemad terviseinfo otsijad kui mehed (Saar Poll OÜ; Fox & Fallows, 2003).

Uurimistöö koosneb viiest peatükist, millest esimeses kirjeldan uurimisteemaga seonduvaid mõisteid ning annan ülevaate teoreetilisest raamistikust. Teises peatükis on vaatluse all uurimisküsimused. Kolmandas peatükis tutvustan uurimiseks kasutatud meetodeid. Neljandas peatükis esitan uurimistulemused ning viiendas teen järeldused lähtuvalt uurimisküsimustest ning arutlen meetodi kasutamisel tekkinud probleemide üle.

Täna Krista Lepikut, kes on olnud suurepäraseks juhendajaks nii minu seminaritööle kui ka lõputööle. Eriti suur aitäh Marko Uibule, kes ulatas oma abikäe kõige kriitilisemal hetkel ning tänu kellele sai käesolev lõputöö siiski teoks. Samuti täna kõiki uuringus osalenud naisi, kes nõustasid end avama nii delikaatsel teemal, nagu on tervis.

1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

Teooria peatükk on jagatud kolmeks osaks ning selle esimeses osas kirjeldan uurimisteede seonduvaid mõisteid. Teises ja kolmandas osas annan ülevaate varasemates uuringutes ilmnunud terviseinfo otsimise ja hindamise praktikatest ning nende kujundamisest.

1.1. Mõisted

Mõistete peatükis avan uurimistöös kasutatavate mõistete olemuse.

1.1.1. Tervis ja terviseinfo

Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) põhikiri defineerib tervise olemust: „Tervis on täieliku füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu seisund, mitte ainult haiguse või puuete puudumine“ (Maailma Terviseorganisatsiooni põhikiri 1946, Riigi Teataja 2005 kaudu).

Mõistele „terviseinformatsioon“ autorid ühest ja selget definitsiooni ei anna. Terviseinformatsioon on teave, mis hõlmab oma sisult väga erinevaid teemasid. Levinumad, mida autorid välja toovad, on konkreetset haigused, ravi, toitumine, alternatiivmeditsiin, haiglate ja terviseteenuste võimalused, tervisekindlustus, füüsiline seisund ja sport ning vaimne tervis (Hennington, 2011; Marton & Choo, 2012; Fox & Fallows, 2003). Pew Internet & American Life Project lisab nimekirja ravimid, vaktsineerimine, narkootikumidest ja alkoholist loobumise, seksuaalterviseinfo ning keskkonnast tingitud terviseriskid (Fox & Fallows, 2003).

Käesolev uurimistöö käsitleb terviseinformatsiooni kui üldist tervisealast teavet, mis koondab enda alla erinevad tervisealased teemad, nagu heaolu seisund, terviseprobleemid, ravimid, ravi, teenused ning organisatsioonid.

1.1.2. Info hankimine ning infootsing

Infoteadustes eristatakse info hankimise ja otsinguprotsessi uurimisel mõisteid info hankimine (*information seeking*) ning infootsing (*information retrieval*), mille erinevus seisneb info lehitsemises (*browsing*) ning otsimises (*searching*) (Virkus, 2003).

Informatsiooni hankimine on eesmärgistatud tegevus info leidmiseks kõikvõimalikest allikatest, mis eelneb konkreetsemale infootsingule valitud allikast (Wilson, 1999). Info hankimise eelduseks on tajutud lünk, kus inimene tunnetab infovajadust ning valik, milliseid allikaid ta otsustab seejärel kasutada (Savolainen, 2006). Info otsimisel aga kasutatakse abivahendina arvutit ning otsing on seotud andmebaaside ja sinna sisestatud teabega (Virkus, 2003). Infootsing toimub interaktsioonis erinevate infosüsteemidega, hõlmates nii inimese ja arvutivahelise suhtluse kui intellektuaalse tasandi (mõtteprotsessid nagu otsustamine, valikud jne) (Wilson, 2000; Kannukene, 2014 kaudu).

Virkus (2010) võtab kokku infootsingu kui protsessi, mis sõltub infootsijast, infoprobleemist, otsingusüsteemist ja tulemustest. Infootsinguprotsess sisaldab terve rea etappe, mis on omavahel vastastikusel seoses: probleemi äratundmine, probleemi defineerimine, otsingusüsteemi valik, päringu mõtestamine, päringu formuleerimine, infootsingu sooritamine, tulemuste hindamine ja mõne või kõigi etappide kordamine, kui see osutub vajalikuks. (Virkus, 2010)

Virkus (2003) nendib, et infohankimise ja infootsingu mõisted on seoses arvutisüsteemide kiire arenguga teineteisele lähenenud. Sarnast tendentsi oli märgata ka käesoleva uurimistöö jaoks kasutatud varasemates uuringutes, milles on käsitletud infohankimise (*seeking*) mõistet veebiallikate otsimise puhul ning infootsingu (*searching*) mõistet internetis (nt otsingumootorites) päringute formuleerimise ning strateegiate uurimisel. Kuna käesolevas uurimistöös on eesmärgiks jälgida terviseinfo otsinguvõtteid e strateegiaid internetis, siis jääb infootsingu mõiste juurde.

1.1.3. Sotsiaalsed praktikad

Käesolevas uurimistöös saab vaadelda internetipõhist terviseinfo otsimist ja hindamist kui sotsiaalset praktikat. Andreas Reckwitz (2002) on defineerinud praktikat rutiinse käitumisena,

mis koosneb teatud omavahel seotud elementidest: kehalise tegevuse vormidest, vaimse tegevuse vormidest, "asjadest" ja nende kasutusest, taustateadmistest nagu arusaamad, *know-how*, emotsionaalsed seisundid ja motivatsioon (Reckwitz, 2002). Reckwitz'i käsitlust lihtsustavad Elizabeth Shove, Mika Pantzar ja Tim Watson ning nimetavad praktikate koostisosadena kolme põhikomponenti: tähendused, materjalid ja asjad ning oskused ja kompetentsus (Vihalemm, Keller, Kiisel, 2013).

Järgnevalt kirjutan lahti praktikate põhiosad terviseinfo otsimise ja hindamise näitel.

Tähendused

Tähenduste all mõistetakse kõikvõimalikke tõlgendusi, mida inimesed on võimelised antud praktikale omistama (Vihalemm jt, 2013). Näiteks ei seostu terveks olemine enam pelgalt haigustest vabaks olemisega, vaid ühiskonnas on kujundatud arusaamad, et heaolu seisundi tagavad tervislikud eluviisid, tervislik toitumine, tervisealane ennetustegevus jms.

Autori seminaritööst lähtuvalt saab öelda, et tervisealastes otsustes ei tugineda enam ainult arstile vaid tervisealast infot hangitakse erinevatest kanalitest ning biomeditsiiniliste ravimeetodite kõrval praktiseeritakse ka alternatiivseid meetodeid (Joab, 2015). Patsiendi roll arsti-patsiendi suhtes on muutumas passiivsest infovastuvõtjast aktiivseks ja teadlikuks patsiendiks, kes hangib täiendavat infot ja otsustab ise oma tervise üle (Ho & Niederdeppe, 2008). Terviseinfo on üks populaarsemaid teemasid, mida otsitakse internetis, kuid see on tekitanud vastakaid hoiakuid klassikalise meditsiiniga. Autori seminaritöös osalenud naistel oli kujunenud arusaam, et meditsiinitöötajad suhtuvad internetipõhisesse terviseinfosse negatiivselt ning sellest rääkimine arstiga oleks justkui tabu (Joab, 2015).

Internetipõhise terviseinfo otsimine on praktika, mida inimesed teevad, aga mingil põhjusel ei taheta seda tunnistada (Siniallik, 2015). Põhjuseks võib olla see, milline kuvand on ühiskonnas loodud internetipõhisest terviseinfost ja selle otsimisest ning hindamisest. Siiski näitas autori seminaritöö, et internet ei pretendeeri asendama arsti ning olulistest otsustes usaldatakse professionaalset arvamust, kuid internetipõhine terviseinfo toetab valikuid ja otsuseid (Joab, 2015). Samuti ei võimalda tervishoiusüsteem siiski jõuda iseseisvalt, ilma arsti otsuse ja suunamiseta professionaalse ravini ja ravimiteni. Seega võivad inimesed end küll internetipõhise terviseinfo põhjal diagnoosida ja praktiseerida, kuid seda teatud piirini ning

tõsisemate probleemidega, mis vajavad uurimist ning konkreetsemat ravi, peab pöörduma arsti poole.

Asjad ja materiaalne elukeskkond

Asjad ja materiaalne elukeskkond on komponendid ilma milleta praktika eksisteerida ei saa ning siia kuuluvad praktika teostamiseks vajalikud objektid (Vihalemm jt, 2013).

Internetipõhise terviseinfo otsimise ja hindamise praktika teeb võimalikuks interneti kättesaadavus ja selle kasutamist võimaldava seadme olemasolu. Eesti on hästi kaetud telekommunikatsiooni võrgustikuga ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi andmetel on interneti püsiühendus kättesaadav 93,9% elanikele ning 2013. aastal kasutas internetti 80% 16-74-aastastest elanikest (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ... 2016). Varasemates uuringutes on järeldatud, et internetist on kujunenud üks tähtsamaid terviseinfo hankimise kanaleid (Marton & Choo, 2012; Fox & Fallows, 2003), kuid Eestis puuduvad uuringud, mis näitaksid kui palju inimesed internetist tervisealast infot hangivad (Kruus jt, 2014). Küll aga nähtub sotsiaal- ja turu-uuringute firma Saar Poll (2013) läbi viidud uuringus „Elanike hinnangud tervisele ja arstiabile“, et aastaks 2013 soovib 49% uuringus osalenud Eesti elanikest saada tervisealast informatsiooni internetist.

Autori seminaritöös (2015) vaadeldi, kuidas mõjutab internetipõhise terviseinfo otsimise praktika kujunemist terviseteenuse kättesaadavus maapiirkonnas. Ilmnes, et uuritud esmatasandi arstiabi kättesaadavust peetakse piisavaks ja kvaliteeti heaks ning seda ei saa internetti pöördumisel otsese mõjutajana võtta. Seminaritöös selgus, et infoallikate valikut mõjutab probleemi tõsidus. Interneti osakaal info hankimisel muutub märkimisväärseks, kui on tegemist kergemate terviseprobleemidega, mille puhul ei peeta vajalikuks arsti poole pöörduda. Samuti kasutatakse internetti paralleelselt arsti nõuannetega. (Joab 2015) Interneti eeliseks terviseinfoallikana peetakse infole lihtsat, kiiret ja mugavat ligipääsu (Morahan-Martin, 2004; Joab, 2015; Siniallik, 2015)

Oskused ja kompetentsus

Oskused ja kompetentsus on oluline koostisosa praktikate mõjutamisel. Mistahes tegevuste sooritamiseks peavad olema teatud pädevused, mis omakorda koosnevad nii vaimsetest kui ka kehalistest elementidest. (Vihalemm jt, 2013)

Tervisega seondvalt on interneti vahendusel võimalik otsida tervisealast infot, tellida kaupu näiteks netiapteekest või ka loodusravi poodidest, broneerida vastuvõtuaegasid, leida toitumiskavasid ja treeningprogramme jms. Kuivõrd inimesed kasutavad kõiki pakutavaid võimalusi ning kui oskuslikult nad seda teevad, võib tuleneda inimese taustast ja sotsiaalsest keskkonnast, kus ta viibib. Internetipõhise terviseinfovajaduse ja otsikäitumise mõjutajana rõhutatakse peamiselt inimeste haridustaset, majanduslikke võimalusi ja kogemusi tehnoloogiaga (Hennington, 2011). Seega võib oletada, et kui inimesel on igapäevaselt suurem vajadus ja kokkupuude arvuti ja internetiga, siis puutub ta rohkem kokku ka internetipõhise terviseinfo ja positiivse kokkupuute järgi (Morahan-Martin, 2014) kasvavad oskused ja kogemused, mis mõjutab praktika olemust.

Samuti võivad mõjutada oskused ja kogemused info usaldusväärsuse hindamise praktikaid. Joab (2015) ja Siniallik (2015) seminaritöodes märgiti enim usaldusväärsuse mõõtena sisetunnet. Sisetunnet võib käsitleda kui tervet mõistust (*Common Sense*) ning sellele tuginemist info otsimisel, millele viitab ka Powell, Inglis, Ronnie ja Large (2011) uuring. Sisetunde järgi otsustamine on tunnetuslik protsess ning seotud inimeste uskumuste, kogemuste ning teadmistega (Senkowski ja Branscum, 2015; Lederman, Fan, Smith, Chang, 2014).

1.2. Terviseinfo otsimise ja hindamise käsitlused varasemates uuringutes

Järgnevalt kirjeldan terviseinfo otsimisel ja hindamisel varasemates uuringutes välja toodud praktikaid.

1.2.1. Terviseinfo otsimine

Internetist otsitakse kõige enam terviseteemalist infot (McMullan, 2006). Pew Internet & American Life Project'i uuringu kohaselt on 80% protsenti täiskasvanud Ameerika interneti kasutajatest vähemalt korra internetist otsinud infot erinevatel terviseteemadel (Fox & Fallows, 2003). Info otsimist võib defineerida kui keerukat kognitiivset tegevust, mis hõlmab probleemi lahendamise, otsustamise ja teksti mõistmise protsessi (Monchaux, Amadiou, Chevalier, & Mariné, 2015).

Varasemates uuringutes on ilmnunud, et terviseinfo otsingute lähtepunktina kasutatakse tüüpiliselt otsingumootoreid, kuid mitte mõnda meditsiiniportaali või ametlikku terviseinfot kajastavat lehekülge (Eysenbach & Köhler, 2002; Powell jt, 2011). Info otsimine otsingumootori vahendusel hõlmab kolme peamist etappi (Monchaux jt, 2015):

- 1) päringu planeerimine ja vormistamine, mille käigus moodustatakse asjakohased märksõnad lähtuvalt otsingu eesmärgist;
- 2) otsingumootorist saadud teabe hindamine. Infootsija kontrollib ja hindab otsingumootorist saadud informatsiooni sisu vastavust kasutatud märksõnadele. Kui tulemused ei vasta eesmärkidele, tuleb päring ümber formuleerida (minnakse tagasi punkti 1);
- 3) info töötlemine. Kui otsingumootori tulemused näivad relevantseid, siis infootsija teeb valiku ning töötleb neid süvitsi.

Monchaux jt (2015) toob välja tuginedes varasematele info otsimise uuringutele, et infootsingu protsessi toetavad infootsija eelnevad teadmised veebilehekülgedest ja navigeerimisoskused. Lisaks eelnevatele teadmistele mõjutavad info otsimist kasutatavad strateegiad ning ülesannete keerukus (Chevalier, Dommes, & Marquié, 2015; Monchaux jt, 2015). Ülesannete keerukusele on kaks mõõdet: objektiivne ja subjektiivne (Campbell, 1988). Objektiivne keerukus on iseloomulik ülesandele ja sõltumatu indiviidist ning subjektiivne keerukus tuleneb sellest, kuidas indiviid tajub ülesannet (*ibid*). Campbell (1988) tuvastas neli tunnust, mis muudavad relevantse tulemuse leidmise infootsija jaoks keeruliseks: (1) eesmärgi saavutamiseks on mitu võimalust, (2) mitme sobiva vastuse saamine muudab otsustamise raskeks, (3) päringu tulemuste ja sisu vastavuse konflikt, (4) ebamäärased lingid tulemuste seas.

Varasemates uuringutes, milles on vaadeldud terviseinfootsijate info otsimise oskusi, on järeldatud, et kasutajate info otsimise strateegiad on erinevad ning liigituvad oskuslikumatest suboptimaalseteni² (Eysenbach & Köhler, 2002; Morahan-Martin, 2004; Peterson jt, 2003). Oskuslikumad internetikasutajad on teadlikud otsingumootorite laiendatud otsingu võimalustest ning kasutavad otsingu sisestamisel jutumärke ning väljendeid,

² Suboptimaalne – väheefektiivne, oskamatu

vähemoskuslikud kasutajad kasutavad terveid lauseid ja termineid ning tihti õigekirjavigadega (Morahan-Martin, 2004; Peterson jt, 2003).

Uuringutes on toodud välja, et päringute formuleerimisel kasutatakse harva fraasiotsingut või operaatoreid ning enamasti piirduakse otsingumootori pakutud esimese lehekülje tulemustega (Eysenbach & Köhler, 2002; Morahan-Martin, 2004; Peterson jt, 2003). Tulemuste hulgast vaadeldakse põgusalt paari esimese vaste lehekülje sisu ning seejärel täiustatakse otsingustrateegiat (Eysenbach & Köhler, 2002). Eysenbach jt (2002) ja Peterson jt (2003) uuringutes täheldati ka seda, et uuringus osalenud ei jätnud meelde, millistelt veebilehtedelt ning kuidas nad info leidsid.

Kuigi tarbijate otsingustrateegiaid on nimetatud pigem suboptimaalseteks, ei ole see sellegipoolest takistuseks nende jaoks relevantse terviseinfo joudmisel (Eysenbach & Köhler, 2002). Info relevantsus sõltub infootsija subjektiivsest arvamusest, info otsimise protsessi toetavad aga tema oskused, kogemused, teadmised teda ümbritsevast elukeskkonnast.

1.2.2. Terviseinfo internetiallikate hindamine

Terviseinfo küllus internetis toob esile info kvaliteedi probleemi. Mida rohkem infot lisandub, seda suurema tõenäosusega lisandub ka madala kvaliteediga infot – küberrämpsu. Samuti on info sageli kommertslik (Cline & Haynes, 2001; Lewis, 2006). Kuna terviseinfo internetis võib mõjutada inimeste tervisega seotud otsuste tegemist, on oluline pöörata tähelepanu inimeste oskustele infos orienteerumiseks ja teadmiste info kvaliteedi hindamisest (Cline & Haynes, 2001). Infootsimise ja usaldusvärsuse hindamise vahel nähakse olulist seost ning internetist otsivad terviseinfot rohkem need, kes peavad internetipõhist infot usaldusväärseks (Ho & Niederdeppe, 2008).

Lederman jt (2014) nimetavad usaldusvärsust keeruliseks faktoriks, mille puhul saab eristada informatsiooni usaldusvärsust ja allika usaldusvärsust. Info usaldusvärsust saab hinnata info enda põhjal, kuid usaldusväärse info avaldamine mõjutab ka allika usaldusvärsust, sest eeldatavasti avaldab usaldusväärne allikas usaldusväärset infot. Allika muudab usaldusväärseks informatsiooni andja soov avaldada erapooletut teavet ning informatsiooni

andja asjatundlikkus teema osas. Allikate hindamisel lähtutakse visuaalsest hindamisest, stereotüüpidest (eeldatavalt usaldusväärne allikas), allika mainest (nt arstid, teadlased), kogemustest allikaga (aja jooksul tekkinud isiklikud kogemused). (*ibid*)

Kuigi ühiskonnas tuntakse muret internetikasutajate liigusaldavas suhtumises veebiallikatesse, siis uuringutes on selgunud, et kasutajad on teadlikud info varieeruvusest ning suhtuvad infosse skeptiliselt ning ettevaatlikult (Morahan-Martin, 2004; Peterson jt, 2003; Joab 2015). Sellegipoolest ei pöörata tähelepanu info valimisele ning ei olda teadlikud info otsimise ja hindamise protsessidest (Peterson j, 2003). Kasutajate info otsimise ja hindamise protsess on juhuslik, kuid peaks olema tahtlik ja läbimõeldud (Peterson jt, 2003). Nad väidavad, et kontrollivad internetist leitud infot, kuid praktikas on hindamine kognitiivne protsess (Lederman jt, 2014).

Varasemad uuringud on tuginenud terviseinfo usaldusvärsuse hindamise jälgimisel tüüpilistele veebiallikate hindamiskriteeriumitele. Sellekohaseid juhendeid võib leida haridusorganisatsioonide lehekülgedelt, samuti Eestis ülikoolide raamatukogude lehekülgedelt (Miil, 2016; TTÜ, 2016). Kriteeriumiteks on nt avaldaja info, autorlus, sisu, täpsus, objektiivsus, ajakohasus, kasutajaskond. Käesoleva uurimistöö üheks eesmärgiks on samuti vaadelda kuivõrd kasutajad jälgivad selliseid märke veebilehtedel või mida muud nad jälgivad relevantset infot otsides.

Uuringutes on täheldatud, et kasutajates tekitab usaldust visuaalne ilme nt veebilehtede professionaalne disain, kergesti kasutatav struktuur, statistilised andmed (Eysenbach & Köhler, 2002; Peterson jt, 2003; Rains & Karmikel, 2009; Lederman jt, 2014). Kindlustunnet info suhtes tekitab info korduvus erinevatel lehekülgedel (Morahan-Martin, 2004; Peterson jt, 2003; Joab 2015). Morahan-Martin, 2004 soovib terviseinfo otsijatel kulutada vähemalt 30 minutit info otsimiseks ning vaadata 4-6 lehekülge ning siiski konsulteerida arstiga enne, kui otsustatakse mõne ravimeetodi üle.

Kuna Eestis napib internetipõhise terviseinfoalaseid uuringuid ning pole jälgitud, kuidas kasutajad terviseinfot otsivad ja hindavad, siis käesolevas uurimistöös vaatlen terviseinfo otsimise teadmisi ja oskusi ning jälgin nende otsingustrateegiaid ning usaldusvärsust tekitavaid tegureid relevantse terviseinfo jõudmisel.

1.3. Info otsimise ja hindamise praktikate kujundamine

Varasemates uuringutes nenditakse tihti, et kasutajate info otsimise ja hindamise oskused on piiratud ning ühtlasi pannakse vastutus tervishoiu- ja meditsiiniorganisatsioonidele. Leitakse, et tervishoiu- ja meditsiiniorganisatsioonid peaksid olema teeviidaks kasutajale terviseinfos orienteerumiseks ning töötama välja vastavaid suunavaid juhendeid. (Ho & Niederdeppe, 2008; Morahan-Martin, 2004; Peterson jt, 2003; Tonsaker jt, 2014)

Tonsaker jt (2014) märgib, et uuel ajastul peavad arstid olema valmis selleks, et internet mängib olulist rolli terviseinformatsiooni osas. Uuring rõhutab muutuvat arsti-patsiendi tavapärasest suhet ning tervishoiutöötajate valmisolekut dialoogi astumiseks patsiendiga. Kasutajad kasutavad interneti terviseinfoallikana mõlemas suunas (Eysenbach & Köhler, 2002). Seda nii arstilt infole kinnituse saamiseks kui ka arsti poolt öeldu kontrollimiseks (*ibid*). Selleks, et eksisteeriks usaldusväärne ja mõistetav informatsioon, peaks see olema esitatud kasutajasõbralikus vormis ning tervishoiuspetsialistid peaksid olema kaasatud terviselehekülgede ühtsete standardite arendamisele (Morahan-Martin, 2004; Tonsaker jt, 2014). Internetis on palju suurepärast informatsiooni, kuid otsijale tuleb anda õiged vahendid, et seda leida ja kasutada (Morahan-Martin, 2004). Morahan-Martin (2004) uuring viitab, et terviseinfo leidmiseks ja hindamiseks internetis on mitmete terviseiliitude poolt välja antud kasutusjuhendid. Näitena võib tuua Rahvusvahelise Vananemise Instituudi (*National Institute on Aging*, NIA) koostatud juhendi abistamiseks vanemaid inimesi terviseinfo veebiallikate hindamiseks (National Institute on Aging, 2014). Juhend keskendub tüüpilisematele usaldusväärse näitajatele, nagu avaldaja info, autorlus, kontaktinfo, info korrektsus, ajakohasus, privaatsuspoliitika, tarbijakaitse ning sisu (*ibid*).

Eestis võib leida Ravimiameti kodulehelt juhendi „Ravimid ja Internet: juhend usaldusväärse informatsiooni leidmiseks“ (Ravimiamet, 2016). Juhend on tõlge Maailma Terviseorganisatsiooni 1999. a väljaandest „*Medical products and the Internet*“ ning punkt kaks käsitleb usaldusväärse tervishoiualase ja meditsiinilise informatsiooni leidmist internetis. Juhend toob samuti välja viis olulisemat punkti, mida silmas pidada internetiallikaid hinnates (*ibid*):

VAATATE VEEBILEHEKÜLGE? KONTROLLIGE:

- kas veebilehekülje omaniku nimi ja kontaktaadress on antud?
- kas on selge, milline organisatsioon toetab, teenindab või aitab muul moel veebilehekülge?
- kui reklaam või sponsorlus on toetuse allikaks, kas see on selgelt välja toodud?
- kas see lehekülg on tarbijatele, tervishoiutöötajatele või kellelegi teisele?
- millal esitatud informatsiooni viimati kooskõlastati?

Uurimistöös vaatlen Ravimiameti juhendi näitel, kuivõrd juhendmaterjal intervjueeritavaid kõnetab ning milliseid võimalusi nähakse inimeste juhendamiseks internetipõhise terviseinfo usaldusväärsuse hindamisel.

2. UURIMISKÜSIMUSED

Käesoleva uurimistöö eesmärk on anda ülevaade internetipõhise terviseinfo otsimise ja hindamise praktikatest ning usaldusvärsust tekitavatest teguritest. Lisaks uurida, kuivõrd tajutakse info hindamise vajadust ning kuidas on võimalik teadlikumat terviseinfo otsimist ja hindamist toetada. Eesmärkideni jõudmiseks on püstitatud järgmised uurimisküsimused ning toetavad allküsimused:

1. Millised on uuritavate naiste terviseinfo otsimise ja hindamise praktikad?

- a. Millise otsingumootori valivad?
- b. Mitmelt otsingumootori lehelt allikad valitakse?
- c. Milline on päringute formuleerimine (märksõnad, fraasid, otsingu kitsendamine jms)?

2. Mis tekitab terviseinfoallikate ja terviseinfo puhul uuritavates usaldust ja mis kahtlust?

- a. Kuidas valivad allikad (mitut allikat vaatavad, kas võrdlevad neid, kas vaadatakse ainult emakeelseid lehekülgi või otsitakse lisainfot ka kaugemalt jms)?
- b. Millised elemendid tekitavad usaldusvärsust ning kui tekib kahtlus, siis kus? (lehekülje välimus, autor, ajakohasus, viited, domeen jms)?
- c. Millega põhjendatakse valikuid?
- d. Kuivõrd avalduvad uuritavate kogemused ja teadmised infos orienteerumist ja valikute tegemist?

3. Kuivõrd tajuvad uuritavad terviseinfo usaldusvärsuse hindamise vajadust ning kuidas saaks inimesi paremini juhendada?

- a. Kuivõrd märgatakse Internetis terviseinfo varieeruvust?
- b. Kuivõrd pööratakse tähelepanu terviseinfo usaldusvärsusele?
- c. Milliseid võimalusi nähakse inimeste teadlikkuse toetamiseks?

3. MEETODID JA VALIM

Järgnev peatükk on jagatud kaheks osaks, mille esimeses osas annan ülevaate empiiriliste andmete kogumise meetoditest ja analüüsimise põhimõtetest ning kirjeldan uurimisvahendeid ja uurimisprotsessi. Teises osas kirjeldan valimit.

3.1. Meetodid

Uurimistöö eesmärgiks oli vaadelda terviseinfo otsimise ja usaldusväarsuse hindamise protsessi ning millised on usaldusväarsuse näitajad ja kuidas on võimalik toetada inimeste teadmisi info usaldusväarsuse hindamisel. Lähtuvalt uurimistöö eesmärkidest on empiirilised andmed kogutud kvalitatiivsete meetodite kombineerimisel, kasutades *think-aloud* meetodit ja semistruktureeritud intervjuud.

3.1.1. *Think-aloud* meetodi kirjeldus

Uurimistöös on kasutatud *think-aloud* meetodit, sest sel moel oli võimalik vaadelda reaalselt info otsimise ja hindamise protsessi ning tajuda infootsikäitumise tagamaid.

Think-aloud ehk valjusti kaasamõtlemise meetod on väga otsene ja sageli kasutatud meetod tunnetuslike protsesside peegeldamiseks ning probleemide lahendamise strateegiate mõistmiseks (van Someren jt, 1994; Hoppmann, 2009).

Uuringu läbiviimiseks koostatakse ülesanded, mida oma töös nimetan prooviotsinguteks ning intervjuueeritavad peavad lahendama need kommenteerides samal ajal oma tegevust. See tähendab, et intervjuueeritav peab valjult rääkima kõigest, mis tal samal ajal pähe tuleb. Kogu protsess salvestatakse video- ning helimaterjalina. Uuriija jälgib protsessi eemalt, teeb märkmeid ning sekkub minimaalselt vaid siis, kui intervjuueeritav unustab valjult rääkimise.

Intervjuu ajaks peab võimaldama uuritavale võimalikult mugava olemise, ruum peab olema vaikne ning klaas vett peab olema käepärast. (van Someren jt, 1994)

Think-aloud meetod üksi aga jääb ebapiisavaks, sest annab peamiselt ülevaate protsessist ning oluliselt väärtuslikumad andmed saab, kui täiustada neid lisaks standardiseeritud või standardiseerimata meetodeid kasutades (Hoppmann, 2009).

3.1.2. Semistruktureeritud intervjuu

Uurimistöö kõikide eesmärkide saavutamine ei olnud kaetav *think-aloud* ülesannetega ning seetõttu oli vajalik kombineerida meetodeid selliselt, et need sobiksid prooviotsingute täiendamiseks ja lisaeesmärkide saavutamiseks. *Think-aloud* prooviotsingute käigus ei tohi uurija eriti sekkuda tööprotsessi ning täiendavate andmete ja intervjuueeritavate arvamuste ja ettepanekute kaardistamiseks näis kõige sobilikum semistruktureeritud intervjuu vorm. Semistruktureeritud intervjuu on paindlik ning võimaldab intervjuu käiku vastavalt olukorrale ja vastajale reguleerida ning on sobilik tundlike teemade uurimiseks nagu tervis (Laherand, 2008). Intervjuu algab kavakindlalt, kuid kulgeb avatult, lähtudes situatsioonist. Meetod annab uurijale võimaluse vajadusel küsida täpsustusi ja lisaküsimusi ning seeläbi saada põhjalikku teavet (Õunapuu, 2014). Samuti võivad uuringu käigus ilmned uued tähelepanuväärsed teemad, kuid semistruktureeritud intervjuu võimaldab uurijal hoida fookust, et teemade käsitus liialt laiali ei valguks.

3.1.3. Uurimisvahendid

Prooviotsingute sooritamiseks koostas kuus ülesannet. Teemade valikul tuginesin seminaritöös ilmnenu enam internetist otsitud terviseteemadele, näiteks kergemad terviseprobleemid, tervislik toitumine ja kehakaal. Ülesanded püüdsin koostada selliselt, et nende sooritamisel tekiks valikuvõimalusi ja otsustuskohti.

1. Milliseid lehekülgi soovitaksid noorele, kellel on probleemid aknega?
2. Millega võiks ravida konnasilma?
3. Mis on Cellfood „Rakutoit“? Mis tootega on tegemist ja milleks kasutatakse?

4. Sinu tuttav soovib katsetada toortoitumist. Mida tähendab toortoitumine?
5. Kui palju kaloreid peab päevas tarbima 170 cm pikk ja 75 kg kaaluv naine?
6. Proovi otsida infot või soovitusi internetist usaldusväärse terviseinfo otsimise kohta.

Prooviotsingute toetamiseks oli intervjuueritavatele eraldi paberil ette antud pidepunktid, mida internetilehekülgede puhul kirjeldada.

- Kas oled leheküljele ka varem sattunud? On see juba tuttav või esmakordselt näed?
- Kirjelda lehekülge:
 - Mis lehekülg see sinu arvates on?
 - Millist infot seal avaldatakse?
 - Kellele info on suunatud?
 - Kui hästi on info esitatud?
 - Mis tundub usaldusväärne?
 - Mis tekitab kahtlusi?
- Kui otsustad edasi otsida, siis põhjenda, miks sa seda teed.
- Kui valid vastuseks lehekülje, siis põhjenda, miks just see info ja see lehekülg?

Semistruktureeritud intervjuu kava algusesse olid paigutatud küsimused, mis puudutasid prooviotsingute sooritamist ning põhiosa oli jaotatud uurimisteemade järgi kolme suuremasse gruppi: info otsimine, usaldusväärsuse hindamine ning usaldusväärsuse olulisuse tajumine. Põhiteemade alla olid paigutatud küsimused, mis aitasid teemani jõuda. (Lisa 1)

Prooviotsingute sooritamise salvestamiseks kasutasin CamStudio ekraanisalvestajat, mis salvestas tegevused ekraanil ja ka kõne, kuid andmete kindlustamiseks salvestasin kõne lisaks diktofoniga. Semistruktureeritud intervjuu salvestasin diktofoniga. Prooviotsingutes kasutatud arvutis oli valida Microsoft Edge ja Mozilla Firefox brauserite vahel, mille avaleheks oli määratud Tartu Ülikooli koduleht. Brauserites oli keelatud ajaloo salvestamine.

3.1.4. Uurimisprotsess

Uurimistöö tarbeks viisin läbi neli intervjuud ajavahemikul 21.–26. veebruar 2016. Prooviotsingute sooritamise kestis keskmiselt 1,5 tundi ning intervjuu 30 minutit. Põhiuuringule eelnes prooviintervjuu pere liikmega.

Intervjuud viisin intervjuueeritavate soovil läbi enda kodus. Uuringuprotsessi ajal on oluline, et ei toimuks välist segamist, sest see võib häirida ja katkestada intervjuueeritava tegevust ning mõjutada uuringu tulemusi (van Someren jt, 1994). Seetõttu toimus intervjuu eraldi vaikselt ruumis, kus ülesannete sooritamiseks oli ettevalmistatud arvutiga töökoht ja lauale oli asetatud veeklaas. Esialgu intervjuueeritavad suhtusid veeklaasi naljatavalt, kuid kahe tunni rääkimisprotsessi juures osutus vesi väga vajalikuks.

Uuringu sissejuhatuses tutvustasin intervjuueeritavatele uurimistöö eesmärgi ja uurimise läbiviimise protsessi. Põhjalikumalt tutvustasin *think-aloud* meetodikat ning selgitasin, et tegemist ei ole teadmiste kontrolliga, vaid uurimisandmete kogumisega. Lisaks palusin luba intervjuude salvestamiseks diktofoni ning CamStudio ekraanisalvestajaga ning informeerisin andmete kasutamisel anonüümsuse tagamisest. Soojendusülesandeks pidid intervjuueeritavad leidma Antsla Valla kodulehelt oma perearsti vastuvõtuajad.

Prooviotsingute sooritamise ajal istusin intervjuueeritavale sedavõrd lähedal, et näha ekraanil toimuvat ja, et saaksin teha märkmeid. Märkmete tegemise vajadus oli intervjuueeritavate lõikes erinev, sest enamasti selgitasid nad juba jooksvalt, miks midagi teevad.

Prooviotsingutele järgnes semistruktureeritud intervjuu, mille vahele tegin vajadusel lühikese pausi.

3.1.5. Andmete analüüsimetodid

Uuringu tulemusena saadud videomaterjalid ja helisalvestised transkribeerisin sõna-sõnaliselt esialgu Express Scribe transkribeerimise programmiga, kuid mingil põhjusel keeldus 14-päevane prooviverisoon teisel päeval töötamast ning tuli leida uus abivahend. Probleemseks osutus vabavarade puhul see, et mitmed neist ei võimaldanud videomaterjali transkribeerimist. Kuid selgus, et kvalitatiivse analüüsi tarbeks eelnevalt laenutatud programm

MAXQDA11 on samuti varustatud transkribeerimise funktsiooniga ning osutus väga heaks tööriistaks nii transkribeerimiseks kui andmete analüüsimiseks. Transkriptsioonides on intervjuuerija tekst märgitud kaldkirjas ning intervjueeritava tekst püstkirjas ning esinenud nimed on anonüümsuse ja konfidentsiaalsuse säilitamiseks muudetud (Lisa 2; Lisa 3).

Andmete analüüsimisel kasutasin kvalitatiivset sisuanalüüsi, mida kasutatakse tekstide sisu ja kontekstiliste tähenduste uurimiseks. Tekstides sisalduv teave märksõnastatakse ehk kodeeritakse. Kodeerimine on kvalitatiivse analüüsi põhiline osa ning selle käigus jaotatakse tekst osadeks põhjalikuma uurimise eesmärgil (Kalmus, Masso, Linno, 2015). Kodeerimisel lähtusin avatud kodeerimise põhimõtetest, kodeerides teksti rida-realt, lause-lauserlt (Laherand, 2008:285). Andmete analüüsimisel ühtlustasin prooviotsingute ja intervjuude sisu, sest teemade kattuvuse tõttu ei olnud neid mõttekas eraldi vaadata. Kodeerimise tulemusena moodustusid järgmised kategooriad:

- 1) Info otsimise oskused
- 2) otsingustrateegiad
- 3) otsikäitumine
- 4) otsingut mõjutavad faktorid
- 5) usaldusväärsust mõjutavad faktorid
- 6) hindamiskriteeriumid
- 7) info üleküllus
- 8) info varieeruvus
- 9) teadlikkuse tõstmise vajadus

Kategooriate ja koodide alla koondunud tekstilõikude analüüsimiseks rakendasin juhtumiülest ehk horisontaalanalüüsi (*cross-case analysis*), mille korral vaadeldakse samal ajal mitut analüüsitavat juhtumit, näiteks kogutakse erinevatest intervjuudest kokku kõik konkreetse teema kohta käivad tekstiosad ja võrreldakse selle teema käsitlemist kõigi kogutud intervjuude lõikes (Kalmus jt, 2015). Kogu materjali lõplikul analüüsimisel lähtusin induktiivsest lähenemisest (Õunapuu, 2014), püüdes teha üldistusi materjalist tulevate teadmiste põhjal.

3.2. Valim

Kvalitatiivsetes uuringutes, kus tegeletakse inimeste isikliku ja sotsiaalse kogemuse uurimise, kirjeldamise ja tõlgendamisega, püütakse mõista pigem väikse arvu osalejate maailmavaadet, kui kontrollida eelnevalt püstitatud hüpoteesi paikapidavust suure valimi kaudu (Laherand, 2008:20). Väiksearvulist valimit peetakse informatiivseks ka *think-aloud* uuringutes, milleks on tavapäraselt 10-30 uuritavat (van Someren jt, 1994; Hoppmann, 2009), kuid Hoppmann (2009) nendib tuginedes varasematele uuringutele, et piisavalt efektiivseks võib osutuda ka 4-5 subjektiga uuring.

Van Someren jt (1994) toob välja, et nii subjektide, kui ka ülesannete valimisel peavad olema võimalikud riskid maandatud ning subjektid peaksid olema uuritava teema osas kompetentsed ning hea verbaalse eneseväljendusoskusega (van Someren jt, 1994). Seetõttu kasutasin valimi moodustamisel mugavusvalimit ja valisin uuringu läbiviimiseks varasemalt seminaritöös osalenud naised, kes olid aktiivsemad internetipõhise terviseinfootsijad. Valim koosnes naistest, sest varasemates uuringutes on vaadeldud soolisi erinevusi internetipõhise terviseinfo otsimisel ning on järeldatud, et kõige aktiivsemad infootsijad on kõrgharidusega naised vanuses 20-49-aastat (Saar Poll OÜ, Fox & Fallows, 2003).

Alljärgnevas tabelis on esitatud ülevaade intervjuueeritavatest ja intervjuude toimumiskavast (Tabel 1).

Tabel 1. Ülevaade intervjuueeritavatest ning intervjuude toimumiskavast

Intervjuueeritava tähis	Vanus	Haridus	Intervjuu kuupäev	<i>Think-aloud</i> otsingute ja intervjuu kestus
N1	42	Kõrgem	21.02.16	1 h 30 min
N2	35	Kõrgem	24.02.16	2 h
N3	34	Magister	25.02.16	1 h 30 min
N4	39	Kesk-eri	26.02.16	2 h 15 min

Käesolevas uuringus osalesid neli Antslas ja selle lähiümbruses elavat naist, vanuses 34 – 42-aastat. Nad on küllaltki haritud ning kõigi näol on tegemist ka lapsevanematega.

4. TULEMUSED

Tulenevalt eesmärkidest annan analüüsis ülevaate terviseinfo otsimise ja hindamise praktikatest ning usaldusvärsust kujundavatest teguritest. Vaatlen uuritavate arvamusi inimeste teadlikkuse tõstmise vajadusest ja võimalustest terviseinfo otsimise ja hindamise toetamiseks.

4.1. Terviseinfo otsimise ja hindamise praktikad

Järgneva alapeatüki esimeses osas analüüsin info otsimiseks kasutatud strateegiate põhjal intervjueeritavate info otsimise oskusi ning teises osas keskendun terviseinfo usaldusvärsuse hindamisele ning kaardistan usaldusvärsust tekitavad tegurid.

4.1.1. Info otsimise oskused ja strateegiad

Alljärgnevas tabelis (Tabel 2) on esitatud intervjueeritavate hinnangud enese info otsimise oskustele. Kuigi intervjueeritavad hindasid endi info otsimise oskusi erinevalt, siis prooviülesannete tulemusena võib hinnata neid võrdväärseteks, kuna otsingute sooritamisel tegutseti sarnaselt.

Tabel 2: Intervjueeritavate hinnang info otsimise oskustele

N1	N2	N3	N4
<i>Ma ikkagi arvan, et mul on nagu head. Ja see on sellepärast, et ikkagi see on ülikooliga seotud taust. Et sa oled harjunud otsima ja siis otsid ka.</i>	<i>Ma arvan, et keskmised, sest ma ei ole väga üldse internetikeskne inimene, või et ... kui mul tõesti midagi väga vaja on, et siis ma lähen ja otsin, et ... ma ei käi niimoodi väga tihti.</i>	<i>Noh jah, see täpselt ongi sõltub ju mida sa otsid eksole. [...] Et noh, tervise poole pealt on hästi palju näiteks aga kui oma töövaldkonna peale mõtlen, siis tegelikult ei saa tihti ühe päevaga kohe mittemingil juhul hakkama.</i>	<i>Halvasti, tegelikult ma ei oska tegelikult väga otsida. Ma ei ole nagu sihuke ... ja ma olen kärsitu ka, et ega kui ma ei leia, siis ma ei leia. Ma nagu ei viitsi väga, et.</i>

Brauseri valik - otsingute sooritamiseks oli arvutis võimalik valida kahe brauseri vahel, kas Mozilla Firefox või Microsoft Edge. Kõik intervjuueeritavad valisid internetti sisenemiseks Mozilla Firefox brauseri. Brauseri avaleheks oli määratud Tartu Ülikooli koduleht, mis ei tekitanud üheski intervjuueeritavas probleeme ega küsimusi. Mozilla brauser pakub otsingute sisestamiseks nii aadressiriba kui ka otsingumootorit, milleks on vaikimisi Google. Intervjuueeritavad kasutasid mõlemaid variante. Erinevalt tegutses vaid N2, kes sisestas otsinguteks aadressiribale Google.ee ning sooritas seejärel otsingud otsingumootori avalehel.

Otsingustrateegiad – päringu planeerimisel lähtuti tihtipeale varasemast kokkupuutest teemaga või teadmisest, kust kohast sellekohast infot võiks leida. Tuttavamate teemade puhul taheti info otsimisel jõuda varasemalt tuttavate lehekülgedeni, kuid selleni jõudmiseks otsiti teema kohta käiva sõna järgi ja valiti tuttav allikas otsingumootori vastete hulgast. Siiski tuli ette ka olukordi, kus info otsimiseks valiti konkreetne lehekülg, näiteks Kliinik.ee:

N2: Esimene mõte, mis mul kohe pähe tuli, mida mina kasutan, on Kliinik.ee. ... Ja siin on selline alaloetelu... võtaksin kohe nahahaigused. Siit aknet, ma nüüd loengi need loetumad ... siin on selline haiguste loetelu tähestiku järjekorras, ma prooviks siit siis leida.

Info otsimiseks kasutati enamasti sõnaotsingut. Sõnaotsingut kasutati nii Google'is kui ka lehekülje sisestes otsingutes. Intervjuueeritavad sisestasid otsingusse lauseid, mida pidasid fraasiotsinguks. Kordagi ei paigutatud sõnapaare või lauseid jutumärkidesse, mistõttu Google paigutab iga sõna vahele AND operaatori ja otsib vastuseks kõik tulemused, kus sisestatud sõnad esinevad. Näiteks sisestas N4 otsingusse konnasilma ravi, sest teda ei huvitanud info sellest, mis on konnasilm, vaid soovis kohe leida infot ravi kohta. Kuid sisestades sõnapaar „konnasilma ravi“ ilma jutumärkideta, saab Google'ist 46500 tulemust ja fraasiotsinguga 50 tulemust. Seega, oskuslikuma päringu formuleerimisega saaks kitsendada otsingu tulemusi, kuid sõltub, mis on otsingu eesmärk, kas saada võimalikult palju tulemusi või konkreetsemat infot. Intervjuueeritavate arvates aitab konkreetsema infoni jõuda lihtne otsingu formuleerimine: „Ma küsin võimalikult lihtsalt ... võimalikult lihtne otsingusüsteem peab olema, et ei ole pikka [...]“ (N4). Võib arvata, et otsingumootori kasutamisest on kujunenud arusaam, et lihtne päringu formuleerimine annab rohkem konkreetsemat infot.

N4: Ta annab rohkem võimalusi või rohkem tulemusi igal juhul annab. Sest, kui ma panen otsingusse sõna tulp, siis ma kujutan ette, ma saan kõik asjad, mis on seoses tulbiga. Aga kui

ma panen sinna tulbi kasvatamine, siis ma saan juba konkreetsemalt onju. Et võibolla mul ongi antud otsingus tarvis võimalikult palju saada [...].

Päringute formuleerimine ilmnas kõige selgemalt päevase kalorivajaduse arvutamisega 170 cm pika ja 75 kg kaaluva naise kohta, millele vastuse leidmine osutus oodatust keerulisemaks. Keerukus seisnes sellest, et intervjuueeritavate ootused olid eesmärgistatud, kuid päringute sisu ei vastanud ootustele. Päringuid formuleeriti korduvalt ringi, alustades lihtsa sõnaotsinguga, lõpetati enamasti kogu ülesande trükkimisega otsingusse. Muudeti otsingusõnasid ja sõnade järjekorda ning vaadati erinevaid lehekülgi foorumiteni välja. Mitmed leheküljed pakkusid valemide kalorivajaduse arvutamiseks, kuid intervjuueeritavad soovisid jõuda lihtsamalt vastuseni ning otsisid sihikindlalt tulemuse saamiseks kalkulaatoreid. Pingsalt otsides tähelepanu hajus ning mõnel lehel jäid kalkulaatorid märkamata. Mida rohkem uuritavad kimbatusse jäid, seda suvalisemalt hakati allikaid läbi vaatama, kuid samas oli see teadvustatud käitumine: „[...] Kui ma nagu midagi täpset ei leia, siis ma hakkangi nagu hästi huupi niimoodi ...“ (N2).

Sarnane strateegia ilmnas soovitude leidmiseks usaldusväärse terviseinfo otsimise kohta, kus samuti formuleeriti otsingusõnasid lauseteni välja, kuid konkreetseid soovitusi ei leitudki.

Info otsimisel Google'ist valiti allikaid lihtsamate teemade puhul otsingumootori esimeselt lehelt, kuid üsna mitme otsingu puhul mindi edasi kuni kolmanda leheni. Reeglina ei valitud kohe esimest vastet, vaid silmitseti loendit ning seejärel valiti kas juba mõni varasemalt tuttav lehekülg või siis see, mille lühikirjeldus näis sobivat:

N2: *Hästi palju ma loen need lehesoovitused ära enne, kui ma hakkan üldse midagi valima.*

Laiendatud otsing - otsingumootori laiendatud otsinguvõimalust keegi intervjuueeritavatest ei kasutanud. Hiljem intervjuudes küsides selgus, et nad on laiendatud otsingust kuulnud ja kasutanud õpingute ajal ülikooli andmebaasides, kuid Google'ist pole taibanud otsida. Samas ei tunta sellest eriti puudust ning see pole takistuseks infoni jõudmisel. Intervjuueeritavate arvates on Google info otsimise väga mugavaks teinud ning terviseinfo puhul pole päringute formuleerimisega eriti vaeva vaja näha: „Ma ütlen, et ma olen nii mugavaks läinud, et panen sisse ja midagi ta ikka toob, midagi, mis sinnapoole viib“ (N1).

Intervjueeritavate info otsimise protsess toimus kuigivõrd spontaanselt, kuid mitte alati juhuslikult. Spontaanne käitumine võib tuleneda hariduslikust taustast ja teatavatest kogemustest ning kuivõrd ollakse nii-öelda interneti inimene. Intervjueeritavad märkisid, endit olevat väga heaks, keskmiseks ja väga halvaks otsijaks, kuid nende käitumine info otsimisel ja kasutatud strateegiad olid suhteliselt sarnased. Võib öelda, et nende otsinguid toetasid eelnevad kogemused veebilehtedega ning nad kohanesid kiiresti tundmatute allikatega. Otsingu strateegiad olid küll lihtsad, kuid need ei olnud määravad info leidmisel ja allikate valimisel. Info otsimine võib erineda, kui otsitakse infot enda jaoks aktuaalsel teemal. Sel juhul pühendatakse rohkem aega info otsimisele ja sirvitakse erinevaid allikaid ning päringute formuleerimine võib olla läbimõeldum:

N1: [...] *Et sul peaks see teema olema endal hästi nagu aktuaalne, siis tegelikult on kõik huvitav ja siis sa lähed nagu väga kaugele välja ja loed igast detaile ja ...*

Uuringu tulemusena võib arvata, et info otsimine on senikaua mõtestatud tegevus, kuni leitakse otsitava kohta küllaldaselt infot. Mida keerulisemaks osutub eesmärgini jõudmine, seda juhuslikumalt hakatakse infot valima. Üldiselt ei olda internetti kui infoallikasse kinnistunud, sest kui info otsimine ei anna tulemusi, loobutakse otsimisest ja teadvustatakse enesele, et internet ei pruugigi kõigile küsimustele vastuseid anda.

4.1.2. Terviseinfoallikate usaldusvärsuse hindamine

Tervisinfo otsimisega paralleelselt saab vaadelda, kuidas terviseinfoallikaid valitakse ning kuidas hinnatakse info usaldusvärsust.

Allikate valik - prooviotsingute sooritamise käigus allikate valimisel lähtusid intervjueeritavad tihti varasematest teadmistest teemade ja usaldusväärsete allikate kohta. Neil olid küll kujunenud välja meelepärased allikad, kuid siiski ei piirdutud ainult nendest saadud infoga, vaid iga teema kohta vaadati rohkem kui ühte allikat. Samuti ei valitud enamasti otsingumootori esimest vastet, vaid kõigepealt tutvuti terve esimese lehekülje tulemustega ja seejärel valiti allikas:

N2 [...] tavaliselt ma vist teengi nii, et esimese asjana panen selle sõna Google'isse ja siis ma sorteerin sealt lehed välja, et mis mulle nagu tunduvad tõsiseltvõetavamad ja siis ma hakkan nende vahel vaatama.

Lisainformatsiooni otsimine - vähem tuttavamate ja tundmatute teemade ning lehekülgede puhul kontrolliti infot mitmetest allikatest: „Vat kõigi selliste asjade kohta, millest ma ei tea, kust see siia on tekkinud, siia otsingusse, et nende kohta on mul alati see, et mis veel kirjutatakse [...]“ (N1). Näiteks viis prooviotsing intervjueeritavad eesmärgipäraselt Rakutoit.ee leheküljele, mis esmapilgul näis neile hästi ülesehitatud ja informatiivne. Toote kohta otsiti lisainfot, kuid lõpuks jõuti siiski tagasi toote kodulehele. Sisusse süüvides jõudsid intervjueeritavad suhteliselt kiiresti arusaamisele, et tegemist ei ole tootega, mida nad kohe ostma tormaksid. Silma jäid leheküljel kirjeldatud „imelised protsessid“ ning ei saanud päris täpselt aru, mille jaoks toode mõeldud on. Samuti tekitas kahtlusi puudulik kontaktinfo, milles soovitakse saada hoopis tellija infot, mitte ei avaldata avaldaja kontakte:

N3: [...] siin on mingi kontakt küll on aga mingi Rakutoit OÜ. Ja rohkemat ei olegi selle kohta pandud, et kas see on nagu maaletooja või [...]. Selle järgi ma küll näiteks siin ei julgeks ise küll tellida. Kontaktisikut või ... mitte midagi ei ole ... Et ainult iseenda asjad täida ära [...] Kui oled huvitatud teenimisvõimalusest, et siis ilmselgelt on see mingi võrkturustuse süsteem.

Rakutoit.ee puhul tekitas ettevaatlikkust ka lisainfo otsimisel ilmnenud eestikeelse materjali vähesus: „Et ma ei tea, väga imelik asi. Seda enam, et seda eestikeelset materjali on nii vähe ka. [...]“ (N3).

Võõrkeelsed allikad - terviseinfo otsimisel eelistatakse eestikeelseid allikaid, sest arvatakse, et tervisealane võõrkeelne info on spetsiifiline ning sellest ei saada piisavalt hästi aru. Kuid võib arvata, et kui eestikeelne info puudub, siis olenevalt olukorrast võidakse otsida ka võõrkeelsetelt lehekülgedelt ja tõlgitakse tõlkeprogrammide abil:

N4: [...] Ja siis ma sattusin ... tähendab ma saingi ainult ingliskeelset infot selle kohta. [...] Ja siis ma käisin ja uurisin ja kasutasin tõlkeprogramme ja asju, et ...

Teisalt võib infootsija kasutada võõrkeelseid allikaid ka enesele teadmata. Uuringus tuli ette olukordi, kus otsingumootor esitas võõrkeelseid lehekülgi automaattõlkena ning mõnel juhul saadi sellest kohe aru, kuid vahel jäi see ka märkamata:

N3: [...] ja siis see Google Translator ka muidugi ... Hakkad lugema ja siis tuleb tule eile meile.

Intervjueeritavad tundusid suhteliselt pädevate infootsijatena ja neil olid eelnevad kogemused terviseinfo otsimisel. Samuti olid neil kujunenud hoiakud infoallikate suhtes, mida allikate valimisel arvestati. Esmajärjekorras välistatakse võõrkeelsed leheküljed ning foorumid, kuid kimbatusse jäädes uuritakse ka neid. Foorumite puhul ollakse arvamusel, et sealt võib leida häid nõuandeid, kuid enamasti on need ülekujutatud ebaolulistest kommentaaridest, mis muutuvad häirivaks.

Usaldusvärsuse näitajad - info usaldusvärsuse hindamisel võib saada määravaks lehekülje esmamulje ja kasutajasõbralikkus. Mida loogilisemalt on lehekülg üles ehitatud ja mida konkreetsemalt ja arusaadavamalt on info esitatud, seda suurema tõenäosusega äratav see huvi infootsijas. Näiteks jõudsid prooviülesannete sooritamisel kõik intervjueeritavad Akne.ee lehele. Esmapilgul oldi arvamusel, et see on piisavalt informatiivne ja loogiline lehekülg, kuid rohkem süvenedes sai peagi selgeks, et esitatud info on pealiskaudne:

N2: [...] Esmane vaade tundus hästi informatiivne, aga nüüd kui ma hakkasin neid eraldi lahti võtma siis nagu ei olegi nii põhjalik, on suht lühidalt kirjeldatud. Esmamulje oli selline, et oh ma leidsin midagi head [...]

Intervjueeritavate poolt enim mainitud Kliinik.ee on nende hinnangul usaldusväärne allikas oma tausta poolest, kuid suure miinusena toodi välja info üleküllus: „Seal Kliinik.ee-s käimine see võtab tohutult aega, et õige infoni jõuda.“ (N2)

Märkimisväärsele tähelepanekule jõudis N1 otsides soovitusi usaldusväärse info leidmiseks: „Ja paljud ikkagi reklaamivad ennast kui usaldusväärset allikat, eksole“, kuid mis on usaldusvärsuse mõõde ning millistes näitajates usaldusvärsus väljendub, sellist teadmist leheküljed ei paku.

Terviseinfo ja allikate hindamisel tuginetakse enim järgmistele põhimõtetele:

- avaldaja/autor
- lehekülje stiil
- lehekülje sisu
- kommerts/reklaam
- terve mõistus/sisetunne

Avaldaja/autor - terviseinfo ja infoallikate hindamisel pööratakse enamasti tähelepanu avaldajale ja autorile. Jälgitakse avaldaja kontaktinfot ning samuti usaldatakse avaldajaid, kelle kohta on saadud informatsiooni näiteks meediast või tutvusringkonnast. Usaldust aitavad kujundada ka erinevad arvamusiidrid. Eriti tekitavad kindlustunnet tervisenõustamise keskkonnad, kus nõustajaks on arst, kelle taust on kontrollitav:

N3: *Noh jah, nendel terviselehekülgedel ongi, et need ... kui on see Arst.ee või need, et seal on juba see mõõdupuu see, et kontaktid on kõik olemas, sealt saab ... kes on vastanud, nende arstide nimed või mingid sellised asjad, mis on mõõdupuu.*

N1: *[...] Ja siis ma noh tunnen ikkagi puudust, kui ma ei saa aru, kes see on autor ja mind ajab väga närvi kui seal on mingi meie ja ei defineerita ära, kes see meie on [...]*

Lehekülje stiil - teise olulisema tegurina ilmneb lehekülje stiil. Usaldusväärsust tekitavad leheküljed, mille välimus on lihtne ja ülesehitus arusaadav:

N4: *Mulle meeldivad sihukesed klassikalised puhtad lehed, et ma ei taha sihukest kribukrabu.*

N1: *Kuidagi ma vaatan seda visuaali, et kuidas see asi välja näeb [...] Mis stiilis see on kirjutatud, kuidas see üldse on üles ehitatud [...]*

Lehekülje sisu - sisule pöörati palju tähelepanu ja selle esitus määras paljuski infoallika ja info valikut. Usaldusväärsust mõjutab pealiskaudne info esitus: „[...] kui kodulehel näiteks on suht vähe infot, siis ei ole ta ka minu jaoks väga usaldusväärne.“ (N3), aga ka liialt inforohked leheküljed, millesse peab rohkem süvenema: „informatiivsuse poole pealt tahab jällegi see leht nagu sellist süvenemist ja otsimist, et ei ole niimoodi, et oh ma võtan lehe lahti ja saan oma vastused kõik kätte.“ (N2)

Asjakohast infot loodetakse leida kohe viidatud lingilt ning liiga pikad artiklid ei kõida tähelepanu. Need mõjuvad väsitavalt ning neid loetakse üle ridade. Selgelt tunti ära ilustatud tekstid ning nendesse suhtuti skeptiliselt:

N4: *Üks asi on mind alati ka pannud mõtlema, et siin on kirjas, et ... minnes ajas tuhanded aastad tagasi sinna, kus inimene sõi naturaalselt ja orgaanilist päris toitu, mis oli talle geneetiliselt sobilikum ning tema keha ... Kust nad võtavad, et see oli geneetiliselt sobilikum [...] Nad arvavad ainult seda.*

N1: *Ahsoo ... tõstab immuunsust ... imelised protsessid ... Kuule, kas see on mingi selline asi jälle või, nagu meil siin on aegajalt, selliseid imelisi asju?*

Kommerts/reklaam - reklaam toodi välja häiriva elemendina ning samuti teadvustati ka reklaami eesmärki. Tervisenõustamise keskkondade lehekülgedel eksisteerib samuti palju reklaami, kuid seda võetakse kui majandustegevuse osa:

N3: *Ega ta nagu ei jäta sellest [...] väga head muljet, et ma hakkan nagu lugema enda jaoks olulist asja ja siis tuleb mingi reklaam onju, et.*

Kuid samas tõdeti, et tihtipeale just kommertsliku eesmärgiga leheküljed on kasutajasõbralikult üles ehitatud ja informatiivsed:

N2: *Et üldjuhul, et minu arust need, kes konkreetset toodet pakuvad, et need lehed on alati sellised konkreetsemad ja info on ilusti välja toodud, et inimesel oleks võimalikult lihtne ja et nad oma toote kiiresti saaks maha müüa.*

Terve mõistus/sisetunne - info hindamisel tuginetakse sisetundele, mida võib nimetada üldiste teadmiste, isiklike kogemuste ja uskumuste kompleksiks. Üldised teadmised tulenevad infootsija hariduslikust taustast, tervisega seonduvast teadmistepagasist ning üldisest silmaringist. Üldiseid teadmisi toetavad isiklikud kogemused, uskumused ja oskused ning selle tulemusena mõtestatakse kindlustunnet tekitavad faktorid.

N3: *Ma arvan, et ikkagi see tunne tuleb rohkem sellest, et kas seal on lihtsalt Juuli ja Maali räägivad oma nendest asjadest või tegelikult on seal mingi arsti või mingi uuringu või mingi sihukese asja see all et ...*

N2: [...] võibolla on need mingid asjad, mida ma ise ka nagu alateadlikult juba usun, et ... ja siis ma vaatan, et oh, see on täpselt sama mida mina mõtlen, et ... mis annab mulle selle kindlustunde, et näed ma ju arvasin [...]

N4: Tead mis on või, ma olen seda kõike proovinud, ma olen väga palju asju proovinud väljaarvatud dieedid. [...] Noh ma tean, et need asjad ei tööta, et tegelikult, et see on kõik äri.

N1: [...] ma lihtsalt terve mõistusega teeksin seda, et ma otsiksin usaldusväärse sellise põhiallika [...] ja siis kui nendelt lähevad mingid lingid kusagile, siis ma arvan, et seal on mingi garantii, et ei ole mingi päris soolapuhumise värk.

Intervjuude läbiviimisel püüdsid intervjuueeritavad olla võimalikult mõistlikud ja ratsionaalsed ning neil puudus emotsionaalne side etteantud teemadega. Seega võib arvata, et infokäitumine võib erineda, kui otsitakse infot enda jaoks aktuaalsetel teemadel.

4.2. Teadlikuma terviseinfo otsimise ja hindamise toetamine

Prooviotsingute viimase ülesandena palusin intervjuueeritaval leida infot või soovitusi internetist usaldusväärse terviseinfo otsimiseks. Eesmärgiks oli vaadata, kas nad jõuavad Ravimiameti kodulehelt leitava juhendini „Ravimid ja Internet: juhend usaldusväärse informatsiooni leidmiseks“ (Ravimiamet, 2016), mille teine punkt keskendub usaldusväärse tervishoiualase ja meditsiinilise informatsiooni leidmisele internetist ning kirjeldab, mida võiks internetiallikate puhul jälgida. Kuna keegi intervjuueeritavatest ei jõudnud otsides Ravimiameti juhendini, siis näitasin neile seda ise. Juhendi tutvustamise ideeks oli vaadelda, kuivõrd on võimalik kõnetada infootsijat sellist laadi juhendmaterjaliga. Milliseid mõtteid see nendes tekitab ja kuivõrd on intervjuueeritavate hinnangul vajadust tõsta inimeste teadlikkust terviseinfo usaldusväärsuse osas ning kas seda oleks mõeldav teha läbi juhendmaterjalide.

4.2.1. Juhend usaldusväärsuse hindamiseks

Ravimiameti juhendiga tutvumine tekitas intervjuueeritavates ootuspäraselt üllatusmomendi. Keegi nendest ei olnud kuulnud sarnastest juhenditest ning ka välja toodud näpunäidetest. Esines reaktsioon, et juhend on tore aga tüütu: „[...] minusugune ei viitsi seda lugeda. Et ma

ikkagi läheks siis jälle oma rada pidi ja otsiksin ise neid asju. “ (N1). Samuti tekkis küsimus, kas keegi üldse juhendis nimetatud tegureid jälgib: „[...] Nüüd kui hakkad mõtlema nagu loogiliselt, siis ... kas seda üldse keegi vaatab või, tekib küsimus. [...] No ma arvangi seda, et see on üleliigne info, et see nagunii kedagi ei huvita. “ (N4)

Sellegipoolest peeti juhendi sisu asjalikuks ja huvitavaks ning mõnel juhul tekkis äratundmine, et intuiitiivselt on sarnastest teguritest lähtunud:

N3: No selles suhtes jah, et kui selle läbi loed, siis selle järgi saad küll nagu paremini hinnata neid ... seda informatsiooni ... nagu see esimene oli vist, see Rakutoit onju, et [...]. Ma ütlesin ka, et minu jaoks ei olnud ta usaldusväärne. Et aga ta oli nagu puhtalt enda intuitsioonile tuginedes onju, et ... Aga samas selle järgi ka, et see nagu toetab seda, et tõesti [...] Et see annab kinnitust, et igat jama ei tasu uskuda. [...]

Juhendisse vähesel määral skeptiliselt suhtunud N4 otsustas aga kohe teha eksperimenti ning vaadelda vastavalt kriteeriumitele ühte konkreetsemat lehekülge³, mida ta on oma tutvusringkonnas jaganud. Tema hämming oli suur, kui tegelikult ei leidnud ükski pidepunkt kinnitust. Lehekülg oli raskesti navigeeritav ning kirju, mistõttu ei olnud info hoomatav. Kuna intervjuueeritav oli ka lehekülje jälgija Facebook’is, siis otsustas ta kontaktid otsida sealt, kuid lõpuks leidis need ebamäärasel kujul esitatult ka kodulehelt. Kokkuvõtteks tekitas usaldust vaid ainult teadmine, kes on lehekülje initsiaator:

N4: [...] Et kui ma praegu seda lehte ... ma tahaks nagu tohutult praegu seda avalehte või seda kohta kus see kontakt on aga ma ei leia seda. [...] Tead ma lähen Facebook’i, ma teen nüüd niimoodi [...] Ma olen hämmingus ... ja ma olengi praegu, ma ütlen sulle, et nad on kuradi soolapuhujad rõiped raisk, nad on kuradi ärikad raisk. Et ... muuta maailma ilusamaks, rahakotti paksemaks. [...] ütleme nii, et Facebook’is ma leian küll selle eksju, aga keegi ei garanteeri, et ta sellele numbrile vastab, seda me teame ka onju. E-post on, nagu me näeme, mingi teine inimene [...] Vaatame korra, mis ta veel ütleb, mis peab olema (uurib juhendit)... Aga siin ei ole ühtegi sihukest tutvustavat asja ju, tegelikult ei ole kui ma praegu vaatan [...] Antud juhul mind natukene, kui Peeter Liiv iseenesest on nii kõva nimi, et kui see nimi poleks siin ees, siis ma ... siis tekitaks minus see praegu natuke kahtlust tõesti.

³ <https://koralliklubikogemused.wordpress.com/>

Ravimiameti juhend usaldusväärse terviseinfo leidmiseks kõnetas kõiki nelja intervjuueeritavat ning oldi arvamusel, et edaspidi ollakse teadlikum, millele internetiallikate puhul tähelepanu pöörata.

4.2.2. Teadlikkuse tõstmise vajadus

Intervjuueeritavad olid veendumusel, et inimeste teadlikkust internetiallikate hindamisel on vaja tõsta ning hindamiseks vajalikke teadmisi oleks vaja inimesteni viia:

N1: Väga, väga oleks seda vaja inimesteni viia [...] Ma arvan, et inimesed tegelikult, mina kaasa arvatud, otsustavad ikkagi mingi väga väikese nüansi pealt, et nii lihtne on ära lollitada. Et tõesti, nagu siin oli öeldud, et kui keegi ütleb sulle, et see on imeline ravim või erakordne värk, et noh ... võibolla selle juures jääd mõtlema, et see on mingi müügijutt onju. Aga kui see näeb selline soliidne ja viisakas välja, tundub, et mingid numbrid on ka ja ... ju see siis on üks asjalik asi. Et tegelikult on väga lihtne inimesi ära petta [...]

Üldiselt oldi arvamusel, et teadlikkuse tõstmiseks ning hoiatuseks võiks juhendmaterjalidest abi olla. Iseasi, kuivõrd inimesed neid loeksid, kuid mõningal määral oleksid need hoiatuseks ja tähelepanu juhtimiseks. Samuti toetaksid need inimest valikute tegemisel, ning aitaksid orienteeruda info ülekülluses:

N4: [...] ta saab lähtuvalt sellest teha nagu omad valikud, et mitte lihtsalt lugeda mingi 20 lehekülge siin igasugust asja kokku ja siis [...] tunda hirmu.

Juhendmaterjalide ja teavitustöö vajalikkuses ei kahelnud keegi, kuid suuremaks mõttekohaks on võimalused, kuidas hindamise infot inimesteni viia ning kelle ülesanne see võiks olla. Uuringus osalenud naised nentisid, et klassikalised kampaaniad „*mine arsti juurde, muidu sured liiga ruttu*“ (N1) ei motiveeri inimest ning kasu võiks olla pehmemast lähenemisest, mitte hirmutavast.

4.2.3. Ettepanekud teadlikkuse juhtimiseks

Ravimiameti juhendi olemasolu oli positiivne üllatus intervjueeritavate jaoks. Mõttekohaks on pigem see, et enamasti ei tule inimene selle peale, et otsida internetist juhendmaterjali internetipõhise terviseinfo hindamiseks. Intervjueeritavatel oli ülesande käigus võimalik soovitusi otsida, kuid näiteks Ravimiameti juhendit otsingumootor lihtotsinguga välja ei toonud ning sellele ei viidanud ükski lehekülg, kust infot otsiti. Seetõttu nenditi, et pole piisavalt efektiivne avaldada infot lootuses, et selleni jõutakse iseeneslikult: „[...] et kui nad arvavad, et siin ripub, et siis ... no andke andeks, siin rippus ja ma isegi otsisin aga ma ei leidnud seda“ (N1).

Terviseinfo otsimise ja hindamise sotsiaalsete praktikate muutmise võimalusena nähti mittemateriaalse sekkumise vahendeid ehk sõna, pildi ja heli jõu rakendamist (Vihalemm jt, 2013). Vestluse käigus selgusid järgmised ettepanekud inimeste teadlikkuse juhtimiseks:

- informeerimine mainekate lehekülgede kaudu – teavitustööga peaksid tegelema ametlikud leheküljed ning tervisenõustamise keskkonnad;
- reklaambännerid - tervisenõustamise keskkonnad võiksid avaldada oma lehel sponsorite reklaamide kõrval juhendmaterjale terviseinfo hindamiseks reklaambänneritena;
- juhendite sidumine terviseinfo otsingumootorites - ametliku allika poolt koostatud juhendmaterjal võiks olla seotud tervisealase info otsingumootoris ning info otsimisel esile kerkida;
- meditsiinitöötajate roll usaldusväärsete terviseinfoallikateni suunamisel või ka juhendmaterjali jagamisel;
- meedia – informeerida inimesi teiste kanalite kaudu;
- infovoldikud – terviseinfo hindamise juhend võiks olla esitatud voldiku vormis, mida jagada näiteks meditsiinasutustes;
- infokäitumise kujundamine koolide nooremates astmetes – infokäitumise üldisem kujundamine peaks algama koolides ning läbi laste oleks võimalik kaudselt kujundada ka vanemate teadmisi ja hoiakuid.

Intervjuudes ilmnas selgelt, et teavitustöö peaks tulema ametlikest allikatest ja riiklikult tasandilt. Lisaks Ravimiametile võiksid infot avaldada Terviseamet ja ka näiteks Tervise

Arengu Instituut, kelle missioon on jagada terviseteadmisi ning mõjutada tervisekäitumist ja tervisemõjutegureid, et suurendada inimeste heaolu (Tervise Arengu Instituut, 2016). Samuti võiksid teavitustööga tegeleda tervisenõustamise keskkonnad (Kliinik.ee, Arst.ee), mis on intervjueritavate hinnangul usaldusväärsed allikad:

N2: Ma arvan, et sellised ikka nagu, kes on ka nagu Ravimiamet, et nemad on ikka nagu tõsiseltvõetavamad, et kui juba Ravimiamet mingi hoiatuse või sellise annab, et mina küll vist suhtuks päris tõsiselt või ... Või ka need Kliinik.ee või nagu see Arst.ee, mis nagu ... et kui sealt ka see läbi jookseb, siis ...

Ettepanekuna märgiti, et tervisenõustamise keskkonnad avaldavad oma lehtedel sponsorite reklaami, kuid nende kõrval võiks avaldada ka õpetusi terviseinfo hindamiseks, näiteks reklaambänneritena: „Jah, või reklaambänner, et kas on usaldusväärne info või mida iganes, et ...“ (N3). Kui näiteks Terviseamet koostaks omalt poolt juhendi, siis võiks seda otsingumootorites siduda terviseteemadega:

N3: [...] tegelikult kui see juhend on olemas näiteks Terviseameti poolt, [...] et ta paneb sinna otsingumootorisse konkreetsed, mingid teatud sihukesed varjatud sõnad, et inimene ükskõik missuguse fraasi või lausega läheb sisse ja tulebki esimesena näiteks just see juhend.

Samuti on ootused meditsiinitöötajatele, et tavameditsiini kõrval oleks aktsepteeritav alternatiivmeditsiin ning vastupidi ning meditsiinitöötajad võiksid suunata usaldusväärse terviseinfoni:

N1: Et ju osad arstid ütlevad ka, et need alternatiivsed asjad on ikkagi head ja toetavad, et sa ei peaks neid võibolla niimoodi vastandama. Et nad nagu kuidagi toetavad seda tavameditsiini ka. Et seal võiks olla üks värav, mis seda kuidagi nagu ... annaks nagu ... et need asjad on pigem usaldusväärsed või ja mõned asjad on tõesti täiesti nagu terve mõistuse vastased ka onju ja kindlasti kahjulikud, et ... Vot sinna ma ootaks mingit filtrit või ... selle koha peale. Aga ma ei teagi, et see oleks see, et arstid ka ütleksid. Aga arst ei julge iial öelda, et minge lugege seal alternatiivset asja, võibolla ... mitte avalikult ... ilmselt kunagi silmast silma nad ütlevad seda.

Lisaks interneti vahendusel terviseinfootsija teadlikkuse tõstmisele nähakse tõhusa vahendina ka meediat. Prooviotsingute sooritamisel märgiti nii mõnelgi korral, et ollakse kuulnud

internetilehekülje tutvustust mõnes telesaates, seega võib informeerimine jõuda inimesteni sootuks teisi kanaleid pidi:

N4: Tõenäoliselt peab lihtsalt olema üks paar suurt pealkirja ja võibolla ühes vestlussaates ... Ringvaade, mida tõenäoliselt väga suur hulk inimesi vaatavad ja ongi võibolla Hommiku TV ... Ja sellest juba võib piisata, et see siis hakkab niimoodi levima.

Mitmes intervjuus jõuti tõdemuseni, et sarnaselt erinevatele hoiatavatele ja informeerivatele infovoldikutele võiks terviseinfo internetiallikate hindamiseks koostatud juhend olla esitatud ka voldiku vormis:

N4: [...] arsti ukse taga ju istutakse tundide kaupa. Mida me loeme seal, "Eesti Naist" loeme seal. Ja siis me loeme Estraveli lehti, kus perearstid on reisimas käinud onju kõik oma nimedega Estraveli need. Tegelikult ju võiksid olla voldikud, justnimelt, et kui ma istun seal ukse taga, siis ma loengi neid voldikuid.

Ühe olulise tähelepanekuna võib välja tuua N4 arutluskäigu, et inimeste üldisem infokäitumise kujundamine peaks algama juba koolides ning läbi laste oleks võimalik kaudselt kujundada ka vanemate teadmisi:

N4: Et võibolla juba koolist, et lasetele jäävad ju meelde sellised ... Kui nad teevad ju väga palju koolitöid, et [...]. Kui ta tuleb koju ja emmed-issid aitavad, siis saavad ju ka selle info jälle.

Internetipõhise terviseinfo otsimise ja hindamise praktikate muutmine inimeste teadlikkuse tõstmise näol on vajalik ning võib arvata, et teavitustöö ja juhendmaterjalid võiksid osutuda tõhusaks vahendiks. Teavitustöö internetiallikate hindamiseks aga võiks alata juba koolidest, kui on võimalik kujundada laste infokäitumist. Internetipõhise terviseinfo osas oodatakse tuge ning juhtnööre ametlikest kanalitest ning tervishoid peaks olema võimaline aktsepteerima internetti ning samuti suunama inimest usaldusväärse infoni. Erinevate tervisealaste infovoldikute kõrval võiksid leida oma koha ka internetiallikate hindamise juhendid. Võib arvata, et kui info inimestele nähtavaks teha, siis alateadlikult hakatakse pöörama tähelepanu usaldusväärsuse näitajatele.

5. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON

Järgnevas peatükis toon välja põhijäreldused lähtuvalt uurimisküsimustest. Võrdlen tulemusi varasemates uuringutes ilmnenu seisukohtadega ning lisan omapoolseid tõlgendusi. Peatüki viimases osas arutlen meetodite kasutamisega seotud probleemide üle.

5.1. Terviseinfo otsimise ja hindamise praktikad

Terviseinfo otsimise ja hindamise praktikaid vaatlesin *think-aloud* prooviotsingute sooritamise kaudu. Uuringukeskkond ning ülesanded olid koostatud võimalikult selliselt, et ilmneksid info otsimise oskused ja tekiksid otsustuskohad valikute tegemiseks.

Uuringus osalenud naised hindasid endi info otsimise oskusi erinevatel tasemetel olevateks, kuid praktilisest küljest nende infokäitumises suuri erinevusi ei ilmnenu ning neid võib Moncxaux jt (2015) teooria järgi liigitada oskuslikeks infootsijateks, kellel olid eelnevad teadmised veebilehekülgedest ja head navigeerimisoskused. Näiteks ei tekitanud üheski intervjuueeritavas küsimusi brauseri avaleheks häälestatud Tartu Ülikooli koduleht ning mõtlemata alustati otsingute sisestamist otsinguribale. Uuringu tulemusena saab järeldada, et sarnaselt Eysenbach jt (2002) ja Powell jt (2011) uuringutele valitakse info otsimise algpunktiks siiski otsingumootor ja enamasti Google. Võib arvata, et aktiivsematel terviseinfo otsijatel on kujunenud meelepärased leheküljed, mida peetakse usaldusväärseteks. Sellegipoolest minnakse harva konkreetselt lehel infot otsima, vaid tehakse seda Google'i vahendusel, mille otsinguvastete hulgast eelistatakse siis juba eelnevalt tuttavaid usaldust tekitanud lehekülgi.

Kuigi intervjuueeritavate üldiseid info otsimise oskusi võib Moncxaux jt (2015) järgi liigitada oskuslikuks, siis otsingumootoris päringute formuleerimisel jäid nende otsingustrateegiad suhteliselt kitsaks. Üldjuhul kasutati sõnaotsingut ning püüti lauseid moodustada, mida peeti fraasiotsinguks. Lauseid moodustati kuni terve ülesande trükkimiseni otsinguväljale. Eysenbach jt (2002), Morahan-Martin (2004) ja Peterson jt (2003) uuringutes on liigitatud

sarnast strateegiate kasutamist suboptimaalseteks. Siinkohal võib kitsaste strateegiate kasutamine olla tingitud Google'i kasutamismugavusest, kuna arvatakse, et mistahes päringu formuleerimine annab tulemuse või vähemalt suuna. Samuti ilmnes seos intervjueritavate haridusliku taustaga ning kellel on olnud vajadust otsida infot erinevatest teadusandmebaasidest, need olid ka teadlikud laiendatud otsingust ja ka operaatoritest, kuid samas puudus neil teadmine, et sarnaseid instrumente saab kasutada ka Google'i otsingumootoris. Teisalt võib väheste strateegiate kasutamine olla tingitud info eripära teadvustamisest, ning kuna terviseinfo puhul tajutakse pigem üleküllust, siis arvatakse, et otsingute kitsendamine ei ole niivõrd vajalik. Küll aga on kujunenud teadmine, et päringuid peab formuleerima lihtsalt ning seeläbi loodetakse saada rohkem tulemusi. Eesmärk ei ole saada konkreetsemat infot, mida on võimalik saavutada otsinguid kitsendades, vaid pigem soovitakse saada rohkem tulemusi.

Intervjueritavate infokäitumise järgi võib aga järeldada, et valimatult siiski valikuid ei tehta. Otsingumootori vastete lehelt vaadeldakse mitmeid allikaid ning olenevalt infost liigutakse ka järgnevatele vastete lehekülgedele. Kuid üldiselt kolmandast leheküljest enam edasi ei minda ja seejärel formuleeritakse päring ringi. Mingil moel siiski tajutakse, et esimese lehekülje tulemused on täpsemad ning järgnevatel lehekülgedel kaugeneb teemade käsitus eesmärgist. Valikute tegemisel toetutakse lehekülgede lühikirjeldustele ning varasematele kogemustele ning teadmistele infoallikatest. Huvi võivad pakkuda ning usaldusväärst tekitada leheküljed, mida on kajastatud mujal meedias, näiteks televisioonis.

Lehekülgede sirvimisel eeldatakse, et otsitav info oleks kuvatud kohe lingi avamisel. Lehekülje sisu peab kohe haarama ning andma otsest ja kergesti mõistetavat infot, sest liiga pikkadesse ja keerulistesse tekstidesse ei viitsita süveneda. Seega, kui lingitud leheküljelt ei saada kohest vastust, siis tihtipeale ei süveneta lehekülje sisusse, vaid formuleeritakse päring otsingumootoris ringi.

Kuigi internetipõhine terviseinfo on kergesti leitav, võib siiski tekkida olukordi, kus otsing ei anna asjakohast vastust. Erinevalt Peterson jt (2003) väitele, et kasutajate info otsimine ja info hindamine on juhuslik, ilmnes antud uuringus, et see muutub juhuslikuks siis, kui eesmärgini jõudmine osutub keeruliseks. Sellegipoolest ei olda interneti kui infoallikasse eriti kinnistunud ning kui infot ei leita, siis loobutakse otsimisest ja teadvustatakse, et internetist ei pruugigi kõigele vastust saada.

5.2. Terviseinfoallikate ja terviseinfo usaldusväärsuse näitajad

Sarnaselt Lederman jt (2014) uuringule, lähtusid intervjuueeritavad antud uurimistööski allikate usaldusväärsuse hindamisel visuaalsest ilmast, stereotüüpidest, mainekatest allikatest ning varasematest kogemustest.

Terviseinfoallikate valimisel välistatakse esmajärjekorras foorumid. Kuigi arvati, et nendest võib leida huvitavat infot, siis suureks miinuseks peeti sealset inimeste kontrollimatut käitumist ja sellega kaasnevaid ebaolulisi kommentaare. Samuti võib järeldada, et terviseinfoallikate puhul eelistatakse pigem emakeelset infot kui võõrkeelseid allikaid. Arvatakse, et meditsiinialane võõrkeelne tekst on raskesti mõistetav ja eestikeelset infot on piisavalt palju. Küll aga muutub olukord, kui eestikeelne info täielikult puudub ning võib eeldada, et siis otsitakse ka võõrkeelsetelt lehekülgedelt ning tõlkimiseks võidakse kasutada tõlkeprogramme. Teisalt, mitteteadlikult võidakse siiski lugeda infot ka võõrkeelsetest allikatest, mis on otsingumootoris esitatud automaattõlkena, kuid üldiselt ei pruugi see osutada probleemkohaks, sest enamasti ei otsustata esimese allika põhjal ning vaadeldakse mitmeid allikaid.

Terviseinfoallikate ja terviseinfo põhiliste hindamiskriteeriumitena toodi välja autor/avaldataja, stiil, sisu, kommerts/reklaam, terve mõistus/sisetunne, mis kattuvad üldisemate veebiallikate hindamiskriteeriumitega. Peamine usaldusväärsuse mõõde on autor või avaldataja ning autori puudumine või ebamäärasus tekitab kahtlusi. Samuti aitavad kujundada usaldusväärsust valdkondlikud arvamusiidrid ning meedia. Olulisel määral eristuvad usaldusväärsuse infoallikatenä Eestitervisenõustamise keskkonnad, sest inimeste küsimustele vastavad arstid, kelle taust on kontrollitav. Seega, võib arvata, et üldiselt eelistatakse allikaid, mis on seotud tavameditsiiniga.

Väga oluline usaldusväärsuse tekitaja on lehekülje visuaalne ilme, mis koondab endas nii lehekülje stiili, kasutajasõbralikkuse ja sisu esituse. Ent samas nenditi, et head visuaalset esitust varjutab tihtipeale lehekülgede kommertslik eesmärk, mistõttu on oluline hinnata lehekülje sisu. Sisu puhul tekitab kahtlusi liialt ilustatud kirjeldus. Lehekülje sisule pööratakse rohkesti tähelepanu ning infot võrreldakse teiste allikatega.

Samuti aitab otsustada „terve mõistus“, mida märgiti ka Joab (2015) ja Siniallik (2015) seminaritöodes. Senkowski jt (2015) ja Lederman jt (2014) uuringutes on seostatud tervemõistuslikku hindamist tunnetusliku protsessina, mis tugineb uskumustele, kogemustele ja teadmistele. Käesoleva uuringu järeldusena võiks veel lisada, et tervemõistuslikku infokäitumist toetavad oskused, mis muudavad infootsija enesekindlamaks. Samuti aitab nimetatud tegurite kooslus infootsijal määratleda kindlustunnet tekitavad faktorid ehk hindamiskriteeriumid. Tervemõistuslikul infokäitumisel ilmnevad ka kõik praktika tunnused ning võib öelda, et terve mõistus on miski, mis tugineb materiaalsele keskkonnale, oskustele ja kogemustele ning teadlikele ja alateadlikele teadmistele ning võib suurel määral mõjutada kogu infokäitumist.

Kuid siiski ei saa väita, et info otsimine ja hindamine on alati mõtestatud tegevus. Info otsimist ja hindamist võivad mõjutada emotsionaalsed tegurid ning kui probleem on otsija jaoks aktuaalne, siis võidakse otsida intensiivsemalt ning loetakse ka neid allikaid, mis tavapäraselt esmajärjekorras välistatakse. Samuti võivad muutuda tühisemaks pidepunktid, millele muidu info hindamisel on tuginetud.

5.3. Terviseinfo usaldusvärsuse hindamise vajadus ning juhendamise võimalused

Uuringus osalenud naised olid kogenud terviseinfootsijad. Neil oli kogemusi erineva terviseinfo ja tuginedes kogemustele ja teadmistele oskasid nad suhtuda infoosse kriitiliselt. Kuigivõrd arvati, et ise ollakse piisavalt pädevad, kuid üldisemas mõttes oleks teadlikkuse tõstmine ääretult vajalik. Uuringus esines seisukohti, et internetipõhine terviseinfo on nähtus, millest on kujunenud probleem ühiskonnas, kuid mille vastu pole mõtet võidelda, vaid läbi teadlikkuse tõstmise oleks võimalik infokäitumise muutmise.

Uuringu tulemusena saab järeldada, et infootsijate vaatenurk ühtib varasemates uuringutes (Ho & Niederdeppe, 2008; Morahan-Martin, 2004; Peterson jt, 2003; Tonsaker jt, 2014) ilmnunud seisukohtadega, mis panevad inimeste teadlikkuse tõstmise ja juhendamise eest vastutuse riiklikule tasandile. Sarnaselt Vihalemm jt (2013) sotsiaalsete muutuste kujundamise maailmaparandamise teooriale, mis tugineb samuti arvamusele, et sotsiaalsete

probleemide lahendamisel on oluline roll riiklikul tasandil, peab arvestama ka seda, et klassikalised kampaaniad ei pruugi olla piisavalt tõhusad ning inimeste ootused on vastandiks hirmutavatele kampaaniatele „pehmematele“ ja positiivsema kuvandiga lähenemisviisidele.

Uurimistöös näidisenä kasutatud Ravimiameti juhendis (Ravimiamet, 2016) olevad internetiallikate hindamiskriteeriumid olid tegelikult suhteliselt keerukalt kirjeldatud, kuid sellegipoolest kõnetas see intervjuueeritavaid väga. Uuringu tulemuste taustal saab järeldada, et klassikalised internetiallikate hindamise kriteeriumid oleksid asjakohased ka terviseinfo hindamise puhul ning nende tutvustamine ja selgitamine juhendmaterjalidena aitaksid tõsta inimeste teadlikkust internetiallikate hindamisel. Asjakohased võiksid olla ilmselt ka valdkondlikud juhendid, näiteks Ravimiameti juhend, mis puudutab internetiallikate hindamist üldisemalt, kuid suures ulatuses on suunatud ravimiinfo hindamisele. Siinkohal peab aga arvestama, et juhendmaterjalid peaksid olema lühidalt ja selgelt koostatud, sest pikkadesse kirjeldustesse ei viitsita süveneda. Samuti võiksid need olla illustreeritud näitepiltidega, et mõistetakse paremini, mida ja kus jälgida. Näiteks, kust kohast võib leida lehekülje uuendamise info, mis on kontaktandmete puhul vajalik märgata, millised on kommertsliku lehekülje tunnused jms. Samuti köidavad piltlikud materjalid paremini tähelepanu.

Morahan-Martin (2004) viitab oma uuringus terviseinfo poolt välja töötatud juhenditele, mille sisus kirjeldatakse samuti põhilisi internetiallikate hindamiskriteeriume, kuid probleemina toob ta välja, et populaarne meedia (ajakirjandus, televisioon) pakub harva sellist informatsiooni. Sarnane tendents ilmnes ka käesolevas uurimistöös ning internetist otsides ei leitud soovitusi internetipõhise terviseinfo hindamiseks. Samuti ei pruugi infootsija selle peale tulla, et internetiavarustest otsida juhendeid info hindamiseks. Teisalt pole eriti tõenäoline, et keegi analüüsiks juhendi põhjal infot, kui parasjagu on käsil probleemile lahenduse leidmine. Pigem võib olla võimalik kaudne mõjutamine ning infot internetiallikate hindamise kohta võiks inimeseni viia näiteks meedia vahendusel, hindamiskriteeriumid võiksid ilmuda reklaambänneritena tervisenõustamise keskkondade lehekülgedel ning ametlikel tervishoiualastel lehekülgedel. Samuti oleksid tõhusaks abivahendiks juhendid infovoldikute näol, mida saaks jagada meditsiinasutustes. Kindlasti võiks sellekohaseid juhiseid avaldada Tervise Arengu Instituut, kelle missiooniga jagada terviseteadmisi ja mõjutada tervisekäitumist, ühtiks ka inimeste teadlikkuse tõstmine internetipõhise info osas. Otsingute

käigus jõudsid kõik intervjueeritavad Tervise Arengu Instituudi hallatavale kodulehele Terviseinfo.ee, kuid ühtegi soovitus sellelt ei leitud, kuid oleks igati sobilik teiste trükiste kõrval eksponeerida ka internetiallikate usaldusväärsuse hindamise põhimõtteid.

Uurimistöö tulemusena võib öelda, et terviseinfo usaldusväärsust peetakse oluliseks ning terviseinfo otsimise ja hindamise praktikad vajavad tähelepanu ühiskonnas ning nende kujundamine aitaks inimestel teadlikumalt kasutada terviseinfo ressursse internetis.

5.4. Meetodi kriitika

Meetodi kriitika osas vajab enim tähelepanu antud uuringus *think-aloud* meetodi kasutamine, kuna internetipõhise terviseinfo otsimist ei ole Eestis sel meetodil uuritud. Uuringu tulemusel saab hinnata, kuivõrd koostatud ülesanded ning otsingute sooritamine töötavad kõnealuse teema uurimisel.

Think-aloud meetodi kasutamist antud teema uurimisel hindan sobilikuks, kuid uurimisprotsessi käigus ilmnesid suhteliselt sarnased probleemid, mida on kirjeldatud varasemateski käsitlustes (Eysenbach jt, 2002; Hopmann. 2009; van Someren jt, 1994) ning mida on keeruline vältida. Põhiprobleemina tuuakse välja, et intervjueeritavad unustavad rääkimise ning sekkumine võib panna neid tavapäraselt teisiti käituma (van Someren jt, 1994). Arvan, et sekkumine võib aga osutada möödapääsmatuks ning teisalt võib mittesekkumine mõjutada samuti tulemuste kvaliteeti. Uuringu läbiviimise ajal tekkis olukordi, kus oli vaja intervjueeritavale meelde tuletada, et ei unustataks rääkimist või räägitaks valjemini. Intervjueeritavad pidasid pidevat selgitamist raskeks ning uuringus tekkis olukordi, kui unustati otsustuskohti põhjendada või lehekülgi kirjeldada. Kuna see info oli oluline, siis pidasin vajalikuks siiski kohe küsida põhjendust, sest hiljem ei pruugita enda peas toimunut enam mäletada. Samas tekitas see aga positiivse olukorra, kus intervjueeritav kirjeldaski pikemalt, miks ta midagi teeb või mida ta tavapäraselt teeb.

Teise probleemina saab välja tuua ajasurve ning uuritavate emotsionaalse sideme puudumise otsitavate teemadega. Eysenbach jt (2002) kirjeldab, et ajasurve tunnetamine ja teemade vastu isikliku huvi puudumine, võivad mõjutada uurimistulemuste kvaliteeti. Kuigi ajalimiiti polnud käesolevas uuringus ette antud, tunnetasid intervjueeritavad seda sellegipoolest. Nad

märkisid, et neil oleks rohkem aega vaja süvenemiseks teemade puhul, millega neil ei olnud emotsionaalset sidet ega ka isiklikku huvi ning seega võivad uurimistulemused erineda tavapärasest infokäitumisest. Teisalt ei pruugi anda head tulemust ka varasem kokkupuude teemadega ning hakatakse otsima juba enese jaoks valmis olevat vastust või lehekülge, kus teadaolev info võiks olla:

N1: [...] *et see minu otsingut mõjutas tegelikult see, et kas see asi oli mulle täitsa võõras või mitte. Et kuna see konnasilm ei olnud mulle võõras, siis ma nagu jõudsin enam-vähem sinna välja, kus ma varem olen olnud ja ma ei hakanud enam uuesti üldse nagu vaatama, kas on mingit uut asja selle kohta tulnud või midagi sihukest. Mul oli lihtne vastata, et tuleks teha nii. Aga nüüd kui tuli nagu näiteks see viimane, et ma ei ole kunagi sihukest asja otsinud ja siis küll nagu läks kauem ja kuidagi oli nagu huvitavam ka, et seda vastust ei olnud ju olemas endal.*

Prooviotsinguteks koostatud ülesandeid võib pidada tüübilt sobivaks. Uurimise eesmärk ei olnud saada õigeid või valesid vastuseid vaid oluline oli näha protsessi ning selles osas täitsid ülesanded eesmärgi. Esmapilgul näisid ülesanded intervjuueeritavatele lihtsad, kuid lahendamine osutus keerulisemaks, kui arvati. Kuid just keerulised ülesanded tõid paremini esile info otsimise oskused ja infokäitumise. Raskusi tekkis kalorivajaduse arvutamise ülesandega ja soovitude leidmisega usaldusväärse terviseinfo otsimiseks internetist. Viimase puhul pidi mitmel korral ülesannet selgitama. Prooviotsingute sooritamise abistamiseks oli ette antud nimekiri pidepunktidega, mida leheküljel kirjeldada, kuid see jäi enamasti kõrvale ning seda ei suudetud eriti jälgida. Sellegipoolest saadi ülesannetega hästi ning tõrgeteta hakkama ning intervjuueeritavad pidasid uuringus osalemist huvitavaks ja mõtlemapanevaks kogemuseks.

Think-aloud uuringus võib tulla ette tehnilisi probleeme. Antud uuringu puhul oli algselt plaanis teha viis intervjuud, kuid esimene neist ebaõnnestus justnimelt tehnika tõttu. Ettearvamatult oli ekraanisalvestajal CamStudio mahupiirang, mis jäi prooviintervjuus märkamata. Programm ei andnud kuidagi mahu täitumisest märku ning ebaõnnestumine selgus alles video salvestamise hetkel. Samuti osutus kasutuks andmete turvamiseks kasutatud diktofonisalvestus, sest analüüsida oli vaja ka tegevusi ekraanil. Edaspidi muutsin programmis video kodeerija, mis võimaldas faili mahtu vähendada. Kuid siiski oli vajalik

aeg-ajalt salvestamine vahepeal katkestada ja uuesti käivitada. Püüdes võimalikult vähe häirida intervjuueeritavat, tegin seda ülesannete vahepeal.

Think-aloud meetodi kombineerimist semistruktureeritud intervjuuga pean sobilikuks. Intervjuu annab võimaluse täiendada saadud informatsiooni. Kuid uuringuprotsess on küllaltki pikk ning nõuab pidevat verbaalset suhtlemist, siis peab arvestama, et see on väsitav mõlemale osapoolle, kuid eriti intervjuueeritavale. Uuringu võib viia läbi ka eraldi, kuid varasemates sarnastes uuringutes on täheldatud, et erinevatel päevadel tehtud uuringuosad ei pruugi anda objektiivset infot, sest intervjuueeritavad ei mäleta mida või miks nad midagi tegid (Eysenbach jt, 2002). Seetõttu viisin objektiivsema info saamise eesmärgil uuringu läbi järjestikuliselt, pakkudes uuringuetappide vahel mõneajalist pausi pidamist.

Van Someren jt (1994) tähtsustab *think-aloud* uuringukeskkonna tingimusi. Arvan, et antud uuringu puhul osutus positiivseks otsus moodustada valim varem seminaritöös osalenud naistest. Neile oli tuttav uuringukeskkond ning uurija ja nad ei väljendanud kuidagi ebamugavust ning tundus, et nad suutsid avatult tegutseda ja suhelda. Miinusena toon välja valimi väiksuse ja liialt ühtlase taseme. Kuigi andmestik andis küllaldaselt informatsiooni, siis adekvaatsema ülevaate saamiseks peaks sarnast uuringut läbi viima mitmekesisema valimiga.

Edaspidi võiks vaadelda inimeste info otsimise oskusi selles osas, kuivõrd nad leiavad erinevatelt terviseinfo lehekülgedelt üles usaldusväärsust kinnitava info vastavalt internetiallikate hindamiskriteeriumitele. Sel moel oleks võimalik vaadelda, kui oskuslikult lehekülgedel liigutakse ning kui kasutajasõbralikud terviseinfo leheküljed on. Samuti aitaks sarnane uuring vaadelda ka seda, kuivõrd hästi terviseinfo leheküljed enda tausta avavad ja kui kvaliteetsed terviseinfo leheküljed on. Terviseinfo lehekülgede kvaliteeti tasuks uurida ka iseseisvalt, mitte ainult infootsija vaatenurgast.

KOKKUVÕTE

Uurimistöö eesmärgiks oli anda ülevaade internetipõhise terviseinfo otsimise ja hindamise praktikatest ning on usaldusväärsust tekitavatest teguritest. Teiseks eesmärgiks oli uurida, kuivõrd tajutakse vajadust teadlikuma infokäitumise juhendamiseks ja kuidas on intervjueritute hinnangul võimalik teadlikumat terviseinfo otsimist ja hindamist toetada.

Lähtuvalt eesmärkidest ja teoreetilistest lähtekohtadest püstitasin järgmised uurimisküsimused:

1. Millised on uuritavate naiste terviseinfo otsimise ja hindamise praktikad?
2. Mis tekitab terviseinfoallikate ja terviseinfo puhul uuritavates usaldust ja mis kahtlust?
3. Kuivõrd tajuvad uuritavad terviseinfo usaldusväärsuse hindamise vajadust ning kuidas saaks inimesi paremini juhendada?

Empiiriliste andmete kogumiseks kasutasin kombineeritud kvalitatiivseid meetodeid ning viisin läbi nelja naisega *think-aloud* prooviotsingud internetis ning semistruktureeritud intervjuud. Valimi moodustasid küll vaid neli inimest, kuid kombineeritud meetodite kasutamine andis suures mahus infot, mistõttu lihtsustas andmete transkribeerimist ja analüüsimist kvalitatiivse analüüsi programm MAXQDA11. Andmete analüüsimisel lähtusin kvalitatiivse sisuanalüüsi põhimõtetest.

Uuringus osalenud naised olid kogenud ja suhteliselt pädevad terviseinfo otsijad. Uuringus selgus, et info otsimise ja hindamise protsessi mõjutavad tugevalt oskused, kogemused ja teadmised, isiklik huvi, millele kokkuvõtteks tugineb terve mõistus.

Info otsimise strateegiad võivad olla küll lihtsad, kuid see pole takistuseks infootsija jaoks relevantse infoni jõudmisel. Vähe teatakse otsingumootori kasutusvõimalustest ning enamasti piirduakse sõnaotsinguga, mida kombineeritakse lauseteks. Päringuid formuleeritakse korduvalt ringi ning enamasti ei piirduta ühest allikast saadud infoga, vaid võrreldakse

erinevaid. Üldiselt ei olda internetti kui infoallikasse kinnistatud ning kui otsing ei anna tulemusi, siis loobutakse.

Tuleb arvestada, et info otsimine ja hindamine võivad aga olla erinevad, kui otsitakse infot enda jaoks aktuaalsel teemal, mitte antud uuringus ette antud ülesande põhjal. Sel juhul otsitakse intensiivsemalt ning loetakse ka neid lehekülgi, mida muidu välistataks ning võib olla ei pöörata ka niivõrd tähelepanu usaldusväärsusele. Samuti muutub infootsingu protsess juhuslikumaks, kui eesmärgini jõudmine osutub keeruliseks. Võib arvata, et info otsimine ja hindamine on senikaua mõtestatud tegevus, kuni leitakse otsitava kohta küllaldaselt infot ning emotsionaalsed tegurid ei mõjuta otsingut.

Uuringu tulemusena saab järeldada, et kogenenumatel terviseinfo otsijatel on kujunenud meelepärased internetiallikad, mida peetakse usaldusväärseks. Allikate valikul välistatakse esmajärjekorras foorumid ning võõrkeelsed leheküljed, kuid hädas olles uuritakse ka neid.

Terviseinfoallikate ja info hindamisel pööratakse kõige rohkem tähelepanu autorile ja avaldajale ning olulist rolli mängib lehekülje visuaalne ilme ning sisu. Eelistatakse lihtsa välimuse ja hea ülesehitusega lehekülgi, nagu on enamasti ametlike allikate leheküljed. Lehekülgede sisu peab aga jõudma otse info vastuvõtjani ning pikad kirjeldused ja artiklid ei kõida infootsijat. Uuringus nenditi, et väga palju esineb internetis lehekülgi, mis visuaalselt näevad head välja ja info on hästi esitatud, kuid sisusse süüvides saadakse aru, et lehekülje eesmärk on kommertslik. Kokkuvõtteks infootsijad tuginevad info hindamisel tervele mõistusele, mis baseerub nende eelnevatele teadmistele, oskustele ja kogemustele ning uskumustele ja kindlustunnet tekitavatele faktoritele.

Uurimistöö praktiline eesmärk oli teha ettepanekuid inimeste teadlikkuse tõstmise võimalustest internetipõhise terviseinfo otsimisel ja hindamisel. Uuringus osalenud naised olid veendunud, et inimeste teadlikkust on vaja tõsta ning teavitustöö tegemine peaks tulema riiklikult tasandilt. Abivahendina võiks kasutada info hindamise juhendmaterjale ning neid peaks inimestele märgatavaks tegema. Ettepanekutena nimetati inimeste informeerimist ametlike ja mainekate lehekülgede kaudu, reklaambännereid, ametlike allikate poolt koostatud juhendite sidumist terviseteemaliste lehekülgedega otsingumootoris, meditsiinitöötajate rolli infoni juhtimisel, meedias kajastamist, infovoldikute levitamist ning infokäitumise kujundamist koolilaste seas ning seeläbi vanemate mõjutamist.

Terviseinfo usaldusväärsust peetakse oluliseks ning terviseinfo otsimise ja hindamise praktikad vajavad tähelepanu ühiskonnas ning nende kujundamine aitaks inimestel teadlikumalt kasutada terviseinfo ressursse internetis.

Uurimistöös kasutatud meetodeid hindan antud teema uurimisel sobilikuks, kuid tulemusi ei saa valimi väiksuse tõttu laiendada populatsioonile, mis ei ole ka kvalitatiivse uurimuse eesmärk. *Think-aloud* meetodi kasutamine eeldab põhjalikku tehnilist ettevalmistust ning hästi läbimõeldud ülesandeid. Meetodi kombineerimine semistruktureeritud intervjuuga on igati asjakohane ning täiendab *think-aloud* andmestikku. Kuigi uuringus tuli ette tehnilisi probleeme, siis üldiselt arvan, et andmestik andis küllaldaselt informatsiooni, mis andis vastused uurimisküsimustele.

SUMMARY

The practices of the search of health information and assessment of the reliability of the sources in the internet: on the basis of women living in Antsla

The aim of this research paper is to give an overview of the practices of searching and assessing internet-based health information and which are the trusted values. The second aim was to find out how much guidance is needed and whether it is possible to support searching reliable information about health.

According to the aims and theory I posed following research questions:

1. Which are the practices of searching and assessing health information of participants?
2. What causes participants trust or doubt in the sources of information and the health information?
3. How much do the participants perceive the need the assessment of the reliability of the information and would it be possible to guide them better?

In order to collect empirical data I used combined qualitative methods and carried out four think-aloud trial searches with four women in the internet and semi-structured interviews. Only four people were picked out, but the use of combined methods gave much information which eased the transcription of the collected data and analysing the qualitative analysis program MAXQDA11. In analysing I used the principals of qualitative content analysis.

The women taking part of the study were experienced and relatively skilled seekers of the health information. The study brought out that personal skills, experiences and knowledge and personal interest strongly influence the process of searching and assessing the information, in which the Common Sense depends on.

The strategies of searching for the information can be simple, but are not an obstacle for reaching the relevant information. Very little is known about the use of search engine and

mostly the word search is used which is combined into sentences. The queries are repeatedly reformulated and mostly different sources are compared. Generally, if they cannot find the result, they just give up.

It must be considered the information search and assessment could be different if the search is made on an actual topic to the finder not just filling the task of the study. In this case the search is more intensive and even unreliable sources are read. Also the search process becomes more episodic in case reaching the goal becomes complicated. It could be concluded that the search and assessment of the information is subconscious process as long as enough information is found and emotional aspects do not affect the search.

As a result of the study it could be stated that more experienced searchers of the health information have their own reliable internet sources. While choosing the sources the internet forums and foreign language pages are excluded but these are searched in case other queries do not give any desired results.

The most attention is paid to the authors and publishers and the visual image and content of the page plays a major role. Simple appearance and well-structured pages are preferred as the official pages usually are. The content of the page has to reach directly to the searcher and long descriptions and articles do not attract the seeker. It was also mentioned that there are very many visually good looking pages in the internet but while focusing it is understood that these pages are commercial. In conclusion the seekers depend on common sense while assessing the information.

The practical aim of the research is make proposals in possibilities of raising of people's awareness in searching and assessing health information in the Internet. Participants were convinced that people's awareness should be risen and the counselling should be done by the state. A guide should be used as a tool in assessing the information and they should be clearly visible. Informing people over official reputed pages, banners, links should be added to the search engines of health information pages, the role of medial stuff in guiding, using the media, distributing booklets, developing information behaviour amongst school children and thus effecting parents were proposed.

The reliability of health information is considered to be essential and the practices of searching and assessing need attention in the society and their development would help people to use the health information resources in the internet more knowledgeably.

I appreciate the methods used the research suitable but the results could not be expanded to the population due to the limited sample. Using think-aloud method presumes thorough technical preparation and well-designed tasks. Combining the method with semi-structured interview is appropriate and complements the think-aloud data. Although there were technical problems in the study, I generally think the data provided sufficient information.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Campbell, D. J. (1988). Task complexity: A review and analysis. *Academy of Management Review*, 13(1), 40–52.
- Chevalier, A., Dommes, A., & Marquié, J.-C. (2015). Strategy and accuracy during information search on the Web: Effects of age and complexity of the search questions. *Computers in Human Behavior*, 53, 305–315. <http://doi.org/10.1016/j.chb.2015.07.017>
- Cline, R. J. W., & Haynes, K. M. (2001). Consumer health information seeking on the Internet: the state of the art. *Health Education Research*, 16(6), 671–692.
- Fox, S., Fallows, D. (2003). *Internet Health Resources*. Pew Research Center's Internet & American Life Project. Kasutatud 21.01.2016. <http://www.pewinternet.org/2003/07/16/internet-health-resources>
- Eysenbach, G., & Köhler, C. (2002). How do consumers search for and appraise health information on the world wide web? Qualitative study using focus groups, usability tests, and in-depth interviews. *BMJ (Clinical Research Ed.)*, 324(7337), 573–577.
- Hardey, M. (2001). “E-health”: the internet and the transformation of patients into consumers and producers of health knowledge. *Information, Communication & Society*, 4(3), 388–405. <http://doi.org/10.1080/713768551>
- Hennington, A. (2011). The Rural Digital Divide: Exploring Differences in the Health Information Seeking Behaviors of Internet Users. *Franklin Business & Law Journal*, (2), 65–77.
- Ho, S., & Niederdeppe, J. (2008). Mass Media Exposure, Trust, Social Networks, and Online Health Information Seeking Among Internet Users. *Conference Papers - International Communication Association*, 1–29.

Hoppmann, T. K. (2009). Examining the “point of frustration”. The think-aloud method applied to online search tasks. *Quality and Quantity*, 43(2), 211–224.

<http://doi.org/10.1007/s11135-007-9116-0>

Internetiallikate hindamise kriteeriumid. Tallinna Tehnika Ülikool. Kasutatud 07.05.2016

http://www.ttu.ee/public/r/raamatukogu/juhendid/Internetiallikate_hindamise_kriteeriumid.pdf

Joab, A. (2015). *Internetist leitava tervisealase informatsioonini jõudmine 30-40-aastaste naiste seas maal*. Seminaritöö. Tartu Ülikool, sotsiaal- ja haridusteaduskond, ühiskonnateaduste instituut

Kalmus, V. (2006). *Eesti elanike väärtushinnangute muutused 2002-2005: uurimuse Mina. Maailm. Meedia aruanne*. Tartu Ülikool, ajakirjandus ja kommunikatsiooni osakond.

Kasutatud 23.01.2016 http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/15826/Kalmus_Vaartushinnangute_muutused.pdf?sequence=1

Kalmus, V., Lauristin, M., Pruulmann-Vengerfeldt, P. (2004). *Eesti elavik 21. sajandi algul: ülevaade uurimuse "Mina.Maailm.Meedia" tulemustest*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Kalmus, V., Masso, A., Linno, M. (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. K. Rootalu, V. Kalmus, A. Masso, ja T. Vihalemm (toim). *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*.

Kasutatud 04.04.2016 <http://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys>

Kannukene, K. (2014). *Tõrva gümnaasiumi õpetajate infokäitumine ja kooli raamatukogu*.

Magistritöö. Tartu Ülikool, sotsiaal- ja haridusteaduskond, ühiskonnateaduste instituut.

Kasutatud 19.01.2016

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/42516/kannukene_katrin_ma_2014_oit.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Kruus, P., Ross, P., Hallik, R., Ermel, R., Aaviksoo, A. (2014). *Telemeditsiini laialdasem rakendamine Eestis*. Tallinn: Poliitikauuringute Keskus Praxis. Kasutatud 19.02.2016

http://www.praxis.ee/wp-content/uploads/2014/09/Telemeditsiini-laialdasem-rakendamine-Eestis_uuringuaruanne.pdf

Laherand, M-L. (2008). *Kvalitatiivne uurimisviis*. Tallinn: Infotrükk.

- Lederman, R., Fan, H., Smith, S., & Chang, S. (2014). Who can you trust? Credibility assessment in online health forums. *Health Policy and Technology*, 3(1), 13–25.
<http://doi.org/10.1016/j.hlpt.2013.11.003>
- Lewis, T. (2006). Seeking health information on the internet: Lifestyle choice or bad attack of cyberchondria? *Media, Culture & Society*. 28(4), 521-539.
doi:10.1177/0163443706065027
- Maaailma Terviseorganisatsiooni põhikiri* (1946). RT II 2005, 4, 11. Kasutatud 19.01.2016
<https://www.riigiteataja.ee/akt/846869>
- Majandus- ja Kommunikatsiooni ministeeriumi kodulehekülg*. Kasutatud 14.03.2016
<https://www.mkm.ee/et/tegevused-eesmargid/infouhiskond>
- Marton, C., & Choo, C. W. (2012). A review of theoretical models of health information seeking on the web. *Journal of Documentation*, 68(3), 330–352.
- McMullan, M. (2006). Patients using the internet to obtain health information: How this affects the patient-health professional relationship. *Patient Education and Counseling*, 63(1-2), 24-28.
- Miil, K. (2016). *Info hindamine*. Tartu Ülikool. Kasutatud 07.05.2016
http://www.ttu.ee/public/r/raamatukogu/juhendid/Internetiallikate_hindamise_kriteeriumid.pdf
- Monchaux, S., Amadiou, F., Chevalier, A., & Mariné, C. (2015). Query strategies during information searching: Effects of prior domain knowledge and complexity of the information problems to be solved. *Information Processing & Management*, 51(5), 557–569. <http://doi.org/10.1016/j.ipm.2015.05.004>
- Morahan-Martin, J. M. (2004). How Internet users find, evaluate, and use online health information: A cross-cultural review. *Cyberpsychology & behavior*.
- Online Health Information: Can You Trust It?*. National Institute on Aging. Kasutatud 10.01.2016 <https://www.nia.nih.gov/health/publication/online-health-information>

- Peterson, G., Aslani, P., & Williams, K. A. (2003). How do consumers search for and appraise information on medicines on the Internet? A qualitative study using focus groups. *Journal of Medical Internet Research*, 5(4), e33. <http://doi.org/10.2196/jmir.5.4.e33>
- Powell, J., Inglis, N., Ronnie, J., & Large, S. (2011). The characteristics and motivations of online health information seekers: cross-sectional survey and qualitative interview study. *Journal of Medical Internet Research*, 13(1), e20. <http://doi.org/10.2196/jmir.1600>
- Rains, S. A., & Karmikel, C. D. (2009). Health information-seeking and perceptions of website credibility: Examining Web-use orientation, message characteristics, and structural features of websites. *Computers in Human Behavior*, 25(2), 544–553. <http://doi.org/10.1016/j.chb.2008.11.005>
- Ravimid ja Internet: juhend usaldusväärse informatsiooni leidmiseks*. Ravimiameti koduleht. Kasutatud 10.01.2016 <https://www.ravimiamet.ee/ravimid-ja-internet-juhend-usaldusvaarse-informatsiooni-leidmiseks>
- Reckwitz, A. (2002). Toward a theory of social practices: A development in culturalist theorizing. *European Journal of Social Theory*, 5(2), 243–263. <http://doi.org/10.1177/13684310222225432>
- Saar Poll OÜ (2013). *Elanike hinnangud tervisele ja arstiable 2013*. Uuring. Tallinn: Eesti Haigekassa. Kasutatud 29.04.2015 https://www.haigekassa.ee/uploads/userfiles/Elanike_hinnangud_tervisele_ja_arstiable_2013_ARUANNE.pdf
- Savolainen, R. (2006). Information Use as Gap-Bringing: The Viewpoint of Sense-Making Methodology. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 57(8):1116–1125
- Senkowski, V., & Branscum, P. (2015). How College Students Search the Internet for Weight Control and Weight Management Information: An Observational Study. *American Journal of Health Education*, 46(4), 231–240. <http://doi.org/10.1080/19325037.2015.1044139>
- Siniallik, K. (2015). *Internetist leitava tervisealase informatsioonini jõudmine 30-40-aastaste naiste seas linnas*. Seminaritöö. Tartu Ülikool, sotsiaal- ja haridusteaduskond, ühiskonnateaduste instituut

Tervise Arengu Instituudi kodulehekülj. Kasutatud 26.03.2016 <http://www.tai.ee/et/>

Tonsaker, T., Bartlett, G., & Trpkov, C. (2014). Health information on the Internet: gold mine or minefield? *Canadian Family Physician Médecin de Famille Canadien*, 60(5), 407–8.

Uibu, M., Vihalemm, T. (2016). *Tervisepüüdlused ühiskonna polariseerijana?* Vihalemm, P., Lauristin, M., Vihalemm, T., Kalmus, V. (toim.). Eesti ühiskond kiirenevas ajas: Eesti elaviku muutumine 2002-2014 uuringu Mina. Maailm. Meedia tulemuste põhjal. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

van Someren, Maarten W. Barnard, Y. F., & Sandberg, J. A. C. (1994). *The Think Aloud Method : A Practical Guide to Modelling Cognitive Processes THE THINK ALOUD METHOD A practical guide to modelling cognitive processes.*

Vihalemm, T., Keller, M., Kiisel, M. (2013). *Kuidas parandada maailma? Kommunikatsioon sotsiaalsete muutuste kujundamisel.* Kasutatud 26.03.2016
<https://sisu.ut.ee/kommunikatsioon/23-sotsiaalsete-praktikate-anatoomia>

Virkus, S. (2003). *Infokirjaoskus ja infokäitumine infouuringute kontekstis.* Õpiobjekt. Kasutatud 17.01.2016 <http://www.tlu.ee/i-foorum/ifoorum7/Artiklid/sirje.htm#Saracevic>, T. & Kantor, P.

Virkus, S. (2010). *Info hankimise ja -otsingu põhikomponendid.* Õpiobjekt. Kasutatud 17.01.2016
<https://www.tlu.ee/~sirvir/Infootsingu%20teooria/Info%20hankimise%20ja%20otsingu%20pohikomponendid/kokkuvte.html>

Wilson, T. D. (1999). Models in information behaviour research. Kasutatud 19.01.2016
<http://www.informationr.net/tdw/publ/papers/1999JDoc.html>

Õunapuu, L. 2014. *Kvalitatiivne ja Kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes.* E-õpik. Tartu Ülikool. Kasutatud 29.03.2016
http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf?sequence=1

LISA 1: INTERVJU KAVA

- Kas ülesannete lahendamine oli lihte?
 - Kas jäid leitud tulemustega rahule?
 - Kas millegi osas jäi kõhkklusi ning sooviksid lisainfot otsida?
- 1. Milliseks sa hindad enda info otsimise oskusi?**
 - a. Kas info leidmine on sinu jaoks lihtne? (Milles see väljendub)
 - b. Mis valmistab info otsimisel raskusi? (Näiteid)
 - c. Kuidas tavaliselt infot otsid?
 - i. Kas otsid kindlatelt lehekülgedelt infot? (Kas ka välismaistelt)
 - ii. Kas otsid soovitatud lehekülgedelt infot? (Kui jah, siis kelle poolt soovitatud?)
 - iii. Kui otsing ei anna piisavat tulemust, kuidas otsingu ümber vormistad siis? (Kas kasutad lisaks fraasiotsingut, laiendatud otsingut vms)
 - 2. Milliste näitajate järgi sa hindad info usaldusväärsust?**
 - a. Kas on mingeid näitajaid lehekülgedel, mida teadlikult jälgid? Too näiteid. (Konkreetsed tegurid, nt autor jms)
 - b. Kas Ravimiameti kodulehel olev juhend oli sulle tuttav või oled midagi sarnast varem kohanud? Mida sellest arvad?
 - c. Kuivõrd oled teadlik veebiallikate hindamiskriteeriumitest?
 - d. Mis sa arvad, kas sellised juhendid, nagu Ravimiameti lehel olev, võiksid inimesi aidata internetist info otsimisel ja hindamisel?
 - 3. Kuivõrd tajud info usaldusväärsuse olulisust?**
 - a. Kuivõrd märkad internetis terviseinfo varieeruvust? Näiteid.
 - b. Mis teeb info sinu jaoks usaldusväärseks? Näiteid. (Kas toetavad varasemad teadmised, kogemused, tuttavate soovitusel ja kogemused jms või kuulutakse mõnda sotsiaalmeedia gruppi näiteks)
 - c. Kas vastuoluline info tekitab vahel segadust, või isegi hirmu?
 - i. Kuidas siis käitud?
 - ii. Kuidas hirmu maandad?
 - d. Kas internetis leiduva terviseinfo osas on vajadust inimeste teadlikkuse tõstmiseks?
 - i. Kas ja mida sa ise tunnend, et on vajaka ja mis aitaks sind?
 - ii. Mida soovitaksid üldisemalt? Nt kelle kohustus peaks olema teavitustöö ning mida saaks teha selleks.

LISA 2: PROOVIOTSINGUTE TRANSKRIPTSIOONID

Intervjueeritav N1

Proovotsing nr 1

Loen ülesande nime ka näiteks, eks?

Jah, võid lugeda küll

Et noored kellel on probleeme aknega

No täiest, mina alustan sellega, et ma trükin sisse sõna akne, sest ma ei ole tõesti mitte kunagi sellist sõna guugeldanud, ega mingit otsinud. Ma tõesti olen täiesti null selle suhtes. */Trükitab otsinguribale sõna akne/*

Noh, aknest vabanemine ... Vot Medemis, siin on reklaame ... reklaame ma tavaliselt üldse ei ava esimesena. */Kirjeldab esimese lingi kohta Google loetelus/*

Aga nüüd vaatame, mis see Akne.ee on, tõesti mulle täiesti tundmatu allikas aga vaatame, mis see on. */Akne.ee loetelus kolmas link/*

Selline kodukas siis. */Akne.ee kohta/* Tõesti väga popp ja noortepärane. Aga tahaks kohe näha, et mis siin all on või kes selle koostanud on, et ... */libiseb üle valikuriba, lehekülje allservas avaneb tervitus külastajale/*

Aa, mingi jutt siit tuleb ... */Vajutab tervitustekstil "Loe edasi"/* Hmh, ma panen edasi ... Ühesõnaga see on väga popp ja noortepärane lehekülg ja ma ütlen ausalt öeldes, et ma ei viitsi seda vaadata. Ma tõesti ei viitsi seda vaadata, ma olen väga laisk.

Aga, miks sa ei viitsi?

Liiga palju aknakesi, liiga palju pildikesi, kuigi mulle tundub, et arstile-apteekrile */viitab menüü reas olevale lingile/* ... et see võib olla nihukene asjalik lehekülg */vajutab lingile*

arstile-apteekrile/ .. aga näed ei saagi siit edasi, nii et tegelt ma panen kinni. Noh ühesõnaga, igal juhul siin tundub tõesti väga huvitav kõik olevat, et vaata arsti värki ja kõik, aga ma ei viitsi ... nii, et siit ma lähen ära.

Nii, aga seal oli midagi, mida ma enne nägin veel /läheb Google'isse tagasi/

Ja siin oli Derma /valib uue lingi allpoolt/ See Derma on ka mingisugune ..ühesõnaga arstide ... see värk. /Läheb Derma.ee lehele/

No näed Derma.ee, see stiil mulle meeldib. Et ma võibolla soovitaksingi noorel inimesel nagu vaadata seda lehekülge /kerib lehekülge üles-alla/, sest siin on väga lihtsalt, ülevaatlikult esimesel lehel kirjutatud. Aga vaatame, kes selle kirjutaja on, et igal juhul kõik see, millest siin kirjutatakse, see tundub sihuke nagu teaduslik. /liigub vasakul servas menüüribale ja valib teenused/ Paistab, et see on ka ikkagi, keegi nahaarstide portaali, sest kõik sponsoreid ja sellised ka. Aga minu arust on see täiesti okei. /silmitseb lehekülge/ Ja soovitavad nad siin veel kedagi, keda ma oleksin järgmiseks vaadanud /vaatab koostööpartnereid/ ... vaatan, et Inimene.ee /läheb Google'isse tagasi/ .. et seda ta näitas siin ka selle lehe peal. No vot, ma ei tea, kas siis võtan järgmise ülesande?

Jah, kui see sinu arvates sobib

Mulle tundub, et see nagu sobib.

Prooviotsing nr 2

No millega võiks ravida konnasilma?

Ma jällegi, ma teen seda, et ma kirjutan konnasilm /trükib otsingusse/ Seda ma ise olen tegelikult kunagi otsinud. Sest, et mul oli lapsele seda kunagi vaja otsida. Huvitav, kas ta viib mind sinna samma nüüd? Näed, konnasilmadest ja soolatüügastest on saanud trendihaigus. Postimees tervis, ta kirjutab tegelikult üpriski nagu hästi inimeste keeles. Aga Kliinik.ee, vot see tundub mulle nagu alati selline usaldusväärne aga samas seal on nii palju juttu. Sisuliselt seal inimesed küsivad ja arstid vastavad, eks ole /läks Kliinik.ee lehele, mis oli loetelu keskel, valis tuttava lingi/ sa pead õudselt palju lappama neid kõiki värke. Nii, aga millega siis ravida nüüd konnasilma? /avab artikli/ Näed ütlebki, et pane peale konnasilmaplaaster või siis salv või vedel lämmastik aga üldiselt mina nagu ... kõik ma olen selle kunagi kõik läbi uurinud, et

siis ma ikkagi jõudsin selleni, et tuleb minna apteeki ja ütelda apteekrile, et palun mulle konnasilma mingeid tilkasid. Ja need ongi nagu mingid tilgad ja need on ikkagi päris tõhusad. Et ma tean, et rahvameditsiinis on igasugused, mis need on mingid taimed, mis kollast mingit asja ... ma ei mäleta

Vereurmarohi?

Jaa, aga mingi muu oli veel. Et neid on nagu mitmeid, mis meil ongi nagu konnasilmarohud, eks. Aga kust sa neid talvel saad, mitte kuskilt, nii et siis ... Ma ütleksin, et palun mine apteeki ja hangi endale need spetsiaalsed nagu tilgad, mida saab sinna peale panna.

Kas sa selle lehekülje kohta ka midagi ütled?

Selle lehekülje kohta ... ma ütlen, et see leht on mulle iseenesest tuttav leht, et ma olen siit palju muid asju ka vaadanud, see Kliinik.ee. Aga sellel on omad väga selged miinused. Ja see on just see, et lühikeselt nad kirjutavad sellest hädast ja siis inimesed hästi palju küsivad siin igasuguseid asju. Ja et kui sa viitsid siin lapata kõik need vastused läbi, sest need on kõik väga huvitavad vastused, aga enamasti ei ole selleks aega, et neid kõiki läbi lapata. Aga ma kohe vaatan, kas ma oleks siit millegi muu peale veel tulnud, et ... */läheb otsingu leheküljele tagasi/* Kui ma viitsiksin, et kui see probleem oleks minu jaoks aktuaalne, siis ma ilmselt loeksin need Postimehe artiklid ka läbi, sest tookord ma ikkagi lugesin sealt palju igasugust värki. Näed, konnasilm ehk klaav ... */näitab pdfi linki faili Konnasilm ehk klaav ja avab selle/* no vot, ma isegi käisin mingi sellise peal ja tookord, et häda oli käes onju ja siis ma leidsin mingeid, mis arstiteaduskonna arstidele ja tudengitele öeldakse, et ... need on nii keerulised, et ... umbes nagu ravijuhised, et ... siin on ka üks selline ..

Prooviotsing nr 3

Mis on Cellfood ehk rakutoit? Mis tootega on tegemist?

Noh kohe vaatame järgi, et see võib tõesti tead, et see võib olla väga üldine termin aga see võib olla ka ju midagi spetsiifilist */trüüb otsingu ribale "rakutoit"/*

Rakutoit ... näe, kohe tuli ... See sama asi siis või, Cellfood rakutoit */avab lehekülje/*. See on ikkagi toode, küsitakse, mis tootega on tegemist. Tilgad ... maailma enimmüüdud hapniku ja mineraalainetega toidulisand, mis varustab keha sügaval rakutasandil hapnikuminaalidega.

Ahsoo ... tõstab immuunsust ... imelised protsessid ... Kuule, kas see on mingi selline asi jälle või, nagu meil siin on aegajalt, selliseid imelisi asju? */Silmab lehekülge/* sega vette ja ... */Vaatab menüüriba/* ... Teadus ... */avab soovitajad/* ... isiklikud kogemused, oi juba hakkab peale ... Alzheimeri vastu ja mille kõige vastu ... inimesed siin ütlevad jah ... */avab kontaktide menüü/* Vat kõigi selliste asjade kohta, millest ma ei tea, kust see siia on tekkinud, siia otsingusse, et nende kohta on mul alati see, et mis veel kirjutatakse selle kohta ... et on ju siin igasuguseid imelisi aineid ringlemas ... */läheb tagasi Google otsingusse/* siin on Facebook'is, keegi siin räägib, et mahekaup, et ... mahekaup ei ole üldse paha kauplus, et */kerib loetelu allapoole/* Paistab jah, et kõik on mingisugused alternatiivsed tervisetoodete müüjad seda soovitavad, et ... kas ta tõesti on normaalne, et ... Ma vaatan siin natuke, huvipärast ma vaatan, et kas selle kohta kirjutab midagi see mees, kes kõige kohta kirjutab midagi kriitilist, et ... */trükitab otsingusse „rakutoit kriitika“/*. Näed, imearsti kummaline surm, aga see on millestki muust juba ... No ma ei tea, võib olla seda vist ei ole nendest asjadest kõige õudsem asi.

Mis sa selle lehekülje kohta ütleksid?

Ma ütlen Cellfood'i lehekülje kohta, et kui ma võtan selle lahti, et ma ei saa kohe väga suurt kindlust, et see on 100% selline teaduslikult tõestatud sellepärast, et väga paljusid pseudoasju näeb ka väga viisakas välja. */Silmab Cellfood lehekülge/*. Et ma nagu mõtlen, et millest ma ... no võtame selle kontaktid lahti, et ... ma oleks nagu eeldanud, et ma nüüd näen selle kohta midagi, kes seda toodab, mitte et ma saadan oma kontaktid. Vot ma ei tea ... ma vaatan korra siia */valib soovitajad/* .. no ei ... */valib teadus/* Ma ei näe siin seda, mis annaks mulle esimese hooga, selle, et see on väga hea. Et see 42. aastane naissoost testitav, et see kõlab nagu tõlge kuskilt. Et mis ma siis ütlen, mis see Cellfood on ... Et see tõesti on mingisugused erilised, imelised tilgad, mis siis inimesi nagu kuidagi, */valib Cellfood – mis on Cellfood/* tervist ja immuunsust nagu parandab, millest neid tehakse. Näed, keegi siin arendas selle välja. Aga millest ta koosneb, hapnik ja mineraalainetest. Nojah, ilmselt ongi.

Proovotsing nr 4

Sinu sõber soovib katsetada toortoitumist, aa nojah, sellega ma olen kursis ilma selletagi, et ma peaksin guugeldama.

Aga äkki sa leiad siis mõningaid lehekülgi, mida oma sõbrannale soovitada, kes ei ole tuttav selle teemaga.

Jaa, ma kohe otsin üles, ma mõtlen, mis oli selle nimi oli ... Ma panen toortoitumine */trüki otsingusse „toortoitumine.ee“/* ... sest mina olen ju käinud selle toortoitumise, no Eesti mingisuguse kõige kõvema tädi mingisugusel koolitusel, mis oli selline tooršokolaadi koolitus. Ta muud asja seal ei propageerinud, kui just seda šokolaadivärki ja see oli küll väga lahe. */parandas otsingut „toortoitumine“/*, aga tal on raamatud tulnud välja ja kindlasti ta on asjalik inimene. Aga muidugi kriitikat on selle kohta ka väga palju. Ma mõtlen, et kus on see ... */silma otsingutulemusi/* Sille Poola, voh, toortoitumine ... Paneks Sille Poola */sisestab otsingu „toortoitumine Sille Poola“/* Et, kui ma alustaks nagu, et ma tahaks midagi toortoitumisest, et siis ma võtaksin selle Sille Poola ja Päikesetoit on tema blogi */esimene vastus loetelus/* Tal on väga lähedad retseptid ... Et selles mõttes, et kui keegi tahaks sellest midagi teada, siis ma soovitaksin vaadata tema blogi ja tema neid retsepte, et see on nagu äge */kerib lehekülge edasi-tagasi/* Et tal on siin õudsalt palju ... et ta ikkagi arvab, et ta on nagu ... läheneb sellele teaduslikult, aga mina lähenen sellele täiesti nagu maitseelamuse kaudu ja siis minule on sealt väga lihtne leida mingeid retsepte ja värke. Aga see, kes otsib võib-olla mingit sihukest hästi kiiret ülevaadet tema jaoks on see ikkagi liiga keeruline. Siin on tal liiga palju asju, blogis. Et siis jah, et kui ta tahab katsetada toortoitumist, siis ma võiks taga rääkiga, et kust ta saaks infot ja keda ma julgeks soovitada tõesti. */läheb otsingutulemustesse tagasi/*

Mida see toortoitumine iseenesest muidu tähendab?

No neid on nii erinevaid variante, et vot see Sille Poola */avab tema pildi /... tema on ikkagi nagu täiesti nagu selle kohta öeldakse, et hästi radikaalne, et ta tõesti nagu ... mingi protsent päevasest toidust, mis tarvitatakse, on täiesti nagu töötlemata kujul. Ja tema on seda nagu hästi radikaalselt teinud, aga näiteks tema lapsed on mingi osa, suuremad lapsed on osaliselt selle toortoidu peal ja osaliselt kasutavad midagi muud ka. Et mõte on see, et kas üle 30ne kraadi või 40ne kraadi mitte mingil juhul ei töödelda, et kõik säiliks, hästi palju kuivatite ja ... tegelikult noh, maitsvaid asju on ka aga minu meelest sa pead olema ikka väga pühendunud, et seda alguses ... see on ikkagi üle mõistuse käiv, kui palju sa pead teadma seda toitumist ... Et ta teeb isegi ka inimestele teenust, ma tean. Tema käest võib tellida igasuguseid suupisteid ja värki. Väga tore.*

Prooviülesanne nr 5

Kui palju kaloreid peab tarbima päevas 170cm ja 75kg kaaluv naine ... Kuule, kas see ei olnud mingi 1500 kalorit või? Oli vist? */läheb Google'i otsingusse back nupuga/* Paneme siis „Mitu kalorit päevas“. Minu meelest see Google on üsna hea. Et sealt võib leida suhteliselt väikse vaevaga aga näiteks täna ma otsisin midagi ja jäingi otsima ja ei leidnudki, see ei olnud muidugi tervisega vaid see oli mingi muu värk. */sisestab otsingusse „mitu kalorit päevas“/* Noh, mitu kalorit päevas */Silmab elfi viidet/* Siin on nüüd kodanikud, kes siin kirjutavad aga tihtipeale kodanikud ka selles mingis Delfi naistekas vist teavad ka. */läheb neljandale lingile/* No vaatame, mis see Fitness, et see on ka sihuke elustiili värk, et ... ei siin on ikka natuke liiga keeruliselt. Siin ta juba räägib sellest, kui sa tahad ilmselt nagu fitnessiga tegeleda. */Liigub tagasi Google'isse/* Kust ma saaks, et ... mis on selline universaalne ... Tead ma isegi lähen teisele lehele, sest ma ei näe siit kiiret ülevaadet. Enamasti, kui ma kuhugi lähen, siis ma vaatan, mis need esimesed read on ja kui on palju aega, siis võib võtta järjest aga enamasti ma ikkagi loodan, et ma näen juba esimese lausega selle ära. No ei näe ikkagi nii lihtsalt */liigub Google kolmandale lehele/* Noh, ma võtan selle suvalise, vaatan mis on siin kirjutatud, äkki hakkab midagi jooksma */kolmas rida, Terrapoint reklaam, kus on ka tabelid kalori normidest./* No see, ma arvan, et on nagu okei, sest see on sihuke tavatarkusega nagu kooskõlas. Vanus ja kalorit. Et kui siin on öeldud ka, et 170 pikk, no vat siin ei ole öeldud seda selles parameetris, siin on nagu vanuse suhtes. Ja see 1500 on siis kui sa tahad kaalus alla võtta, et siis sa hoiad kokku ka, muidu nagu 2000 olen ma ka kuulnud, aga ma ei tea, kas saab siis nii täpse vastuse ka kuskilt kätte või. */läheb tagasi Google'isse, vormistab otsingu ringi. Sisestab: mitu kalorit päevas 175 cm pikk/* Mitu kalorit päevas, vaatame niimoodi, 175cm pikk, ma kirjutan siia juurde selle, äkki viskab niimoodi. Aa, näed siin inimene küsibki */avab teise lingi kaalustalla.ee/*. Kaalulangetamise kohta, mingisugune reklaam. Kus see oleks */silma sisu/* ... ei ole, siin on mingid kommentaarid, ma ei leia seda üldse nii hästi. Miks ta siis meile selle andis ... ei leia siit. */läheb tagasi otsingusse, kirjeldab esimest linki samas nimekirjas/* Noh, näed siin ütleb keegi väheaktiivne mees, kes kaalub 100kg ja on 175cm pikk. */Silmab linke edasi/* Ei, ma tahan kuidagi teistmoodi panna selle otsingu siis, et ... Aga ma kirjutangi, niimoodi, et mitu kalorit päevas, vaatan, mis siis saab ... peab tarbima naine */sisestab otsingu: mitu kalorit päevas peab tarbima naine 175 cm pikk/* Vaatame, mis ta nüüd teeb. Noh, ikkagi alustab sellest Postimehest. */läheb Postimehe lehele/* See allikas on kindlasti väga soliidne allikas, kelle puhul see Postimees teeb, sest et Tagli Pits

on tõesti toitumise uurija */Postimehe artikkel, kus vastab Tagli Pits, TAI toitumisekspert/* ... selles mõttes, et mis siin on, on kõik õige aga kas siin sellist on nagu vaja. Mis siis on, kui inimeste mõõtude ja füüsilise aktiivsuse järgi välja arvutada soovitatud number on umbes 2000 kilokalorit, näiteks 70kg, 160 cm vähe aktiivne, keskealine naine. 2000, no siis ta ju ongi umbes tegelikult niimoodi, et 170cm kusagil 2000kcal ringi. Ja kui ta tahaks kaalust alla võtta, siis ta ilmselt võiks võtta nagu vähem. No vot.

Prooviülesanne nr 6

Kuidas leida usaldusväärset infot. Aga mina kirjutan siis terviseinfo usaldusväärsus */Google'isse/* ... mis siis on, siis tuleb kindlasti mingisugune Postimehe artikkel. Terviseinfo usaldusväärsus ... näed, tere tulemast uuenenud terviseinfo lehele */loeb esimest vastet Terviseinfo.ee kohta/*. Mhm, siin ta räägib sellest, kuidas seda leida */sirvib edasi/* Ja paljud ikkagi reklaamivad ennast kui usaldusväärset allikat, eksole. Ja näed, vaata */viitab Tervise Arengu Instituudi lingile/* TAI-l on siin ... pärit üleriigilisest Eesti riigi rahvastiku ... Aga ma kirjutan natuke teise asja, et ... terviseinfo ... kuidas leida usaldusväärset terviseinfot, vaatame mis siis ütleb */formuleerib ringi otsingu/* Nii, näed .. kuidas leida ... ekslemine internetis, kuidas leida kvaliteetsed vastused ... oo, vaatame, mis see on. Keegi on teinud mingi seminari sellisel teemal. */läheb Terviseinfo.ee lehele/* Ekslemine internetis, kuidas leida kvaliteetsed vastused ja hoida tervist. Väga tore. 2015 keegi on selle ära teinud. Nojah, Tervise Arengu Instituut loomulikult on seal pundis. Aga see on vist vaimutervise kohta, vaata. Seksuaalterviseliigid, MTÜ Peaasjad, nemad on vaimse tervisega, ma tean, on tegelenud. Aga ongi, nii seksuaal- kui vaimse tervise valdkonnas on trend onju. Selge, et keegi teeb siis sellise koolituse. Kes siin veel esinevad siis ... ikkagi nende valdkondade tegelased. No tore ... */läheb Google'isse tagasi/* Huvikaitse tervisest ... jaa, aga kust leiab soovitusi selle kohta ... Ega siit ei tulegi naksti välja või tulebki välja see, et ma ütlen, et mina olen usaldusväärne ja siis mingi sündmus ainult eks. Aga soovitused, ma vaatan, mis siin järgmine lehekülg on */liigub otsingunimekirja teisele lehele/* Linke tervise edenduseks, Antsla ... siin on ilmselt mingid lingid ja projektid ... infomaterjalide lingid ... Okei, ma panen sellise märksõna: soovitusi usaldusväärse terviseinfo leidmiseks, vaatame mis siis tuleb */formuleerib päringu ringi/* No nii, mis siin räägib ... ikka see Terviseinfo jälle siin, mis kodulehekülg ... kes seda teeb? */Silmitseb lehekülge Terviseinfo.ee/* ... mis asi see on üldse ... aa näed, Tervise Arengu Instituut */kerib alläärde sisu halduse info juurde/*, ja-jaa ma tean

nendel on mingid portaalid, haldavad erinevaid asju. Töövahendid /valib menüüst töövahendid/ ... mis nad siin siis näitavad ... Tervist toetavate tegevuste andmebaas, näed ... ei noh, ma ütlen niimoodi, et kui ma ei oskakski otsida seda infot, mis ütleks sulle, et kuidas otsida usaldusväärset, siis ma lihtsalt terve mõistusega teeksin seda, et ma otsiksin usaldusväärse sellise põhiallika ... TAI on mulle nagu usaldusväärne ja siis kui nendelt lähevad mingid lingid kusagile, siis ma arvan, et seal on mingi garantii, et ei ole mingi päris soolapuhumise värk. Aga, et kas siin kuskilt tuleks nagu see, et ... /valib vasakult menüüst tervist toetavate tegevuste andmebaasi/ Nojaa, siin on mingid valdkonnad ja projektid ... Trükised ... oh vaatame, mis trükised need on ... loobu tubakast juba täna ... nojah, ei noh siin on ka ikka muidugi hullult palju igasuguseid asju ... et jah, siis mul on sihuke vastus.

Ma tahaksin sulle näidata ühte lehte /Näitan Ravimiameti kodulehel olevat juhendit usaldusväärse informatsiooni leidmiseks internetist/

Aa, näed, Ravimiametil on mingi juhend ...

Viska sellele juhendile pilk peale ja siin on ka tegelikult toodud ära sellised konkreetsemad punktid ... Viska sellele juhendile pilk peale ja ütle, mis sa sellest arvad.

Kas sa oled sellist asja ennem näinud?

Ei ma ei ole sellist asja näinud. Ma ei ole siin ravimiameti lehel peaaegu üldse käinud kunagi.

Näed, õige kasutamise korral kiire ja kerge juurdepääs ... näed, siin ütleb ka, et kontrolli allikat ... Internet on väärtuslik infoallikas, kuid jälgige et tunnete ja usaldate seda allikat, nii no täpselt. Nüüd ongi see koht eksole, kuidas seda teha jah ... Võib olla keeruline hinnata allikat, mhm ... miinimum informatsioon, mida peaks sisaldama ... omaniku nimi ja kontaktaadress ... no täpselt ... kas on selge milline organisatsioon toetab ... täpselt ... mhm, mhmh. No imepärane ravim ja eksklusiivne ja suurepärane ... oh jumal küll.

Mis sa sellest juhendist üldse nagu arvad

Tead, juhend on väga tore, aga juhend on ikkagi väga tüütu. Ma saan aru, et ta võtab nüüd põhjalikult selle kõik läbi ja nii ja naa aga minusugune ei viitsi seda lugeda. Et ma ikkagi läheks siis jälle oma rada pidi ja otsiksin ise neid asju.

Ma arvan, et me võime nüüd jätkata intervjuu osaga.

Intervjueeritav N2

Prooviotsing nr 1

Esimene mõte, mis mul kohe pähe tuli, mida mina kasutan, on Kliinik.ee. */trükitab otsinguribale Kliini.ee ning läheb otse leheküljele/* ... ja siin on selline alaloetelu... võtaksin kohe nahahaigused. Siit aknet, ma nüüd loengi need loetumad ... siin on selline haiguste loetelu tähestiku järjekorras, ma prooviks siit siis leida. */Kerib loetelu/* Tundub, et ma kohe ei leia. Järgmiseks ma paneksin ta kohe siia otsingusse */kodulehe otsingusse/*. Siit ma leian kohe päris sellise foorumi, aga see ei ole päris see, mida ma otsin. Siit ma leian ta vinnide alt, mis on põhimõtteliselt sama. Kas sellest piisab või ... Aga lihtsam variant oleks see, kui ma paneks Akne.ee */Google ülemisele otsinguribale/* Siit ma saan sellise konkreetsema info akne kohta.

Kas see lehekülg on sulle varem tuttav?

Ma olen kuulnud sellest jah. Külastanud ma ei ole varem, aga ta on mulle kuskilt silma jäänud. Aga jah, tavaliselt ma ... kui mul mingi probleem on, ma kasutan seda Kliinik.ee-d, et sealt ma olen alati ... Aga siit mulle tundub, et ma saan kiirema vastuse ja täpsema vastuse.

Kui sa seda lehekülge nüüd visuaalselt vaatad, kuidas see sulle tundub?

Tundub selline lihtne ja loogiline, võib olla selline mõeldud noorematele */avab lingi ravi/*, et neile oleks see hästi arusaadav ja info kergesti kättesaadav. Et siin on ravist */avab lingi vasakult loetelust/* kirjutatud, siis antud infot, et */arstile-apteekrile link/* mhmhm, siin vist ei saagi päris tava ... see */tagasi ravile, sirvib linke/* ... nii, ravimisootused on antud, et mida siis välispidiselt tarvitada, mida seespidiselt tarvitada, akne armide ravi ja siin on antud ka soovitusi, et pöörduda nahaarstile. Korduma kippuvad küsimused ... Aga tundub, et siin see lehekülje külastatavus ei ole väga tihe, et ei tundu, et siin küsimusi-vastuseid oleks. On ka päevitamise kohta, päevitamine ja akne. Aga jah, esmane vaade tundus hästi informatiivne, aga nüüd kui ma hakkan neid eraldi lahti võtma siis nagu ei olegi nii põhjalik, on suht lühidalt kirjeldatud. Esmamulje oli selline, et oh ma leidsin midagi head, aga võibolla isegi see

Kliinik.ee, et kui sealt põhjalikumalt otsida, et on isegi tõsiseltvõetavam. Seal Kliinik.ee-s käimine see võtab tohutult aega, et õige infoni jõuda.

Kuidas sa seal sorteerid seda infot?

Ei teagi, ma hakkan ka täitsa juhuslikult vist klõpsima, et mis sinna minu valdkonda, mida ma konkreetset otsin, et ...

Aga mine sinna Kliinikum.ee leheküljele korra, et lihtsalt vaata, mis sa veel leiad, et ..

Enamus on nagu küsimused vastused, et kust saab nagu päris head infot, kui neid arstide vastuseid lugeda ... */sirvib lehte/*

Kuidas lehekülje struktuur tundub?

Nii palju, kui ma teda kasutanud olen, et mina olen alati siit abi leidnud. Infot on küll hästi palju siin, mida läbi otsida. Tundub selline asjalik leht olevat. Ja muidugi alati on see, et Google'isse paned otsingusse akne, et seal kindlasti annab veel ju ... tavaliselt ma vist teengi nii, et esimese asjana panen selle sõna Google'isse ja siis ma sorteerin sealt lehed välja, et mis mulle nagu tunduvad tõsiseltvõetavamad ja siis ma hakkan nende vahel vaatama.

Aga proovi näiteks, mis see Google sulle annab, kui sa selle sõna sinna trügid

/sisestab otsinguribale/ No see Derma kindlasti, mis on mulle tuttav, Inimene.ee on tuttav, mida ma kindlasti vaataks */liigub teisele lehele/*. Sebamed on võibolla, et siit võib saada sellist, Sebamed.ee.

Mis lehekülg see on

Need seebid, need akne ja ... siia ma kindlasti vaatan, ma arvan. Haiglate Liit */Läheb kolmandale lehele/*. Siit edasi ma tõenäoliselt enam ei läheks. No muidugi seda otsingut saaks ka kindlasti, et kui paned akne ravi, et siis saaks ka ju veel põhjalikumalt ... annab veel hoopis teisi tulemusi siit.

Prooviotsing nr 2

Millega võiks ravida konnasilma, et selle ma kindlasti paneks Google'isse. */Trükib otsinguribale Google.ee ja siis läheb otsimootori avalehele ning trükib otsingusse/* Ja paneksin, et kuidas ravida konnasilma. Siit ma vaataksin, siin on üks selline PH.ee */loetelu keskel/*, mis on täiesti tundmatu lehekülg, aga ma tõenäoliselt vaataksin miskipärast. Et siit ma saan infot, et mis on ... see on nagu infomaterjal, et mis on konnasilm, ravi kohta on kirjutatud, kuidas neid ära hoida. Pärnu Haigla poolt, infomaterjal. Soovitused, mida siis ... kuidas siis ära hoida ja ravida. Ja siis siin antakse ka viiteid, et soovitavad ... koduleheküljed. Et siin on ära märgitud Derma.ee. Ja kui siit veel midagi arusaamatuks jääks, siis ma järgmisena vaataksin seda Derma.ee-d või Kliinik.ee-d. Vaatame siis seda Derma.ee-d siis. Ja siin ta viitabki kohe konnasilmad ja kuidas neist lahti saada, on kohe küsimuste-vastuste rubriik.

Oled sa siin varem käinud?

Jah, aga mitte põhjalikult. Ma olen jälle kuskilt mingi lehekülje kaudu, on viidanud või juhuslikult sattunud või

Kuidas sulle tundub, et kas siia viidatakse paljudest kohtadest?

Ma ei tea, kas just paljudest, aga need nahaga probleemid on küll jah ... Küljepeal ka siis on tähestiku järgi need teemad ära loetletud, et vaatame kohe, kas konnasilma on. Ei leiagi kohe ... silma nii ei jäägi kohe teemana. Lühidalt on siin vist käsitletud seda teemat, ma korra kasutan otsingut ka. */trükib lehekülje otsingusse konnasilm/* Mõned küsimused nagu on, et ... küsimused ja vastused. Võtan selle esilehe korra lahti. Siin on, mida ma mäletan, mida ma ükskord juba vaatasin, et ongi hästi palju juba teatud toodete reklaame vist, et neil on mingid kindlad sponsorid vist, või mis tooteid nad reklaamivad või. Aga informatiivsuse poole pealt tahab jällegi see leht nagu sellist süvenemist ja otsimist, et ei ole niimoodi, et oh ma võtan lehe lahti ja saan oma vastused kõik kätte. Mis mulle nagu nende lehtede puhul usaldusväärseks tundub, et kui on vastanud nagu päris arst, reaalselt seal taga, et see annab nagu selle kindlustunde. Et ma ikka loodan, et need on ka päris arstid, kes seal vastavad, aga vähemalt inimest see kuidagi ...vähemalt mind see mõjutab.

Kuivõrd sa kontrollid seda arsti tausta siis?

Ma ikka vaatan nime, et kas on tuttav või on mingi täiesti ... ja vastuse loen ka ikkagi niimoodi läbi, et kas mulle tundub selline ... sisetunne ütleb, et voh see on usaldusväärne või ... See leht ongi, siin on punasega ära märgitud, et siis ta hakkab kuhugi viitama, kuhugi märksõnade järgi nagu ... Väga lihtne leht ei ole. Aga muidugi nende lehtede järgi, et hästi palju on ju neid ka, et Postimehe portaali ja need, et ... neid ma vahepeal küll loen huvi pärast, aga ma nagu ei võta neid väga tõepähe, et ... Minu meelest iga nädal kirjutatakse ühest ja samast temast erineval viisil, siis see on nagu pigem selline ... kas just eksitav aga ... ühest kõrvast sisse, teisest välja. Tahaks ikka võimalikult täpset infot.

Prooviotsing nr 3

Alustan jälle Google'ist. Ma panen alustuseks rakutoit aga isegi see inglisekeelne, see võib anda isegi põhjalikumaid. */Rakutoit.ee esimene valik lehel/* Ahah, nüüd mul tuleb meelde küll, ma olen kuulnud sellest. Ma olen isegi selle lehe peal korra käinud. See oli ... keegi kuskil Facebook'is jagas seda. Ja siis tekkis ka kohe, et mis huvitav imeasi see on. Aga ma väga põhjalikult seda ei lugenud. Et siin lehe peal on siis ... nagu alajaotuses on välja toodud, mis see Cellfood on, mis tooteid nad müüvad, on teaduslik põhjendus või lisainformatsioon siia juurde lisatud. On soovitajad siis, kas arstid või inimesed, kes seda kasutanud on ... On lisamaterjalid, et siis ... siin on kah siis, et miks ta hea on ja mis mõju ta sportlastele avaldab ja manustamisjuhendid ... ja on info nagu ... kontakti osa, et kelle poole pöörduda siis, et kust seda toodet saaks. Et üldjuhul, et minu arust need, kes konkreetset toodet pakuvad, et need lehed on alati sellised konkreetsemad ja info on ilusti välja toodud, et inimesel oleks võimalikult lihtne ja et nad oma toote kiiresti saaks maha müüa. Et see leht tundub mulle küll selline, et ... mulle meeldib, kui on sellised alajaotused lehtedel. Et kui on hästi ... too Derma.ee oli minu arust sihuke hästi sigri-migri, et hästi palju sellist üleliigset sellist reklaami ja asja, et siis ... Et esmapilgul, kui lahti võtad, siis tekib nagu ... et pead nagu kohanema, et kust mida ... Siin on muidugi ... ikka nagu loeks selliseid teadusasju ka, et ... mõnel lehel ma ei loeks selliseid asju. */Teadus/* Siin siis ongi välja toodud need teaduslikud faktid, et mis ta on ja kuidas teda kasutatakse ja ... Ja mida ta sisaldab, katsed, mis on selle toote peal tehtud ... Tõenäoliselt ma seda üleridade loeksin. Päris see teadus ... see ei ... anna mulle vist nii, et ma kohe nüüd jookseks seda ostma. Pigem on alati need tootekirjeldused, mis paneb mõtlema, et oo ... mul on ka täpselt seda vaja, et ... Selline ... just see tootekirjeldus, et mis on selline ilustatud ja nagu kõige, kõige, et milleks ta hea on ja ... Mis siin lisamaterjalide all on, aa seda

ma vaatasin. Minu arust on üsna lihtne, et kui mind väga see toode huvitab, siis ma saaks selle asja kiiresti nagu ära ostetud või ... Mulle tundub, et siit otse ... päris e-poodi ei ole. neil on vist mingid müügi siin saad lihtsalt kontakti kätte, päris e-pood ta ei ole, mida ma alguses mainisin. Ei oskagi rohkem.

Prooviotsing nr 4

Toortoitumine. Lähen jälle Google`sse ja panen otsingusse ja panen otsingusse toortoitumine. Nii ... ja siit võibolla, ja kui see on nagu selline ... et kui tervise puhul tahad nagu hästi täpset infot, siin võib olla ka selline laiem ... silmaringi laiendav infot. Et siit jääb mulle silma näiteks Telegramm, mida ma olen uurinud ja ka see Loodusvägi on ka tuttav. Vaatame siis seda Telegrammi. Et see on ka selline leht, kus on hästi palju igasugust infot. Siin on hästi palju sellist vaimset infot, et kuidas need alternatiivid toimivad inimese puhul ja ... info ongi vast suunatud ... ma nimetaks neid sellisteks teistsugusteks inimesteks, et ... kes otsivad igale asjale alternatiivset ja ei lähe selle massiga kaasa. Teistsuguse mõttemaailmaga inimesed. Et mida ma siit olen vaadanud, ongi kas siis tervist või selline tervisepoole pealt info. */Silma b kogu Telegram.ee kodulehte/* Info selle kohapealt, kui hästi või halvast, aga igatahes on siin hästi pikalt ... et vahepeal on need artiklid nii pikad, et ei jõuagi lõpuni lugeda. Et siis ma hakkan niimoodi üle ridade lugema jälle, et mis märksõnad silma jäävad. Seda usaldusväärsust ma nüüd ei oskagi sellist hinnangut anda, et ma arvan, et igaüks peab selle kuidagi välja selekteerima, mis tema jaoks õige on, et ... Ma ei teagi, kes selle lehe taga on või, et ... Siin on pigem jah sellised ... endale informatsiooniks paljud asjad, et sellist huvitavat lugemist. Alajaotuses on siin hästi palju nii välismaiseid kui Eesti kohta, et ... */valib menüü Naabrid/* Et mis see naabrid siin on siis, naaberriikide kohta. Toortoitumine ... see toortoitumine oli vist paleo hoopis, kui ma nüüd ei eksi. Prooviks otsingut jälle siis */kodulehe/* Siin ta annab artikleid küll selle kohta päris palju. Üks artikkel on siis, mida tähendab toortoitumine. Siin on päris pikalt kirjutatud. ... Siin on nagu üldse, et see toitumine on nagu mingi elustiili valik, et ... võimalikult loomulik ja looduslähedane toit, et ilma töötlemata, nad ei keeda, ei prae, et küpseta ja ... vaid siis ongi, et see toortoit on siis kas kuumutamata või kuni 43kraadini kuumutatud taimse päritoluga toit. nad üritavad võimalikult looduslähedaselt seda toitu tarbida. Siis need inimesed usuvad vist, et siis nad on tervemad, tugevamad ja et see aitab neil igasuguseid haigusi vältida ja igasugustest haigustest üle saada ... Et see võibolla oleks selline lühidalt ... Väga palju praegu nagu räägitakse ka, et toitumine on kõige alus ja, et

igasugused hädad saavad alguse toitumisest, et inimesed söövad väga valesti, et siis tulebki hakata neid kuidagi alternatiive otsima. Siis veel ka soovitusi kust saada, et Toortoidufestival.ee. Ja veel ka samal teemal hästi palju artikleid. Et keda see teema nagu huvitab, et kindlasti ta siit leiab enda jaoks päris palju infot. */Vaatab lehekülje lõpus olevaid viiteid artiklitele/*

Prooviotsing nr 5

Ma prooviks, et kunagi oli ma mäletan Toidutare.ee oli selline ... ma ei tea, kas see enam ka on, et */läheb Toidutare.ee lehele/* ... Olid need kaalude need ... tööriistade all olid need targad tabelid. Seal oli nii toidu kohta kui ka inimese kohta. */Valib tööriistad/* Kalorite põletamise arvuti oli järsku see, et siin saab siis ... sisestada oma kehakaalu ja aga see on sportlik tegevus ... Siin on tegevusaeg ka vajalik, see ei ole päris see pikkusega. Vaatan korra tagasi, kas oli see siin veel midagi. */Valib erinevaid kalkulaatoreid menüüst /* Siit ma ei saa seda päris õiget infot. See on jah sportliku tegevusega seoses ... aga kuna ma olen seda läbi teinud ja mul seda konkreetset lehte nüüd teist meelde ei tule, siis ma prooviks enne kui ma Google'it kasutaksin, näiteks Fitlap.ee-d. */sisestab otsingusse/* Mis ta siin mulle tuleb, et ... seda lehekülge ma olen ka põgusalt kasutanud, aga siin on alati ... ma ei teagi kohe, siin on kasutusjuhend ... Vajutasin praegu blogid, aga mulle tundub, et ma ei leia seda siit, et ma läheks ikkagi Google'isse tagasi. Aa, ma sain küsimusest valesti aru ... ma hakkan otsast peale. Et ma mõtlesin koguaeg, et see ... ma mõtlesin kehamassiindeksi arvutamist ... Siis ma panen ikka siia Google'isse */sisestab: kui palju kaloreid peab inimene päevas tarbima/* Vaatame, kas ma leian siit ... mingi hea lehe. Siin ta nüüd annab fitness, keha vormi ... Kalorinorm, prooviks siit Erikorgu.ee, järgmine on Kalor.ee, mis mulle siit silma jäi. */Erikorgu.ee lehele läheb/*

Miks sa just selle valisid?

Kuna siin oli viide just selle küsimuse kohta, nagu all. Et kui palju kaloreid päevas tarbida, et siis ma vaatan kas ma siit leiaksin selle. Kuna see Erik Orgu on praegu ka nagu selline, mida igal pool ... ikka vaatad, millest rohkem räägitakse, siis selle järgi valid. Kuigi ma ei ole kindel, kas ma siit selle vastuse leian. */Kerib lehekülge/* Aga mulle tundub, et ma läheksin sinna Kalor.ee peale. Aga see tundub, et on foorum. Võtan selle Fitness.ee siis. Siin ma nagu loen välja, et kui kaalu soovitakse säilitada, siis ... siin peab täitsa arvutama hakkama kohe.

25kcal iga kilo kohta peab siis ... aga kui on istuva eluviisiga inimene, siis ... aga siin peaks ju pikkus ka kuidagi olema ... Aga ma täpsustan otsingut, ma vaatan ... */läheb otsingusse tagasi, sisestab: kui palju kaloreid peab päevas tarbima 170 cm pikk 75 kg kaaluv naine/* Ma vahepeal panen täitsa kohe sellise konkreetse küsimuse, ma ei tea, kas see on õige või ... Nii, siin tuleb ... Hästi palju ma loen need lehesoovitused ära enne, kui ma hakkam üldse midagi valima. Sellised need lühikirjeldused siit alt ära. */otsingumootori kuvatud nimekirjas/* Siit ma leian ühe lehe Organismidiagnostika.ee, ma loeks näiteks seda. Et mis mind paneb siia vajutama, on siin kalorimeetria valemid ja kalkulaatorid. Võibolla prooviks, mis siit annab. See tundub selline üsna tõsiseltvõetav leht, kus on väga täpselt inimese ... siin on siis täitsa matemaatiliselt peab siis arvutama hakkama. */silmitseb lehekülge/* Siin nagu ma aru saan on rohkem need nagu lihas- ja rasvamassi need arvutamise valemid. Aga ma proovin, siin on üks kalkulaator, see arvutab ka ikka keharasva. nagu ma aru saan, siin on mul ikka vaja seda rasvaprotsenti ka vist */sisestab arvud kalkulaatoris/* Ei sellega ei saa ... Ma lähen tagasi. Ma leidsin ühe Treener.eok.ee lehekülje, ma vaatan ... Mingi */allalaaditav fail/* ... ma ei oska sellega vist midagi teha. Selle ma paneks kinni, ma ei ole väga arvuti inimene. ... Siin annab mingeid soovitus */Google, läheb edasi järgmisele lehele/* Ma prooviks siit siis midagi ... Kaalustalla.ee, kuhu te siit siis viite ... */läheb lehele, kerib/* ... Kui ma näiteks prooviks Kalor.ee, kas selline asi on ka olemas või, järsku ma käisin. */trükit ribale kalor.ee ja läheb lehele/* Nii ... Panen Google jälle lahti ... */formuleerib päringu ümber: mitu kalorit peab päevas tarbima/* ja panen otsingusse, et mitu kalorit peaks päevas tarbima. ja ma proovin praegu selle samuse Naistekas.ee, mida ma tavaliselt nagu väga ei uuri, aga ... ma vaatan, mida mulle siit silma jääb. Mulle tundub, et siit ei tule midagi nagu. Kui ma nagu midagi täpset ei leia, siis ma hakkangi nagu hästi huupi niimoodi ... Praegu ma tunnen ka, et mul on mõte nii kinni, et ma ei tea ... */kerib Naistekas.ee lehte, loeb/* Ma ei tea midagi, ma olen täitsa plindris kohe ... */läheb Google'isse tagasi ja keriv vasteid/* proovin seda Kaalust alla uuesti ... */valib paremalt vihje/* Siit ma leidsin ühe vihje toitumine, et ma vaatan kuhu ta mind suunas nüüd ... kuhugi. */Läheb tagasi Google'isse/* Lähen jälle Google'isse ja panen otsingusse päevane energiakogus ... paneme päevane energiavajadus siit hoopis */otsingu pakutud fraasikombinatsioon/*. Nii, esimene siin on Struktuur.net, vaatan seda. Siin on mingi tabel ... */Sisestab arvud/* ... Et nüüd ta annab mulle vastuseks siis baasainevahetus, tervislik energiahulk kehakaalu säilitamiseks, tervislik energiahulk kehakaalu vähendamiseks, tervislik energiahulk kehakaalu suurendamiseks ... Et ta annab mulle kõik variandid siin siis, et kas see

konkreetne isik tahab ... milline on tema põhiainevahetus, et kui ta tahab säilitada, kui palju ta siis peab sööma ja kui ta tahab vähendada, siis on siin toodud välja need kalorihulgad ja suurendamise puhul ka. Et see võttis tõesti aega aga tundub, et enam-vähem vastuse ma sain kätte. Et see on täiesti selline leht, mille peale ma mitte kunagi ei oleks tulnud. Ei ole kuulnudki ja tundub, et ta nagu ei olegi nagu leht õieti ... et ma vaatan korra tagasi, et muud nagu siin ei olegi, et ongi ainult see üks tabel siis, et ... kust leiab selle... */läheb tagasi Google'isse/* Ja siit kui nüüd see päevane kalorivajadus ... siit tuleb nüüd ka selline kehavormi, et sellist kodulehte ma ei ole ka vaadanud ega kuulnud ... ma korra vaatan, et kas siit ... Et see tundub selline põhjalikum leht esmapilgul vaadates ... Ja siin on nagu välja toodud need ... ühe kehakaalu kilogrammi kohta need kalbrid siis. Et see vist ei ole selle pikkusega ... otseselt, ma vaatan ... */Loeb/* Et see on nagu üldine jutt selline ... Siin on välja toodud ... siin on ka kaloriarvuti, aga see on vist pigem see, et keharasva mass, või ma oletan ... aga see ongi see samune, täpselt see */kalkulaator viib tagasi lehele, kus on arvutamise kirjeldus ning allreas valikuvõimalused, mida ei märka/* Mind nagu see eelmine leitud Struktuur.ee vist ammendas ära, et ma leidsin nagu vastuse. Kuigi ta ei olnud nagu koduleht.

Prooviotsing nr 6

Siin ma läheks ka, et ma panen usaldusväärne info Google'isse. */Sisestab usaldusväärne terviseinfo/* Ja siin ta annab ka sellise lehe nagu Terviseinfo.ee. Arst.ee, mida ma ka olen jälginud, mis mul ei tulnud enne üldse meelde. See Terviseinfo on nagu uus, mida ma arvatavasti ei ole ... ma vaatan mis siit tuleb. Siin see leht nagu lubab, et saad mugavalt kätte usaldusväärse terviseinfo, et siin on nagu baasteadmised ja, et siin väidetakse, et info on koostanud omaala spetsialistid ... */Valib menüüribalt trükised/* Siin on siis mingid trükised, infovoldikud erinevate valdkondade kohta, et kuidas tervist hoida, köögi- ja puuviljade söömine, mis on nagu TAI poolt välja antud, et mis peaks natuke seda usaldusväärsest võib olla tõstma. Et need on siin üsna palju */läheb loetelu teisele ja kolmandale lehele/*. Need on sellised, enamasti hoiatavad ja mis inimeste pahed ja millega pahuksis ollakse. Siin on siis ka sündmustekalender, kus on need infopäevad ja kampaaniad ja koolitused välja toodud. Igasugused statistikad on siin ... Et see leht tundub nagu, et võibolla tavainimesele ei ole nii selline informatiivne. Et see on rohkem võibolla sellistele meditsiinitöötajatele või kes selle valdkonnaga seotud on. Ma prooviks seda Arst.ee-d, et vaataks ... */otsingusse ribale Arst.ee/* See on ka vist rohkem arstidele ja nendele aga siit kindlasti leiab ka endale päris häid nippe.

Ma nüüd ei teagi, mis siin selle terviseinfo all konkreetselt mõeldud on, et nagu ... konkreetsed soovitused või, et ... /selgitatakse ülesannet/ Mina võib olla seda siis pigem ei otsikski niivõrd netist kui ma helistaksin oma perearstile või konkreetselt pöörduksin sinna ... Ma arvangi, et ma pigem helistaksin perearstile ja kuulaksin pigem tema soovitusi. See natuke läheb nagu lahkeli ka, et samas ...

Ma näitaksin sulle ühte lehekülge. Siin on Ravimiameti lehel juhend, kuidas otsida internetist usaldusväärset terviseinfot /lühitutvustus juhendist/. Viska sellele juhendile pilk peale ja ütle, mis sa sellest arvad. Kas oled midagi sellist näinud?

Lugenud ei ole aga kui ma nüüd siis seda loen, siis siin on jumala õige jutt nagu, mida ma võibolla nagu olengi kogu aeg mõtelnud, et miks ma näiteks vaatan seda Kliinik.ee või Arst.ee, et seal ongi need ... nagu siin on öeldud, et ta ei ole mingi sponsoriga seotud, et ta on lihtsalt see toetavad organisatsioonid on taga, et ... lihtsalt et nagu ... et seda küsimust lugedes, et ... ma ise ei tulnud nagu selle peale, et nagu sellest võiks nagu rääkida, et ... tegelikult ongi, et ükskõik mis raviinfot ma loen, et ma isegi kui ma selle Arst.ee peal, et ma ei pane endale diagnoose, et vot mul nüüd ongi see, et ma võtan seda kui ... et siin on arst vastanud, et ... noh, et see ei saa nagu päris vale jutt nüüd olla. Et selle järgi ma vaatan kah seda usaldusväärset, et need Kliinik.ee, Derma.ee, et see on nagu, kus on realselt ka arstid taga. Aga seda Ravimiameti lehekülge ma olen käinud ka vaatamas niimoodi, et millised rohud on lubatud või, et millelt on luba ära võetud, et aga sellise juhendi peale ma ei ole kunagi sattunud.

Aga midagi teist, sarnast, mingeid soovitusi kuidas otsida infot, midagi sellist laadi?

Mkm, ma ei ole kunagi huvi tundnud ja pole vist vajadust olnud või ...

Lõpetame ülesande

Intervjueeritav N3

Prooviotsing nr 1

Esimene ülesanne on siis, et probleemid aknega, et kuidas leida. Et siis paned nagu siia Google otsingusse, et panengi siia selle probleemid aknega /sisestab otsingu/. Kõigepealt ta viskab siin need kõige populaarsemad ehk foorumid aga kui mina neid otsin, siis tavaliselt

otsin ma niimoodi konkreetselt mingilt selliselt lehelt */läheb Akne.ee lehele/* või Arst.ee lehelt. Hetkel on see Akne.ee kus on ... kõigepealt on põhjused ja mida see endast sisaldab.

Kas oled siia ennem ka sattunud?

Ei ole põhjust olnud siinamaani. Et ei ole kellelgi. Et siin on nagu ilusti ära toodud teemade kaup, tundub. Siis saab siit edasi ravile */silmitseb vasakul servas teemade loendit ja järjest tutvub nendega/...*, et millised on välispidised, seespised ... aa ja siis on arstile-apteekrile ... Ah, okei, see on tõenäoliselt siis kui perearst vist tahab midagi. Ja siis on veel korduma kippuvad küsimused. */Läheb back nupuga tagasi Google loetelusse/*

See oli sinu arvates hea allikas või ...

Ma arvan, et see on hea allikas. Kuid päris selguse saamiseks peaks ma selle kõik läbi lugema. Siis foorumitest ma üldiselt väga ei loe midagi. */Klikib Inimene.ee lingile/* Et ma pigem loengi mingist sellisest terviseportaalist või sellisest, kus ... mingite haiguste ... ütleme haiguste kohta, eksole. Et siin järgmine leht on Inimene.ee, terviseportaal. Kus on ka välja toodud ülevaade, tekkepõhjused, ravivõimalused, et pikemalt lahti seletatud. Ma ei tea, et ma arvan, et selle probleemiga nagu mingi kahte kolme võibolla loeks. */Läheb otsingumootori teisele lehele, valib Derma.ee lingi/* Et see Derma.ee on ka selline koht kus ma tegelikult olen käinud. Siin on need mingid allergiate kohta on ka samamoodi.

Kuidas see lehekülg muidu tundub oma struktuurilt ja kasutatavuselt. Kui sa oled siin varem ka käinud, et siis on ...

Selles suhtes on nagu lihtne, et ma nagu väga siit ei hakka otsima, kus midagi on */viitab vasakul teemadele/* Ma panen otsingusõna sisse, et ja sealt ta põhimõtteliselt annab ka arstide poolseid neid kommentaare ja siit saab minu teada ... oli ka nende toodete kohta, mis arst soovitas, oli nagu selline pikem tutvustus.

Prooviotsing nr 2

Konnasilma puhul samamoodi paneme */konnasilmad/* Google otsingusse, see on see mida ma kõige rohkem kasutan ... ja siit ... siin samamoodi */valib Kliinik.ee lingi loetelu keskosast/* Et selle Kliinik.ee pealt saab ka päris häid asju. See on ka arstide ... igasugused, kus on haigused nagu tähestikulises järjekorras ja samamoodi on arstide nõuanded ja ravimite kohta ka.

Tõenäoliselt, kui arst nagu kirjeldab, missugust ravimit nagu võtta, et siis saad nagu põhimõtteliselt selle rohu kohta ka informatsiooni. Või üldse, kui mingi ravim kirjutatakse, siis saad siit juba selle informatsiooni kätte. Ja siin on veel arstidel eraldi nõuanded ... igasuguste asjade kohta, et samamoodi saab märksõna järgi otsida. */Läheb tagasi Google'isse/* Aga jah, et ma väga neid ... mina neid foorumeid väga ei loe, mis on nagu ütleme need Naistekad või Perekooli omad, et ... Seal on hästi palju selliseid erinevaid vastakaid asju, umbes, et katseta seda-seda-seda aga tegelikult, ma ei tea, mulle tundub, et need usaldusväärsetena rohkem need, kus on nagu mingi arst midagi on nagu kirjutanud. Noh jah, muidugi on ka need ... niinimetatud vanaaegsed need ... rahvameditsiin, et kasuta seda või teist, või kolmandat. */Liigub otsingumootori teisele leheküljele/*

Huvitav aga kas leiaks praegu midagi rahvameditsiinist konnasilmale?

Tõenäoliselt ... panna see konnasilma ravi kodus */formuleerib päringu/* Nojah, siis peab ikkagi läbi selle foorumi vaatama, tundub siit praegu. Niimoodi esimese lehe peal ... võib olla kui niimoodi */liigub teisele lehele, seejärel formuleerib päringu ringi/* Võibolla kui panna siin konnasilma ravimine rahvameditsiin, vaatame selle järgi. Ta paneb ikkagi selliseid foorumite kaudu, rohkem. Ja siis nagu näiteks Postimehe terviseleht. Nojah, reklaam tuleb.

Kas see häirib?

Jah. See häirib tegelikult. Nojah, konnasilm on ka muidugi see, et mingitest varasematest mingisuguseid neid leotamisi ja siis mingeid ... külmutatakse mingi pulgaga ja, et ...

Sul on see teadmine

Jah, et kuskilt ammu

Isiklik kogemus või

Jah, mul vanavanaemal oli. Niimoodi, et oli päris julm meetod, tal leotati ja siis lihtsalt tangidega tõmmati ära. Päris kole.

Kas seda tegi siis arst või

Ei, seda tegi mul isa. Kodumeditiin.

Kui tahaks leebemalt

Siis peaks ikkagi tõenäoliselt, ongi need apteegis need külmutamise need pulgad. Seal ju kunagi oli see vereurmaroхи, mida kasutatakse nagu käsnadele ja soolatüügastele ja ... ja tõenäoliselt aitab ta konnasilmadele ka mingil määral. Need on sihukesed põlvest põlve käivad ...

Prooviotsing nr 3

Rakutoit Cellfood. Sellega ma panen küll kõigepeal selle Cellfood'i nimega ... Siis ta annabki mulle kohe Rakutoit.ee */eestikeelne lehekülg loetelus teine/* Ja annab ka veel inglisekeelseid lehti. */Läheb Cellfood kodulehele/*

Näed esimest korda seda?

Mhm. Ma ei ole sellest midagi eriti, ma ei ole kuulnud ka sellisest asjast. Aga kui niimoodi lehte vaadata, siis ... jah, siin on mis on Cellfood, sihuke pikem lahti kirjutis, siis eelised, koostis, mis siis sisaldab tõenäoliselt seda Cellfood'i, teadus ... Kui seda lehte niimoodi vaadata, siis saaks nagu kätte küll kõik, mis selle kohta tahaks teada. On toodud ilusti nagu välja ka. */Silmitses erinevaid menüüsid ning pöördus tagasi Google'isse/* Siis, mis siin veel on ... inglisekeelsed lehed ... Facebook'i leht ... Ilmselt siis on keegi, kes toob maale või on konkreetselt mingi sihuke ... enamus on inglisekeelne. */läheb otsingumootori teisele lehele/* Selle toote kohta on küll nagu väga vähe eestikeelset materjali, et ongi vaid üks leht pluss siis Facebook'i leht, ülejäänud on kõik inglisekeelne, et kui teada tahaks rohkemat, et siis peaks hakkama tõlkima, tundub nii.

Mis see üldse on

See Cellfood või? */läheb kodulehele tagasi/* Mingi toidulisand. Mis sisaldab ... hapnikusisaldus ... tõstab energiat, ei tea. Kuidagi sihuke keemiline värk.

Kuidas see lehekülg info poolest paistab, et sa ütlesid, et saad info poolest kätte muidu aga kuidas see lehekülg tundub

Ülesehituselt ongi sihuke hästi lihtne, Facebook'i leht, Youtube ... tõenäoliselt kuidas kasutada või ma ei kujuta ette, kus kasutada äkki.

Kas selle info leidsid ka

Jaa, see on ka siin ilusti toodud. Kasutusaeg, siis on isegi manustamise juhendid, sportlastele ... tõenäoliselt ta vist ongi rohkem sportlastele. Kontsentraat.

Kas seda osta ka kuskilt saab

Praegu ei saa aru, kus see ... ma arvan, et seda ... siin on mingi kontakt küll on aga mingi Rakutoit OÜ */Loeb allservas olevat avaldaja infot/*. Ja rohkemat ei olegi selle kohta pandud, et kas see on nagu maaletooja või ... või misasi see on. Selle järgi ma küll näiteks siin ei julgeks ise küll tellida. Kontaktisikut või ... mitte midagi ei ole ... Et ainult iseenda asjad täida ära ... Edasimüüja ... Aa, see on mingi võrkturustus jälle */jõudis kontaktinfo lehekülje lõpus olevale kirjakesele/* Kui oled huvitatud teenimisvõimalusest, et siis ilmselgelt on see mingi võrkturustuse süsteem. Et ma ei tea, väga imelik asi. Seda enam, et seda eestikeelset materjali on nii vähe ka. Et on jah mingid kogemuslood, nagu ma saan aru, aga nojah. Kaalust alla ja ... hingamisraskustele on ta ja ... artriidid, diabeedid ... mmm, imerohi. Nagu nad kõik on. Ei tea, ei ole minu jaoks väga ...

Prooviotsing nr 4

Toortoitumine, et selle saab ka panna siia */Google otsingusse/* ... toortoitumise alla */valib otsingumootori pakutud "toortoitumine"/* See muidugi on suht päevakohaline tänapäeval vist.

On see teema sulle tuttav

Ma olen kuulnud sellest ja ma tean, et mul tutvusringkonnas paar tükki sellega tegelevad, et ... ei ole jälle väga minu teema. Kuigi siin on ka selle Telegram.ee leht, mida ma ise päris palju loen, et ... */läheb Telegram.ee lehele/* Vaatame, mida siin kirjutab sellest, aga noh ausalt öeldes ma väga süvenenud sellesse teemasse ei ole, sellepärast et kõik, mis piirab toitumist ei ole väga minu teema. Ainul siia ... ma ei tea, ainult taimi ja ... tundub selline väga üksluine. Ilmselt ta ei ole väga üksluine aga mulle tundub, et väga selline ... imelik.

Aga selles suhtes, et kui näiteks keegi sinu tuttav sooviks selle kohta midagi teada saada, et on kuulnud ja tahaks katsetada, et kas sa leiaksid talle mõned allikad, mida ta võiks siis lugeda.

Ilmselt siin ongi see Telegram, mis kirjutab hästi lahti selle, Loodusvägi */läheb Loodusvägi.ee lehele/* ... ma ei tea, see tundub sihuke olevat, selline asi ka, mis kirjutab, sest see on ka sihuke ökoala teema.

Siin sa oled käinud varem?

Sellel ei ole aga ta tundub ... Mingi, ma tean, et nende Loodusvägi ... kas telekast ei ole kuskilt olnud seda ... on tutvustanud seda, et selle Loodusväe erinevaid ... kes siia alla nagu lähevad, et just need mahetoidud ja need ökomärkidega toidud, et ... siin ongi kõik sellised ... Muidugi on Facebook'i lehelt olemas, kindlasti on olemas ka kõik igasugused grupid, et ... mu arust on olemas isegi nende toortoitujate nagu kommuun ka olemas, kes konkreetselt tegelevad sellega, kus ongi ühine grupp ja kõik räägivad oma kogemustest. Jagavad oma selliseid ... üks on see Päiksetoit ... seda ma vist olen kuulnud isegi */läheb Päiksetoit.blobspot.com lehele/* ... äkki isegi mingis Maahommikus või? Siin on juba ka neid liikmeid 203 tükki. Ja raamatuid, täpselt neid toortoidu neid raamatuid on hästi palju igal pool nagu nende kõikide dieetide puhul, ütleme selliste toitumiste, gluteenivabade toitute ja ... kõige vastu. Et noh, selle kohta on ... pane Google'isse otsingusse ja tegelikult leiab siit hästi palju materjali. Et noh, Hingepeegel on ka üks selline koht, kust saab toortoidu kohta. See on ka selline metameditsiini ja looduslähedaste asjade lehekülg ja muidugi ka need igasugused muud vaimsed ja psühholoogilised asjad, et */kirjeldab Hingepeegel.ee lehekülge/*. Et siin tervise all on päris huvitavaid asju, mida võiks lugeda ... lisaks toortoidule. Et ... mida tähendab toortoitumine */läheb tagasi Google'isse/* No see tähendabki seda, et seda toitu vist töödeldakse kuni vist kas oli 40 kraadi juures või oli natuke rohkem aga kindlasti mitte keedetult läbi. */Läheb tagasi Telegram.ee lehele/* Vist isegi oli, et nad võisid süüa ka igasuguseid lihasid, et ... 43 kraadi jah ... Taimse päritoluga, noh ikkagi, et põhimõtteliselt sihukest lihatoitumist ei, lihatoite ei saa süüa.

Prooviotsing nr 5

Palju, kaloreid peab päevas tarbima ... Oota, ma mõtlen ... kust ... See vist on ka kui paned nagu kaloreid tarbimine päevas äkki või */Sisestab Google'isse kaloreid tarbimine päevas/* Äkki selle alt annab välja. Okei ... siin on Fitness.ee */teine link loetus/*. Ma mõtlen, et kas oleks mingit tabelit */kerib lehte/* Siin on küll olemas kaalulangetamine, säilitamisel, lihassassi suurendamisel ... kaal langeks ... */Valib menüüst lingi Tervis/* Ma vaatan tervis ... */läheb tagasi*

Google'isse/. Ma mõtlen, et kas sealt Fitlap'i alt tuli midagi ... */läheb Kehavormi.ee lehele, otsingumootori kolmas rida/* ... Siin on kaloriarvuti, no näed ... sihukese lehe peal nagu Kehavormi.ee ... Aga kuhu ma panen selle, ei olegi kohta, kuhu panna. Näed, siin on kaloriarvuti */üleväl paremas nurgas/* siin saab avada selle ... siin on ka toodud nii nagu seal Fitness.ee ... kui langetada, hoida, suurendada kaalu ... See kalkulaator ei avane millegipärast ... ei taha see avaneda. Nojah, siin on ilmselgelt, et umbes pead ära arvutama, endale selgeks tegema, kas sa oled sportlik või mittersportlik või istuva eluviisiga või ... Aga ma mõtlen ... */läheb tagasi Google'isse/* ...

Aga miks sa sealt ära tulid?

/Läheb Erikorgu.ee lehele/ Selles suhtes, et seal ei avane see ... kui sa tahad kohe nagu seda teada, et kuskil kindlasti peab olema internetis ka sihuke koht, kus peaks saama panna mõõdud paika ja siis ta peaks välja arvutama selle. Aga ma mõtlen ... kas seda nagu niimoodi annabki otsida seda üldse. Osta liitumine ja siis saad igasuguseid asju */kommenteerib Erikorgu.ee lehekülge/* Põhimõtteliselt ei anna siit ka sihukest asja. Vaata ennast ideaalkaalus, väga kena ... */Vajutab ideaalkaal lingil menüüs/* ... See on nagu rohkem selline ... ütleme ongi mingi toitumisetreeningu leht sihuke, on see Erikorgu.ee. */läheb tagasi Google'isse ning valib all servas olevatest päringuga seotud otsingutest kalorikalkulaator/* Vaatame veel, mis see kalorikalkulaator */valib teise lingi ning saab kalkulaatori Kaalustalla.ee lehel/* Okei, siin on selline Kaalustalla.ee, siin on lihtsalt see, et kui sa paned enda selle ... mis asja sa teed, et kui palju kaloreid sa kulutad, et aga panna kui palju oleks ... */Läheb tagasi otsingusse/* ... Kaloriarvutaja */loendi keskosas/*. Siin on ka selline, et lisad toiduaine nimetuse koguse, saad teada kaloreid, rasvade, valkude, süsivesikute, kiudainete hulga. Aga kui ... valin siit kaloriarvutaja ... aga kui inimese ... Aga paneme siis otsingusse teistmoodi. */Formuleerig Googe'is otsingu ringi: kui palju kaloreid kulutab 170 cm pikk ja 75 kg kaaluv naine/* Kui palju kaloreid kulutab 170 cm pikk ja 75 kg kaaluv naine. Ja siis konkreetselt otsingi niimoodi. */Valib kolmanda lingi Organismidiagnostika.ee/* Organismi diagnostika, sihukene leht on olemas. Kalorimeetria valemid ja kalkulaatorid. Siin on põhimõtteliselt võimalik ... siin on võimalik arvutada niimoodi, et ise korrutad, et kui vana sa oled, kilod ja sentimeetrid, et sa saad teada kui palju sa tegelikult võid umbes päevas ... või noh, palju kilokaloreid peaks sul vaja minema. Iseenesest lihtsalt niimoodi tundub, et sihukest ei ole, kuhu ma arvutisse topin sisse ... Võib olla siin on, siin on mingi ... Siin on kaalu järgi ja rasvaprotsent. Tegelikult

on siin hästi palju nagu, mida arvutada, aga tundub, et see konkreetselt, selle ülesande kohta peab ikkagi korrutama ise näiteks oma vanuse, kilogrammid ja sentimeetrid.

Tahad sa seda teha? Ava kalkulaator?

Okei, ma vaatan, et mis valemiga teda üldse panna. */leiab lingi/* ... Äkki siit saab isegi kätte selle. Prooviks selle kalkulaatori järgi tegelikult. */Link viib manytools.org lehel olevale kalkulaatorile, võõrkeelne/* ... Minule nagu tuleks päevane kalorivajadus BMR-i järgi ehk siis, mis asi see on */läheb tagasi organismi diagnostika lehele/*, põhiainevahetuse järgi oleks kaloraaž 1521 kcal aga päevane kalorivajadus on 2129 kalorit. Kui ma oleks nii pikk. Iseenesest see leht on vist päris huvitav, kui seda hakata niimoodi vaatama. Siin on igasuguseid ... massikalkulaator ... rasvamassikalkulaator. Ilmselgelt on see Organismidiagnostika.ee ... noh nagu selles suhtes väga ... kalkulaatorite osa pealt ... väga laialdane. */Sirvib lehekülge/* Siin on igasuguseid kasulikke viiteid veel, kus on rasvaprotsendi normid, toitumise kohta, füsioloogia kohta, samamoodi kalkulaatorid, motivatsioon ... tundub päris huvitav. */Avab kontaktid/* Kontaktid on olemas ... muidugi tundub, et kui see on organismi diagnostika, siis see peab olema mingite tarkade poolt kokku pandud asi, et ... Et sellist asja vast igaüks kokku ei keeda. Siin on võimalus veel mingit geenitestiga tutvuda ... Ma ei tea, ma arvan, et normaalne. Et kui selle lehe peale jõuda, siis siit nagu saab hästi palju erinevaid ... välja arvutada igasuguseid neid ... enda kohta igasuguseid indekseid, kui huvi pakub. */Läheb Google'isse tagasi/* Aga teised on jälle foorumid või siis on jälle mingid palju kaloreid põletataks harjutused */avab Diet-for-womens.com lingi/* ... See on mingi rahvusvaheline leht, tundub. Mitu erinevat riiki. Põhimõtteliselt on see sama, ütleme, et siin on samamoodi ... tõenäoliselt kuskilt andmebaasist võetud valemid, aga siin lihtsalt on, et pead ise korrutama selle kõik arvuti peal läbi. */Loeb/* Kui palju kaloreid põletatakse jooksul erinevaid harjutusi ... okei, see on Google Translate'st vist ... Ma arvan, et too eelmine lehekülg oli nagu minu jaoks usaldusväärsem. Aga tõenäoliselt saab selle kohta ka kui hästi palju otsida, kui erinevaid otsingusõnu kasutades saab hästi palju igalt mujalt ka.

Sa oled ise ennem ka otsinud selle teemal?

Mkm, kehamassiindeksit kunagi tegin, aga too vist oli koolis inimeseõpetuse tunnis. Et sellist asja nagu ei ole, niimoodi küll otsinud ei ole.

Prooviotsing nr 6

Mis mõttes nagu ... */intervjueerija täpsustab ülesannet/*

Kui mina nagu, kui ma otsin endale usaldusväärset terviseinfot onju, siis tegelikult panengi otsingusõna mingi probleemi kohta või siis lähengi sihukestele lehtedele nagu on need Arst.ee või Apotheka.ee. Ta on küll apteekri leht, et ... ja tolle kaudu. Kuigi need on hästi piiratud ... aga kõige lihtsam on ikkagi minul olnud, et panen oma probleemi. Piiratud mul nagu hetketeadmised ... et ma tean ütleme kahte lehekülge, kust ma hakkan otsima aga tegelikult kui paned mingi haiguse või probleemi sisse, siis tegelikult viskab neid lehekülgi rohkem, millest siis sorteerin tunde järgi.

Millest see tunne tuleb?

Ma ei tea ... vaatan otsa ja arvan, et ... Ma arvan, et ikkagi see tunne tuleb rohkem sellest, et kas seal on lihtsalt Juuli ja Maali räägivad oma nendest asjadest või tegelikult on seal mingi arsti või mingi uuringu või mingi sihukese asja see all et ... mis tekitab mulle rohkem infot või noh usaldusväärsemat informatsiooni. Et noh näiteks mingi ... arst on kirjutanud mingi artikli selle ... mis viimane oli ... tüdrukul oli naha peal sihukesed ketendavad laigud, et panedki otsingusse nagu naha probleemid ja tegelikult on ju nahaprobleeme on meeletus koguses, siis muudkui pead hakkama täpsustama. Aga niimoodi ma konkreetselt ma ei oska öelda ... usaldusväärset infot ...

Proovi lihtsalt, vaata kas sa leiad midagi selle kohta. Kas on mingisuguseid viiteid, kuidas võiks otsida.

/Sisestab Google'isse usaldusväärne terviseinfo/ Et usaldusväärne terviseinfo, paneme siis Google'isse. Aa, okei, siin on mingi Terviseinfo.ee */avab lingi/* Siin on olemas ... Et siin on nagu terviseedendamine valdkonniti ... Trükiste kohta ... Hästi kirju muidugi leht on. See on tõenäoliselt selline */avab sündmused/* ... Terviseinfo.ee, mis on tõenäoliselt, mille alusel tehakse neid brožüüre ja selliseid asju ka. Siin saab nagu sihtrühma järgi ka filtreerida */valib sündmuste menüüs sihtrühma lapsevanem/* ... kategooria järgi ka ... Aga see on pigem selline ... Töövahendid */avab/* ... */avab tervist toetavate tegevuste andmebaasi vasakult menüüst/* See on ikkagi selline tutvustav ... */Liigub tagasi avalehele, valib uudised/* Tundub, et selline voldikute teema on see rohkem. */Läheb tagasi Google'isse/* Siis on Regionaalhaigla mingi

leht ... kust saab ka terviseinfot ... okei, see on ka et ... haiglate kohta, patsiendile, see on pigem haigla terviseinfo. Siin on see Arst.ee ... mida ma ennem nimetasin. Olulised abimaterjalid terviseinfo /valib lingi Mp3x.us/ Aa, need ongi nagu rohkem sellised terviseinfod ... Et need ei ole nagu kui koduses mastaabis tahad mingile haigusele saada mingit kiiremat ravi kodustel võimalustel vaid see on nagu selline ennetuse terviseinfo. Siin on ka need apteegid /valib Benu.ee lingi/, kust saab ka igasuguseid tervisenäitajaid mõõta ... kuna kus mis päevadel ... retseptide kohta ... Apteekide lehed on ka ... Kui see on see ...

Ma näitan sulle ühte lehekülge. Ravimiameti kodulehele oled sa kunagi trehvanud?

Ei ole käinud

Ravimiameti kodulehel on olemas täiesti juhend, et kuidas internetist võiks otsida infot ja usaldusväärset hinnata. /juhendi tutvustus/. Viska pilk peale ja ütle, mis sa sellest juhendist arvad.

No selles suhtes jah, et kui selle läbi loed, siis selle järgi saad küll nagu paremini hinnata neid ... seda informatsiooni ... nagu see esimene oli vist, see Rakutoit onju, et ... ei ole nagu niimoodi ... Ma ütlesin ka, et minu jaoks ei olnud ta usaldusväärne. Et aga ta oli nagu puhtalt enda intuitsioonile tuginedes onju, et ... Aga samas selle järgi ka, et see nagu toetab seda, et tõesti, et seal ei olnud ... oli küll omanik aga rohkem kontaktandmeid ei olnud onju, et ... selline ... Et see annab kinnitust, et igat jama ei tasu uskuda. Igat lehte ei tasu tõepähe võtta. Aga jah, ma ei ole ise tulnud selle peale, et seda Ravimiameti kodulehel käia, et vaadata sealt, et missugust nagu ...

See ei tule tegelikult ka otsinguga nii kergelt välja, et ... meil on täiesti olemas selline väike näpunäide aga a ei tule otsinguga välja

Jah, täiesti olemas

Siinkohal saame siis ülesannetega lõpetada ja jätkame intervjuuga

Intervjueeritav N4

Prooviotsing nr 1

Hakkame otsima siis. Võtan Mozilla, see on siin praegu lahti, sellepärast. Märksõna on Akne.

Millist brauserit sa muidu kasutad?

Chrome'i. Lihtsalt tegelikult ma võtan tavaliselt see, mis kuskil kuidagi on, et ... Minul enda koduarvutis on niimoodi, et Chrome'iga ma teen pigem otsinguid ja Mozillaga ma teen ... kasutan ID-kaardi ... Ma ei tea millegipärast Chrome'iga ei tööta see asi. ... Ei, ma panen ikka Google /*pane otsingusse Google ja trükib otsingu avalehele akne. Valib lehekülje kolmanda loetelust Akne.ee*/. Võtame kohe kõige esimesena see ... esimese selle. Paistab, et see on vist mingi lasteleht, ei ole ennem käinud siin, ei ole näinud, ma pole aknega ka probleeme. Aga vaatame korra siit seda tutvustust /*avab menüüst akne*/. Algus ja kulg /*avab menüüst*/, ei huvita kah ... tekkepõhjused, soodustavad tegurid, see võib päris hea olla. Sellist asja võiks küll soovitada, sest siin on erinevad vormid, ma vaatan /*avab teemalingi*/ ahah, jah, pildid on olemas, et see võib olla hea leht. Aga ma vaatan, kas tal ravi ka annab. Psüühikale ... abi leiad ... Lihtne, mine arsti poole, ei ole mõtet netist otsida. Peab pöörduma arsti poole. Üldiselt on niimoodi, et kui ma peaks nüüd päriselt nägema inimest, kellel on akne ja öeldakse et tal on akne ja kui tal on mingid vormid näiteks, siis ma näen siin ära, /*vaatab pilte*/ et kui tal nii hull on, siis ma isegi ei hakka internetist otsima, et sellel ei ole mingit mõtet, et ... Kui seal on nagu need ... väike on see kogus neid vistrikke, siis ma veel otsin abi, aga kui ma näen, et see asi on ikka päris hull, nagu siin on, siis ma siis ma isegi ei hakka netti minema, sest see on selge, et peab arsti poole vaja pöörduda. Nii, seal on veel algus ja kult, ma vaatan kas ma siit olen nagu põhi ... soodustavad tegurid võiks ka vaadata. /*loeb teksti*/

Kas sul on endal mingid kogemused aknega?

Ei, minul endal ... ma räägingi, et ma tegelikult täiesti esimest korda panen sellise sõnagi sisse, et ma ei ... Aga kui sa nüüd praegu ütled mulle, et kellele on info suunatud, tõenäoliselt on kõigile, kellel on probleem. Kui hästi on info esitatud ... minu arvates on see lehekülg väga hea. Selles mõttes, et ma tavaliselt üldse väga süvenenult ei vaata, kuna antud probleemi mul ei ole. Tundub usaldusväärne, mis tekitab kahtlusi ... vaatan, kas ma kahtlusi ka leian või. Vaatan, kas akne mõjub psüühikale võib tekitada kahtlust minu arvates või /*läheb teemale*

lehele/. Ütleme nii jah, et kui su nägu on rikutud ega siis vist hea tuju ei ole. Ma arvan, et ma siit ... ma vaatan igaks juhuks veel, äkki ma saan kuskilt veel mõne hea info. */Läheb tagasi otsingusse/* Midagi, mis on nagu ... */Läheb otsingu tulemuste teisele lehele/* Põletikuline akne võtab eluisu ära, see on lihtsalt põnev, põnev pealkiri ... aa, see on foorum. Seda ma ei viitsi lugeda. Tavaliselt ma foorumeid ei loe, sest ... ma ei loe, sest esiteks oli see liiga pikk lugu, ma ei viitsi nii pikalt lugeda, mis ta sinna kirjutas ja teiseks need vastused, mis sealt tulevad, need on nii üleolevad ja nii sellised, et ... no kes tahab nõu anda ja see annab siis ära ja keegi plägiseb ja möliseb seal vastu, et ma ei viitsi sellepärast neid lugeda. Et see on ka minu jaoks ajaraiskamine. */läheb tagasi otsingusse/* Vaatan korraks veel armid, no näiteks akne puhul veel üks asi, mis mind võiks huvitada. */valib Medemis.ee lingi/* Sellele on mingisugune ... nõelravi ... mikronõelravi, mis pinguldab ja tõstab nahka, ning seeläbi parandab naha kvaliteeti ... väga huvitav, ei teadnud. Nojah, see on ju mis leht, see on ju lausa mingi ilusalong või ... või mingisugune kliinik. Jah, ütleme, et see mind eriti ei ... Vaatame, kas on mingit käsimüügi ravimit ka on või */läheb tagasi otsingusse/*.

Miks see Medemise lehekülg, sa ütlesid, et sind ei huvita?

Sest mul ei ole probleem sellega ja ma ei suuda nagu ... noh mind ei huvita üldse see, et kui ma praegu vaatan siit järgmist teemat, siis ... sul on siin ravida konnasilma, et siis ma arvan, et seda ma nagu loeksin parema meelega.

Ma mõtlen just selle lehekülje poolest, et mis seda tunnet tekitab, et ei huvita mind?

/liigub tagasi Medemise lehele/ Mul peab vaata isiklik huvi ilmselt olema. Mul ei ole isiklikku huvi selle akne vastu. Kui mul oleks endal sellega probleem, siis ma ilmselt ... ma teen seda nagu sellepärast, et ma teen seda praegu, et sellepärast ma lasen praegu kõik niimoodi ... Aga ma vaatan ... jõudsime tagasi.

Et kui teema on aktuaalne, siis võib see otsing olla erinev?

Jaa, ja kui keegi ütleb mulle, et otsi midagi, siis ma otsin talle kähku mingi lehe, saadan lingi ära, ega ma ise ei loe tavaliselt neid asju, et loe ise, et äkki on siit abi. Ja kui mul klikib kellegagi mul tutvusringkonnas on kellelgi selline probleem ja ma näiteks juhuslikult juhtun siia ja sellise pealkirja alla. Ma tean, et ta on sellega hädas, siis ma võin võtta kätte ja lugeda selle asja läbi. Ja soovitada, aga nii, et ma ...

Aga see lehekülg oleks see, mida sa soovitaksid?

Vaata, see on kliinik, nagu ma aru saan. Kliinikuga on alati selline asi, et ... ma vaatan kõigepealt, kust ta peri on. Tallinn ... ei ma arvan, et ma niiväga ei soovita seda. Kui ma praegu mõtlen, et ma elan Võrumaal, siis soovitaks pigem seda, mis oleks siia lähedasse, et juba selle kauguse pärast. Ja kui nüüd veel soovitamisest rääkida, siis mulle meeldis see esimene leht kõige rohkem. */läheb Akne.ee lehele tagasi/* Et isegi, kui see on täiskasvanud inimene, siis siin on nagu ... tegelikult olemas kõik. Mis siis, et see on teismeliste probleem, aga siin on nagu kõik hästi lihtsalt. Ma arvan, et ei pea nagu keeruliseks ajama. Ma vaatan selle video ka ära siin. Siin on see kogu info olemas, et kõigele ja kõigile. Ma arvan, et see on hea. Arstile-apteekrile ... vot nii, siin ma ilmselt rohkem ei viitsiks otsida isegi ... See esimene leht oli väga hea.

Prooviotsing nr 2

Jaa, aga nüüd mind huvitab hoopis see konnasilm. */Sisestab Google'isse konnasilma ravi/* Ma panen korraga konnasilma ravi otsingusse, sest konnasilma ma tean, missugune on. */Silmitseb tulemusi ning valib keskosast Kliini.ee/* Lähen siit kohe Kliinik.ee-sse. Ma vaatan siit, mida professionaalid ütlevad selle kohta.

Oled siin varem ka käinud

Ei. Ma ei ole konnasilmade kohta ka otsinud infot.

Aga Kliinik.ee

Hmm, ma vaatan ... võibolla olen. Ma arvan, et äkki ma olen küll võibolla aga hetkel mul ei tule meelde ... Kõige sagedamini tekib konnasilm väiksele varbale, minu praktika näitab, et talla alla ... Ma vaatan kohe, mis nad ... Uureasalviga, määrada uureasalviga ja asetada peale konnasilmaplaaster. Mis asi on uureasalv? Kohe ma teen ühe kiire Google */avab uue vahelehe ja otsib uureasalvi/* ... võtan esimese Arst.ee, ma lihtsalt katsetan, kas siin on midagi või ... Siin on ainult sisaldavad ... Aa, salv ... ei. Pilti ei tule, midagi ei tule. Panen uuesti, võtan pildid, lihtsam */avab Google loetelus pildid/*. Kreemid ... */vajutas kreemi pildil olevale lingile Derma.ee/* Derma.ee ... Ahah, jajah ... Nii kuiv nahk, see ei ole see, mida ma otsisin. Ma ei leia seda salvi, mul on seda praegu vaja. */läheb otsingusse tagasi/* Kas siin tõesti on mõeldud

seda kreemi. Ravimite kataloog, ma vaatan korraaks siia */samasse kohta, Arst.ee lehele/* ... Kreem, salv, vaatame ... aga ta ei tee mulle seda lahti millegipärast ... */avanes ravimikirjeldus/* Pilti ei ole, ma tahaks pilti ka näha ... Ütleme nii, et hetkel ma ei saa ... ma tahaksin seda salvi hirmsasti näha ja kuskil kus oleks infot selle salvi kohta, mis asja ta teeb ja kui palju ta teeb ja miks ta teeb ja misasja. Nagu soovitus on aga ma ei leia ... Kersal, paneme selle sisse, selle salvi nime */loeb valesti, salvi nimi on Kerasal ja seetõttu ei anna ka otsing tulemust/* Inglisekeelne leht ja ei midagi ... Ühesõnaga niipalju sain ma teada, et mingi salv on olemas ja konnasilma puhul mulle meeldib just see salv, sest ma tean, et paljud ravivad oma konnasilmi plaastriga aga need ei tööta millegipärast. Nad panevad peale ja väidavad, et oo mul läks ära, aga tegelikult konnasilm on ka üks sellistest haigustes, mida ma olen kuulnud, et ta tuleb ja läheb siis, kui ta heaks arvab. Et noh, ravima niiväga ei pea, aga kes tahab ... inimesed ju tahavad ravida ikka, et siis võiks olla ... Nii ma vaatan seda */loeb Kliinik.ee ravikirjeldust/* Muidugi teine, mida ma tean, on olemas konnasilma tilgad ... nii, et rohkem ma selle teemal ei peatu, et see salv oli mu jaoks kõige suurem uudis.

Prooviotsing nr 3

Issand jumal, rakutoit. */trükitab otsingusse rakutoit/* Nagu paelussid või ... */Cellfood link esimene, kuid kerib alla loetelus ja valib video/* Lugeda ma ei viitsi eriti, ma tavaliselt vaatan parem pilti. Ma vaatan, kas siin tõlge on ... Tegu ei ole apteegiravimiga ... */vaatab videot/* Siit ma ei saa midagi, see jahvatab ainult siin oma mingist asja aga mul on vaja teada, mis asi see on. */tagasi otsingusse, avab Mahekaup.ee lingi/* Toidulisandid viimati või ... ja mahekaup nagu ma näen. Ei vaata, siit ma ei saa midagi. */Läheb tagasi otsingusse/* Ravikunst ... rakutoit, mis kuradi rakutoit */avab Ravikunst.ee lehe/*

Ma ei saa midagi aru, tühjus ju, siin ei olegi midagi. */silmitseb linke, avab meist/* Ma pean ikka sinna algusesse minema, ikka see esimene see siis ... leiab võibolla selle vastuse. */Avab Cellfood lehekülje/* Jumal küll, mingid tilgad või ... Toidulisand on see ikkagi, issand ... Nii, milleks kasutatakse siis ... Unikaalsetest isiklikest vajadustest, jumal küll ... */loeb sisu/* Milleks mul seda siis vaja on, sellest ei ole ma ikka aru saanud ... Toimuvad imelised protsessid, aa ... mul on selleks vaja, et mul hakkaks mingid imelised protsessid toimuma, selge ... */loeb teksti/* Ei tea, kui ma kirjutan neile kirja, saadan ühed ... viimati ma leidsin ühe ... organismi puhastamine, et see pidi kõik *bullshit* olema, et ma paneks neile, saadaks sinna kuhugi kontakti kirja, et te teete praegu rumalat reklaami siin. No selge, et kui ma tahan oma

toksilistest ainetest lahti saada jah ... Issand jumal ... Laeb keha puhta loomuliku hapnikuga ... see väike tilga see on siis hapnik seal, niinimetatud ... Aa, suudab probleemid ise lahendada ... issand jumal, kas selliseid asju on olemas. Mul tekib praegu, et mis see maksta võiks? Issand, ühesõnaga nagu ma siis aru sain, et see on siis mingi toidulisand ja seda kasutatakse organismi puhastamiseks ja mingisuguseks energia andmiseks ja see on, et tiivad saaksid ja, et sul oleks hea olla ... issand. Oota, mul tuleb kohe see isu, et palju see maksab. Kust ma leian selle ... Oota soovitajad on ka ... Ma vaatan soovitajad ka igaks juhuks üle, mul tekkis kohe preagu huvi. Alzheimer, jumal, oi ma ei taha seda vaadata, ma ei vaata neid. Ma vaatan hinda, tahan teada. Vaatame siit algusest */läheb tagasi Google'isse/* ... Kontsentraat on see ka ... */Mahekaup.ee lehelt leiab müügilt toote/* 42 eurot, poes on olemas, 30ml. Nelikümmend kaks eurot ... Inimesed, jooge puhast vett, ärge tehke ... Ei, selge, ühesõnaga nagu ma sain siis aru, on mingisugune uura-muura jälle mingi.

Prooviotsing nr 4

Toortoitumine, olen kuulnud aga täpselt ei tea, kohe vaatame selle asja üle. */Sisestab otsinguribale toortoitumine/* Võtan kohe esimese, enam ei lollita, ei lähe viimasele otsima vigureid. */Avab kehakeel.ee lehe/* Ma saan aru, et toortoitumine, ma mõtlen praegu oma peas, et kas ma mõtlen õigesti, et siis ma vaatan, loen seda. Et see on mingi ... nagu ainult värsked puuviljad ja juurviljad

Kas sa oled selle teemaga varem ka kokku puutunud?

Ei, üldse ei ... noh ma olen kuulnud ainult aga ma ei ole üldse keskendunud sellele. Ma olen kuulnud, et on olemas inimesed, kes on sellised ja ma ei olegi ... vaata nad kunagi ei räägi seal televiisoris, et mis see on, et siis ma olen nagu küll jälginud ja nad küll õigustavad seal oma toitumist, aga ma ei ole aru saanud mis asi see on. Aga ma kohe vaatan, mis asi see on. Ja ma ei ole kunagi viitsinud seda uurida, sest see ei huvita mind ... */loeb/* Üks asi on mind alati ka pannud mõtlema, et siin on kirjas, et ... minnes ajas tuhanded aastad tagasi sinna, kus inimene sõi naturaalselt ja orgaanilist päris toitu, mis oli talle geneetiliselt sobilikum ning tema keha ... Kust nad võtavad, et see oli geneetiliselt sobilikum ... No ma ei saa aru noh ... Nad arvavad ainult seda. Me ei saa seda nagunii teada, see oli nii pikka aega tagasi onju ja neil oli teadmisi ju palju vähem ja nad sõidki seda, mis ei tapnud, eksole, nagu kogemuste põhjal elasid ja kes ütles, et see nagu hea oli. Ega nende tolleaegseid haigusi ju ei teata, mis olid. No misasja,

sellepärast ma ütlen, et sööge seda, mis teile meeldib ja ongi kõik. */loeb sisu/* Vaatame siis, milles on asi, ma ei viitsi seda bla-blaad lugeda. Mis asi see toortoit on? Vastunäidustused on isegi olemas, tõesti. A, mis siis nood seal eelajaloolised tegid, kui ta vastunäidustatud oli ... Kalapulki praadisid või ... Suridki maha ... Hea, et me elame siin praegu ... Ma ei saa siit mitte muhvigi, ma pean vist eestpoolt korralikult lugema aga ma ju ei viitsi selliseid asju kunagi teha väga korralikult. Kui mulle keegi praegu, nagu siin on, et tahab seda teha, siis ma ütleks talle niimoodi, et tee, mis tahad onju. Et tee minupärast, hakka söö, mida tahad aga kui ma peaks talle selgitama, ma üldiselt ei selgita kellelegi, igaüks teeb ise oma valiku. Aga siis hakkad talle, et ma enam su sünnipäevale ei tule, sest liha ei saa ja ... mingisugust toortoitu pannakse mulle lauale ... Vaata, vaata hakkavad meelitama juba, et kaalulangus ja kõik särki-värki ja ... Äkki ma peakski kellelegi soovitama seda. */loeb teksti artikli alguses/* No ma ei saa siit vastust praegu, siin öeldakse ja siin hakkab jälle oma toortoidust aga misasi see toortoit on */ägestub ning läheb otsingusse tagasi, formuleerib: mis on toortoit/* Paneme siis otsingusse, mis on toortoit. Loodusvägi annab siin ilus suur pealkiri. Puulehed ja puujuured.

Kas see lehekülg on tuttav sulle?

Ei, Loodusvägi, väga põnev. */loeb artiklit/* Et ma võiksin loogiliselt võtta ju, et toortoit on toores, aga liha on ka toores ju ... Näed sa, ma peaks ütlema, et mu loogika ikka aegajalt töötab ... Toortoitumine on siis see, et nad söövad kõike toorelt, värskelt ... ma nüüd saan aru, aga ma kinnitan endale veel, et kas see on võimalik ... Siis ma saan minna ikka sõbranna sünnipäevale tõenäoliselt, kui ma peaks talle seda soovitama. Siis ta paneb mulle toore lihakänaka lauale ja ... */loeb teksti/* Ühesõnaga toortoit on siis ma saan aru, et kõike süüakse toorelt ja värskelt ja nii ongi. Kaasaarvatud liha, mitte ainult roheline nagu ma alguses arvasin. Et ma arvan, et kui mu sõbranna soovib hakata sellega tegelema, hakaku aga pihta ... Huvitav, kas toorest muna ka siis süüakse või? Nüüd mul tekibki huvi, et kui toortoit, et kas siis muna ka on sees, toores muna. Seda, miks ta tervislik on, see mind ei huvita ... */loeb teksti/* Kuivatatud on ka siis toortoit ... issand jumal inimesed, praetud liha on ju palju parem ... */läheb Google'isse tagasi/* Ma lähen praegu tagasi, et kas see muna on või ... ma ei viitsi praegu niimoodi otsida, ma panen otse kuidagi ... kuidas ma peaks selle panema ... toore muna ja toortoit */otsingusse/*

30 muna hommikusöögiks, sain väga toreda pealkirja siit. Jah, toortoiduga vähi vastu: 30 muna hommikusöögiks, nii ... See on mingi, selle eest peab maksma vist ... oi, oi see on mingi

mehe jutt, see mind ei ... */läheb tagasi otsingusse/* Sellel lehel ma ka ei ole käinud, mingisugune med handbook ... */silma lehte/* Siin on veel variandid ... */loeb/* ma ei leia, kas nad ikkagi joovad seda toorest muna. Ei nojah, siis nad ikkagi peavad sööma toorelt, kui nad ei küpseta ju ... issand jumal, järelikult nad söövadi, ma rohkem ei uuri seda asja. Kui nad ikka ei küpseta, siis nad ei küpseta, järelikult söövad toorelt.

Prooviotsing nr 5

Ma teen selleks ... pane otsingusse tabeli kaalu... ei ma ei saa niimoodi. Paneme kalorivajadus */sisestab otsinguribale/* Ei, ma panen nii ... päevane kalori vajadus naistel */otsinguribale/*. Vaatame, mis ta mulle annab sellele. Nii, kuidas arvutada energia ehk kalorite vajadus päevas */esimene link, Rimi/* See on Rimi, kas me võime Rimit usaldada. Rimi tahab, et ma läheksin ostma, äkki ma ei usalda praegu hetkel. Aga ma vaatan ikka selle üle. */läheb Rimi lehele/*. Rimi arvates äkki ma olen veel liiga kõhna ja siis ma pean ostma minema. */Silmitseb lehte/* Ma ei oska sellega, ma pean hakkama midagi arvutama siin ... Kas kusagil tabelit ei ole, et summeeritakse ära ja kogu lugu. Ei, ma ei hakka seda, ma ei taha ... ma otsin mingi kergema variandi. */läheb tagasi otsingunimekirja ning teine rida loetelus on Struktuur.net kalkulaator, vajutab sellele/* No vot ... */sisestab arvandmed, esialgu miinusega, mida ei märka/* ... vanuse peab vist ise panema ... naine ... kehaline aktiivsus, paneme istuv eluviis, sest tavaliselt need tahavad teada, kellel on probleem, need tahavad teada. Need, kellel probleemi ei ole, need ei taha teada. */Avastab vea andmete sisestamisel ning parandab vea/* Huvitav, et ma ei näinud seda ... */saab tulemused/* Baasainevahetus, no mis see veel on ... tervislik energiahulk kehakaalu säilitamiseks ... */loeb uuest küsimust/* Kui palju kilokaloreid peab päevas tarbima ... ma arvan, et siis 1490, see on ju baasainevahetusel, sest need on juba säilitamiseks, tervislik energiahult kehakaalu vähendamiseks, tervislik energiahulk kehakaalu suurendamiseks */loeb/*. Noh, ma arvan siis, et 1490 kilokalorit, kuigi mul nagu ... Taon ülekaaluline mulle tundub */kommenteerib ülesandes antud parameetreid/*. 1490kcal, need numbrid ütlevad, et ... noh mul on nagu tore, et ma näen neid numbreid, aga aga need ei ütle mulle järjekordselt jälle mitte midagi, sest ma ise ka ei ole ühtegi kalorit mitte kunagi ...

Aga millest sa järeldasid, et ta võib olla ülekaaluline?

Ma ei tea, ma lihtsalt arvasin ... ma mõtlesin, et ma ise olen 168 ja ma kaalun 56, et ma nagu sellise asjaga mõtlesin äkki. Noh kergelt on ülekaal, aga võibolla on see päris normaalne, ma ei tea.

Saab seda kuskilt vaadata?

No ilmselt saab seda arvutada, selline on ka olemas, aga otsime, vaatame kohe ... kui sa praegu niimoodi kiusad mind */läheb Google'isse uues aknas, sisestab ribale uue otsingu/* Paneme niimoodi ... pikkus ja kaalu ... mingi suvaline, vaatame mingi tabel on ilmselt ... Mingi kaaluabi */esimene rida vastetes Kaaluabi.ee/* seal võib olla ... mingeid kaalusid müüakse ilmselt ... Ahah, nii */leiab kehamassiindeksi kalkulaatori ja sisestab andmed/* ... kehamassiindeks ... */loeb tulemuse kirjeldust/* näe ongi ju ... Sinu praegune kehamassiindeks on 26,0, mis tähendab, et oled ülekaalus. Tervislik on 18,5 ... see ei ütle mulle midagi, mingi KMI. Soovitame sulle kuus maha võtta ühe nädalaga kuus kilogrammi ja saavutada ... aga ... ma ütlen ka, et ... Huvitav, et kust ma seda praegu võtsin, et ma ise ennast ei pea ülekaaluliseks. Ei ma teadsin, et kui mul läheb üle 60ne, siis mult tuleb ülekaal, et praegu mul ei ole seda. Vot nii, ikkagi oli ülekaaluline, natukene ... kolm nädalat peab ainult pingutama. ühesõnaga see, mis me siis saime, oli siis see */läheb tagasi struktuur.net lehele/*. Aga, see ei ütle mulle midagi ... Oota ma vaatan korraaks ... leheküljel ma ei ole käinud, need on kõik väga võõrad leheküljed mulle ... Aga ma vaatan korraaks seda, kus ütles ... kas siin olid kalorid ka kuskil kirjas */vaatab Kaaluabi.ee tulemust/*... kaalu hoidmiseks ca 1883 ... oota vaatamse seda võrdluseks */võrdleb Struktuur.net ja Kaaluabi.ee tulemusi/* ... Säilitamiseks, siin on nagu 1790 */Struktuur.net tulemus/*, usu sa siis kumb õige on eksju. Noh mina valiksin ilmselt, kui ma ülekaaluline oleks, selle teise variandi 1883, jube lihtne onju. Vot nii, ma arvan, et see on nüüd minu jaoks ammendunud, et tuleb võtta ikkagi nii nagu ise tunnend.

Prooviotsing nr 6

Ma arvan, et sa oled siin mõelnud, et kui mul on tarvis ... mis mul on vaja, midagi oma tervisest, kust ma seda leiaksin eksju */intervjueerija selgitab ülesannet, intervjueeritav läheb otsingusse/*... Ma mõtlen, kuidas ma seda otsingusse panen. Katsetame siis kõige lihtsamalt, usaldusväärne info ... ma panen (usaldusväärne) terviseinfo */trükib ribale/*. Nii, tere tulemast uuendatud terviseinfo.ee lehele, isegi on olemas sihuke asi. */siseneb Terviseinfo.ee lehele/* Aga, küsimus oli usaldusväärne ... Teeme uue katsetuse */valib uue vahelehe/*. Nüüd ma satun

kuhugi foorumisse ma kardan ... Ma küsin võimalikult lihtsalt ... võimalikult lihtne otsingusüsteem peab olema, et ei ole pikka ... paneme nii ... usaldusväärne terviseinfo internetis */Sisestab/*. Ma pean ikkagi küsima teistmoodi */silmaab pealkirju, vajutab artiklile kuid näeb, et on Delfi, siis silmaab ja läheb tagasi/* ... ai, see on Delfi, seda ma ei tahaks ... pikki artikleid ei viitsi lugeda. Proovime ikka kolmandat varianti ka, miks küsimusega või missugune. */Sisestab Google'isse missugune on usaldusväärne terviseinfo, valib uuesti Terviseinfo.ee lehe ja jõuab blogisse. Silmaab ja läheb tagasi/* Mul on sihuke tunne, et */läheb jälle tagasi Terviseinfo.ee lehele, silmaab menüüriba ja avab avalehe/* ... See ei ole ju see ... Ma peaks selle ju läbi lugema, nii pikalt kirjutatavad, et ma ei viitsi neid ühtegi lugeda ... */silmaab teksti/* Ma ei leia seda, ma muidugi ei anna alla praegu, ma ei saa sellest üldse ... */kordab küsimust/* Soovitus, siin oli nagu mingisugune asi, üks soovitus ma siin isegi nägin ... */loeb teksti/* Ma saan aru, et selleks, et ... üldse kui sa tahad nagu midagi, siis nad soovitavad, et sa oled ennast tegema kuhugile koguaeg kasutajaks, et siis on nagu ... see on nagu üks viis kus sa võid nagu ... ülejäänud on nagu, keegi on mingeid artikleid siin kirjutanud ... mina ei tea. Ma tunnistan, et ma ei saa sellega hakkama praegu. Ma vaatan korraaks ... */vaatab uuesti otsitulemuste nimekirja ning taas avab Terviseinfo.ee lehe/*. Mina nagu ise tean, et kui ma nagu otsin, et ma tean, et foorumites ma käin kõige vähem. Kuigi, sealt foorumitest võib saada selliseid toredaid näpunäiteid ja seal on selliseid lohutavaid tädikesi, kes võivad sulle öelda aga too ei ole ikka päris too. Aga tavaliselt, ma mõtlen praegu, ma ei hakka seda otsingut ... kui mul on vaja turvalist, siis ma arvan, et ma panen ikka mingisuguse Kliinik.ee või mingi sellise asja raudselt sisse. Mingi Arst.ee või, et ma nagu neid võibolla nagu usun, et seal on mingid pildid arstidest ja asjadest ja kui ma tahan nagu mingit põhjalikku infot, siis ... või ma tahaks arsti kohta midagi, siis ma olen selle arsti nime sisse ja siis ... Ma ikka nagu 100% seda internetti ka väga ei usu onju. Et ta nagu on olemas aga ega ... lõpuks teed ju selle otsuse, selle tervise koha pealt, ju teed ikkagi mitu asja ... sõbrad, mis räägivad, mis vanaema räägib ja mis perearst räägib ja võtad siit */viipab arvutile/*. Mõnikord on nii, et sa saad kohe selle teadmise, et jah nii teengi, nii ongi õige ja nii ... Võtame nagu näiteks mul on väga hea näide oma elust. On need käsnad ja need ... millegipärast inimesed teavad, et arst võtab need ära külmutamise teel aga nad ikkagi tahavad teada, kas on veel mingeid variante, et tahaks kodus susserdada-pusserdada. Et siis ma olen alati soovitanud neile toda punase lõnga asja, siis mõni irvitab, mis asja, mis punane lõng. Siis ma ütlen, et proovi ära, vanasti vanad eestlased tegid niimoodi. Aga nad teevad ikkagi, nad proovivad seda ... See on see, kus nad

peavad selle lõnga ümber käsna panema ja siis on seal mingid sõnad ja asjad. Ma alati saadan mingi lingi, sest ma ise ei loe neid asju. Ma näen ära mingi asja, loen läbi ära, ega mul läheb kõik viuh ja siis ma saadan neile, kellel ma tean, et on mingi probleem. Et, selles mõttes on nagu põnev, et nad teavad, et arst võtab tal ära selle, ta peab panema arsti juurde aja aga ta tahab mingeid muid asju ka proovida.

Kas ma tohin sulle midagi näidata? ... Sa ravimiameti lehele oled kunag sattunud?

Ei, absoluutselt mitte

Ravimiameti lehelt mina juhuslikult leidsin sellise juhendi, mis on just selle kohta, kuidas internetis olevat infot võiks siis hinnata, et millised võiksid olla need kriteeriumid. /Lühike tutvustus juhendist/

Ma ei viitsi seda algust lugeda, ma lähen kohe sinna lõppu, siin on need olemas kõik. Nojah, vaata veebilehekülge, kontrollige veebilehe omanikku, nimi, kontakt, aadress ... Kas on selge, milline organisatsioon toetab, teenindab või aitab muul moel veebilehekülge ... Kui reklaam või sponsorlus on toetatud allikas, kas see on selgelt välja toodud ... Kas see lehekülg on tarbijatele, tervishoiutöötajatele või kellelegi teisele ... Millal esitatud informatsioon viimati kooskõlastati ... Nüüd kui hakkad mõtlema nagu loogiliselt, siis ... kas seda üldse keegi vaatab või, tekib küsimus. Noh, jah ... oota, mis sa küsisidki mu käest, et ... /küsimuse täpsustus, avalda arvamust. Järgneb arvamus juhendis olevatele kriteeriumitele/. No ma arvangi seda, et see on üleliigne info, et see nagunii kedagi ei huvita. Inimesed ... ma ei kujuta üldse ette ... Kui sa praegu ... mul tuleb kohe isu, ma teen ühe väikse katse. Vaatan üks viimase aja väga kuum leht on, mida paljud jagavad Facebook'is ka, kes ma tean kohe konkreetselt mitut inimest, kes tellivad sealt kauba, ma kohe vaatan, ma ise ei ole sealt tellinud, ma ise olen need lingid neile saatnud, et ... Koralliklubi /trükib Google'i otsingusse/. Ma vaatan kohe ... mis ma sealt pidin teada saama. /satub alguses valesse kohta/. Ma kohe vaataks jah. Siin all lehel ei ole kommentaare inimeste poolt, et oi oi mina olen tabanud mitu susserdajat ja soolapuhujat /Vaatab Ravimiameti lehele ja otsib kommentaare/. /Vaatab Alante Tervisepoodi/ Ma vaatan, kontaktidest onju, kust ma saan teada, ma saan ainult nii teada ... /loeb juhendi punkte/ Mis asi see nüüd on ... /loeb avalehte/ See on vale asi, kust ma siia sain selle. Ma võtan uuesti /Jõuab soovitud lehele koralliklubikogemused.wordpress.com/ Aha, see ongi see ...

Mis lehekülge see on üldse?

See on nüüd jälle mingi tervise ... ongi mingi ... ma lihtsalt hästi juhuslikult sattusin, keegi jagas Facebook'is mingit, et nahahaiguseid ei ole olemas ja siis ma lihtsalt vaatasin, et kes seda nagu seal kirjutab ja siis ongi mingi koralliklubi jagas toda. Ja ma võtsin selle lahti, vaatasin ... aga ma vaatan kus ma näen */liigub lehel/* Kus on kontakt, kus siin on, siin ei ole mitte midagi ju */silma lehekülge/* ... No nii, kus on avaleht ... Siin on nagu need artiklid mingid ... Kust ma siit leian ... */liigub lehel/* Kas ma ei näe, nagu saada kontakti või avalehte või ... Ses mõttes, et see on selle Urmas Liiv või selle leht või mitte tema leht vaid tema on nagu üks, kes seda reklaamib seal Facebook'is ja ma tean inimesi, kes on tohutult ostunud mingit liiva ja panevad vee sisse ja mingeid hambapulbreid ja asju nüüd tänaseks onju. Ja mingisugused toidulisandeid ... mina ise ei ole seda teinud ja ma lihtsalt ei saa sellest aru, et kuidas on võimalik, et nad suudavad nii ... Näed, korallivee ... noh mingit korallvett joovad. Aga ma ei näe, sa näed?

Aga samas oled sa soovitanud seda lehekülge?

Ma olen soovitanud ühe artikli põhjal ainult, sest seal oli nagu luudehõrenemise või mingi luudeasi. Et seal oli nagu toodud välja, et ennem tuleb teha mingisugused asjad, et need võivad olla üheks põhjuseks ja siis seal oli nagu sellist noh ... seal ei olnud nagu öeldud, et mingid toidud viivad sul seda mingit asja sealt välja vaid on nagu seotud selle sugulus sellega, et millest võivad tekkida siis liigese ja need asjad. Aga mina ei teadnud, et nad lõpuks olid siit, osad olid leidnud endale sealt hoopis muid asju ja tollega üldse ei tegele, mis ma saatsin. No ja siis nad hakkasid sealt tellima ja ma ütlen sulle ausalt, et ma ei leia praegu seda ... Et kui ma praegu seda lehte ... ma tahaks nagu tohutult praegu seda avalehte või seda kohta kus see kontakt on aga ma ei leia seda. Ma proovin veel teistmoodi, ma võtame siit selle pildi näiteks lahti või mingi asja ... Need on ju artiklid kõik */vaatab linke/* ... Tead ma lähen Facebook'i, ma teen nüüd niimoodi */Logib sisse oma Facebook'i kontole ja läheb Koralliklubi Kogemused Facebook'i lehele/*. Nii ... */avab kontaktid ja loeb/*. Ongi näed Peeter Liiv ainult ... vaatame, kas see viib kodulehele */vajutab kodulehe linki/*. Ma olen hämmingus ... ja ma olengi praegu, ma ütlen sulle, et nad on kuradi soolapuhujad rõiped raisk, nad on kuradi ärikad raisk. Et ... muuta maailma ilusamaks, rahakotti paksemaks */kommenteerib firma missiooni Facebook'is/*. */Loeb Ravimiameti juhendit/* Omaniku nimi ja kontaktaadress on antud ... ütleme nii, et Facebook'is ma leian küll selle eksju, aga keegi ei garanteeri, et ta

sellele numbrile vastab, seda me teame ka onju. E-post on, nagu me näeme, mingi teine inimene ja ma ütlen sulle, et ... ma veel natuke pusserdan, äkki ma veel leian. Kui ma seda vaatan /kodulehte/, siis kas ma ei näe või .. Otsi toodete alt, ma panen kontakt siia /sisestab kodulehe otsingusse/. Eksju, siia jõudsi /märkab paremal servas kontakte, mis varem ei jäänud silma/ .. Sama ... See autoriõigus on siin mingisugune ...

Seal on lahti olemise aeg või, mis kellaaeg see seal on?

Ei tea ju, sest seda ei saa lahti ka võtta.

Telefonile võib helistada ilmselt sellistel kellaaegadel

Aa, võibolla jah. /silmitseb lehekülge/ Nojah, nad tõlgivad, niipalju kui ma olen aru saanud, et nad kuskilt võtavad ja tõlgivad need ... Vaatame korra, mis ta veel ütleb, mis peab olema /uurib juhendit/... Aga siin ei ole ühtegi sihukest tutvustavat asja ju, tegelikult ei ole kui ma praegu vaatan /kommenteerib Koralliklubi lehte/... Et autoriõigus on neil ainult ... Ei näe praegu, tegelikult ma ei näe seda, siin ei ole rohkem midagi. Siin on juba artiklid. Küllastuste arv, vaata kui oluline statistika. Ma muidugi olen sihuke lahmija kah, et ega ma väga ei ... ma ei näe, et kui mul oleks taga üks sõbranna Miina, siis tema näeb alati kõik asjad esimesena ära. Mis ma siis ütlen ... tegelikult ma ei leia siit mitte midagi peale selle tädi telefoni ja onu telefoninumbri ja selle millal ma võin talle helistada ja ma tean seda ... Niipalju ma tean, et nad on väga kiired tagasiside andjad. Et kui sa kirjutad midagi, siis nad hästi kiirelt vastavad. Et, olen kuulnud, et see on ka üks ... et üldse interneti, et kui sa tellid asju ja kõik, et kui kiiresti sulle vastatakse, aga muidugi ma saan aru, et see võibolla nagu ärilises mõttes on oluline, tal ei ole kasulik viivitada ju. Antud juhul mind natukene, kui Peeter Liiv iseensest on nii kõva nimi, et kui see nimi poleks siin ees, siis ma ... siis tekitaks minus see praegu natuke kahtlust tõesti. Et see nimi ainult on praegu tõepoolest, et ... Ma saan aru, et Peeter Liiv on ka vanaks jäänud ja hakanud raha tegema. Et jah.

Jätkame vestlust intervjuuga

LISA 3: INTERVJUUDE TRANSKRIPTSIOONID

Intervjueeritav N1

Intervjuu osas ma tahaksin natuke täpsustada neid otsinguid ja küsida lisaküsimusi. Kuidas sulle tundus nende ülesannete lahendamine? Olid need rasked või ...

Ei no vaata, mingil hetkel läks siuh-siuh-siuh väga kähku niimoodi, aga ... siis ma mõtlesin, et kas siin on mingi point ... et ei tohi nii kähku minna või ... aga ma arvan, et nii ma nagu ... et see minu otsingut mõjutas tegelikult see, et kas see asi oli mulle täitsa võõras või mitte. Et kuna see konnasilm ei olnud mulle võõras, siis ma nagu jõudsin enam-vähem sinna välja, kus ma varem olen olnud ja ma ei hakanud enam uuesti üldse nagu vaatama, kas on mingit uut asja selle kohta tulnud või midagi sihukest. Mul oli lihtne vastata, et tuleks teha nii. Aga nüüd kui tuli nagu näiteks see viimane, et ma ei ole kunagi sihukest asja otsinud ja siis küll nagu läks kauem ja kuidagi oli nagu huvitavam ka, et seda vastust ei olnud ju olemas endal.

Aga muidu jäid sa nende otsingu tulemustega rahule, et need, mis sa vastuseks pakkusid ...

No vaata, see täpisteaduslik vastus number viis, et see mul ikkagi ei tulnud, eksole. Kui keegi küsib, et kui palju siis ikkagi ... see on nagu sihuke ...

Ma võin sulle öelda, et tegelikult on internetis olemas sellised kalkulaatorid

Ah õigus ...

Et kui sa kirjutad otsingusse kalorikalkulaator ja täidad väljad, siis saadki vastuse

On muidugi olen, issand ma olen neid ka näinud ju kuskil

Kas nende asjade puhul, mis sa otsisid, kasvõi seesama rakutoit, et seal lehel olid suhteliselt skeptiline info suhtes, et kas tekib tunne, et tahaksid veel selle kohta midagi teada? Et kas see info ammendas sind või mitte?

Mul vist selle kohta ei teki aga nii palju on selliseid poolalternatiivseid asju ja võib-olla mõned neist on asjalikud ka, aga kuna neid on nii palju, siis minu jaoks on see nagu müra või nagu väsitav. Et siis kui ma mõtlen, et ma tahaksin midagi alternatiivset, siis mul hoopis

mingid teised enda jaoks välja mõeldud usaldusväärsed allikad kuhu ma lähen siis ja vaatan, et kas nemad sellest kirjutavad.

Aga mis need sinu jaoks usaldusväärsed allikad on?

No näiteks ma mõtlen, et kõik see, mis on see toortoitumina ja alternatiivne toitumine ... Mulle on ikkagi see Anneli Sootsi tervisekool ja info usaldusväärne, sest ma tunnen teda isiklikult ja ma arvan, et ta ei ole soolapuhuja ja tal on ikkagi need uuringud seal taga. Et siis ma pigem lähen nagu sinna ja vaatan, mida tema müüb ja mis preparaadid need on. Et see on nagu kuskilt täiesti *out of blue* ilmub, seda ma ostma ei hakka.

Aga need käigud, mida sa siin praegu tegid, olid sellised tavapärase otsingud, et

Jah, aga mul nüüd kripeldab see, et muidugi kalkulaator ... ma ei tulnud üldse selle pealegi, et nagu kuidagi teisest vormist ...

Aga sa võid ju praegu proovida otsida ...

Noh, aga paneme siis siia kalorikalkulaator eksole */sisestab otsingu Google`isse/*. Mis mul on, kaloriarvuti tuli, ahah ... vaata kunagi on kuskil olnud see, et ... kaloriarvutaja. Kas kuskil ei olegi nagu kalkulaator.ee, kas seal ei tule igasuguseid asju ... siin on nagu põletaja.

Kalorikalkulaatorite puhul ongi neid kahte sorti, ühed on need, mis arvutavad toidu suhtes kaloreid teised on need, mis arvutavad ...

Miks ma ei saa ... kehakaalukalkulaator, vaatame, mis teeb see. Kehamassiindeksi kalkulaator. Näe, tervislik kehakaal. Okei, see on kehamassiindeks, aga kas siin tuleb kuskil see ka, et pikkus on niipalju ja kilogramme on niipalju ... see on kehamassiindeks, nii ... pikkus, kehakaal ... see ei ole see ... Tervisliku kehakaalukalkulaator täiskasvanule, kuule kas siin on siis ... vaatame, mis see teeb */sisestab andmed/*, ei arvuta, energiakalkulaator, vaatame, mis see teeb. */sisestab andmed/* näed vaata, 1492. No näed ...

Said vastuse kätte

Aga kogupäevane vaata on 2238. Nii, et see 2000 oli ikkagi õige. No vot, kui hästi.

Et see sõltub ka elustiilist ja kuivõrd ...

Mis on õige täitsa ... oo, jes, mhm.

Milliseks sa üldse hindad oma info otsimise oskusi? Mitte ainult terviseinfo ...

Ma ikkagi arvan, et mul on nagu head. Ja see on sellepärast, et ikkagi see on ülikooliga seotud taust. Et sa oled harjunud otsima ja siis otsid ka. No näiteks mõtlen, et kui ma mingisugust koolitööd teen, siis ma ei piirdu ju ainult nende allikatega, mida tavainimene kasutab. Mul on ka ligipääs nendele andmebaasidele ja värkidele, et ma mõnikord ikkagi vaatan sealt ka. Aga noh, siis ma olen ikka õppinud tegema seda valikut, et kui oluline see asi on, sest nii kui ma lähen nendesse suurtesse andmebaasidesse, siis ma tegelikult ei ole seal nii supervilunud, et mul läheb seal meeletult aega. Ja seal ma näen, et ma võiksin seal olla palju vilunum aga ma kahtlustan, et ma kasutan seda suhteliselt ... mitte nii tihti ja siis ma pean kriitiliselt hindama, et kui väga mul on seda infot vaja või kui põhjalikuks ma lähen, et või kui detailid on mulle olulised.

Aga muidu info otsimine on lihtne sinu jaoks nagu ma aru saan, et ei ole sellega raskusi. Aga kas mõnikord on tekkinud sellist tupikseisu ka, et mu pea enam ei võta, kustkohast ma selle vastuse siis saan?

No vaata täna, kui ma otsisin ... see on üks konfidentsiaalne info ... ma otsisin meie pättide kohta mingit asja ... nii, siis ma sain aru, et vaata teatud andmed on nagu ikkagi kaitstud või salastatud ja sa pead teadma, kust sa neid otsima lähed. Et kui sa ajaviiteks trükid nagu sisse, siis tegelikult sealt ei tule mitte midagi. Mõne inimese kohta tuleb, mõne kohta ei tule. Ja siis ma ... oot, kuidas see küsimus sul oli, et kas võib nii olla, et pea on tühi ... et mul pea ei olnud nagu tühi aga ma sain aru, et ma ei viitsi, see ei ole mulle nii oluline, et ma nüüd hakkaksin mõtlema, et kuidas siis ... põhimõtteliselt minna Riigiteatajateni välja, et mul ei olnud seda nii vaja. Mul oli üks kiire küsimus, aga seda ma ei saanud, et siis ma jätsin selle kõrvale.

Aga näiteks terviseinfo puhul, kui tekib selline olukord, et vot ma nüüd enam ei oskagi kuskilt otsida ja ma ei saa siit seda õiget vastust, kuidas sa siis ...

Ma mõtlen, et kas mul on sihukest värki olnud, et ma otsin ja ei saa ... Mul ikkagi ei tule nagu ette, et ma üldse ei saa ... võib-olla on niimoodi, et ühest kohast ei saa ... siis vaatad mingisse teise kohta ja, et ...

Et terviseinfo on selles suhtes nagu küllastatud internetis ...

Nojah, et seda on nagu liigpalju ja pigem võib olla nagu see, et see väsitab. Et sul peaks see teema olema endal hästi nagu aktuaalne, siis tegelikult on kõik huvitav ja siis sa lähed nagu väga kaugemale välja ja loed igast detaile ja ...

Aga kas selle aktuaalsusega ei kaasne mõnikord tunnet, et kuidas sa sellele infole reageerid. Kas oled seda tundnud, et kui see on sinu jaoks aktuaalne, et sa kuidagi nagu suhtud sellesse leitavasse infosse teisiti?

Tegelikult on ju niimoodi, et igasuguseid asju ju on olemas ja see ei kohusta ju mitte midagi nendest tegema kahjuks. Et mul võib olla väga palju teadmisi, aga ma neid oma elus ju millegipärast ei rakenda. Et siis selle infoga ka on see, et ma ikka katsun enda jaoks mingi näite leida, et ma saaksin aru, kuidas ma käitun ... Et, mõtlen just need lapse asjad, kui tal eelmine aasta tõesti krambivärk oli, siis ma ju tegelikult hästi palju guugeldasin ja siis ma viitsisin lugeda ka seal Kliinik.ee, mida siis inimesed kirjutavad ja kuidas nad kirjeldavad oma sümptomeid ja värke ja täna kui see asi on nagu lahenenud, siis ma olen umbes selline, et on see ei ole nii huvitav, et siis ei mängi iga detail ja iga nüanss mingit üldse nagu rolli. Aga tollel hetkel oli see väga, ma lugesin mis arstid kirjutasi ja mis vanemad kirjutasi ... Isegi sealt perefoorumist lugesin nende asjade kohta, mis tegelikult võib-olla ei ole nagu noh meditsiinilises mõttes nii oluline ... et ikkagi kui sul on häda, siis ma arvan tõesti, et noh kõike ammutad aga kuidagi enda sees siis nagu teed siis selle otsuse, mida rohkem kuulad. Et ma vist siis vaatan nagu ... umbes tollel hetkel oli ka vist, et mida rohkem inimesed ütlesid, et see tundus mulle natuke usaldusväärsem, et mis võib olla tegelikult mõttepiirang, et massipsühhoosi on kõik kohad täis aga ma millegi pealt ikkagi nagu tegin sellise tunnetusliku ... mitte otsuse, otsuse tegi ju ikkagi arst ja ütles, et kõik on korras ja tal ei ole seda epilepsia kahtlust aga mu enda sees oli ka ikkagi see vastus juba olemas ja ma juba ootasin seda vastust, et ikkagi kõik on korras.

Aga üldiselt, kui sa ... ütlesid seoses ülikooliga, et sa otsid ka erinevatest andmebaasidest aga ütleme näiteks terviseinfo seisukohalt, et kas sa otsid vahel ka välismaistelt lehekülgedelt?

Isegi üldse ei meenu, et oleks.

Aga sul on mingid kindlad eelistused, et Kliinik.ee-d sa mainisid, kas on veel midagi?

Jah, seda ma vaatan ikkagi ... mis ma veel vaatan ... Ma mõtlen, et sellist alternatiivset, et siis ma vaatan, mis see Anneli Soots seal teeb ja võib-olla mõnda tema õpilast ma natuke olen vaadanud ... Aga huvitav on see, et ma vaatan ja see on mul pigem nagu selline uudishimu, ma ei ole üldse nagu midagi kasutanud või rakendanud või ...

Aga selliseid soovitusi, et keegi soovitab sulle millegi kohta infot mõnelt leheküljelt. On sulle mõned sõbrad soovitanud või isegi arst?

Arst on andnud mingeid brošüüre. Ma mõtlen, et kas selle brošüüri pealt ma vaatasin ka midagi netist. Tead ma mõtlen, et ma võib-olla olen otsinud näiteks netist neid mingeid laste vaktsineerimise tabeleid ja seda infot. Noh, et umbes millal peaks siis nüüd minema või ... Jaa, tead siis ei ma muidugi tegelikult vaatan seda Kliinikum.ee-d ka, et kui ma otsin mingit eriarst juurde mineku aega või mingit infot selle kohta, siis sealt ma vaatan ka ikkagi päris palju.

Ma küsin nüüd natuke otsingu formuleerimise kohta ka, et kuidas sa formuleerid enam-vähem otsinguid. Et milliseid otsingutüüpe sa kasutad?

Mulle tundub, et Google on väga mugavaks teinud, et nagu hooletuks või selliseks, et ... Et minu meelest tema nagu leiab kõik vajaliku, kui kuskil midagigi, ta leiab ülesse. Ja kui vanasti ma, ammusel ajal ... see ei olnudki nii ammu, siis ma kasutasin seda neti.ee, siis seal sa pidid ikkagi väga täpne olema ... aga Google annab nagu, et mida rohkem sa seda kasutad, seda rohkem ta sulle neid asju sinna ette söötab. Et siis ma nagu väga ei näe nagu vaeva selle esmase märksõnaga. Ma panen midagi, mis mul pähe tuleb ja siis ma hakkan vaatama, mis mul sinna ette tuleb. Aga noh näiteks, kust ma nagu õudselt palju näen vaeva mingite märksõnadega, on tihtipeale see, kui ma pean otsima mingeid fotosid, mida ma tahan kasutada näiteks oma töödes ja siis ma näen küll, kuidas see märksõna on nii oluline, et kas ma sõnastan selle natuke nii või natuke naa, et milliseid pilte ma üldse saan, sest pilti nagu ei saa ju nii täpselt ära ka kirjeldada. Et siis see on see, kus ma näen selle otsingusõnaga vaeva. Aga üldiselt nihukese, sellise info puhul ma ikkagi nagu kuidagi loodan, et Google saab aru, mida ma tahan. Pakub mulle.

Küsin veel, et kas fraasiotsingud ja ...

Pigem fraasi jah, sest üks märksõna tundub nagu vähe ja täna ka ma vaatasin, et mingil hetkel ma katsusin selle sama fraasi isegi kuidagi ümber sõnastada, et panna mingi tegusõna teise koha peale ... Et mulle tundus, et äkki ta jookseb siis nagu paremini. Et seda ma nagu teen.

Ja siis Google pakub ka laiendatud otsingut, oled sa seda ka kunagi kasutanud?

Kuule ma ei mäleta ... oot vaatame, kas ma oleksin seda kunagi kasutanud ... ma arvan, et ma kunagi olen, aga mulle ei meenu praegu, mis asjus ma võisin seda kasutada. Laiendatud otsing, kuidas see tuleb /läheb Google lehele vaatama /... Ei ma ei ole seda kasutanud ...

Et siin on võimalik siis otsingut kitsendada ka igasuguste operaatorite näol, et oled sa sellist asja kunagi proovinud?

Siin kindlasti mitte

Aga muidu

Ma mõtlen, et vaata kui ma lähen nendesse mis on need DSpace ja siis need igasugused Emeraldid ja mingid sellised, siis seal ma olen, aga ütleme, et sellist tavaelus üldse nagu mitte. Ma ütlen, et ma olen nii mugavaks läinud, et panen sisse ja midagi ta ikka toob, midagi, mis sinnapoole viib.

Räägime natuke info usaldusväärseuse hindamisest ka, et me oleme nüüd veidikene rääkinud nendest näitajatest, mille järgi sa hindad, et kas lehekülgedel ... kui sa vaatad lehekülge visuaalselt, et kas seal on ka mingisuguseid konkreetseid näitajaid, mida sa alati vaatad? Et kui sa jõuad kuskile leheküljele, et kas sa seda tausta info põhjal ..., et mida sa veel vaatad ja jälgid leheküljel?

Kuidagi ma vaatan seda visuaali, et kuidas see asi välja näeb ja mul on kuskil ma ei tea, kolmas-kuues meel, mis ütleb mulle, et kas asi on värske või vana, et seda saab näha muidugi mingite kohtade pealt, et millal seal on midagi täiendatud või aga tegelikult sa isegi mingisuguse esmase hinnangu näed siis, kui sa isegi teed selle lehekülje veel lahti ka. Mis stiilis see on kirjutatud, kuidas see üldse on üles ehitatud, kas seal üldse enam keegi käib ka või on see ajalooline. Et seda ma vaatan. Ja siis ma noh tunnen ikkagi puudust, kui ma ei saa aru, kes see on autor ja mind ajab väga närvi kui seal on mingi meie ja ei defineerita ära, kes see meie on, siis ma üldse panen kinni või ei tegele sellega.

Kas lehekülje funktsionaalsus ka mängib rolli?

No vat täna oli ju tegelikult väga uhke lehekülg, see Akne.ee lehekülg, ma arvan ilmselt väga dünaamiline ja kõik aga minu jaoks seal ikkagi oli nagu müra. Et võibolla see ongi noortele väga tore leht aga noh, kujunduselt hullult eksole noortepärane aga ikkagi ma tahaks, et ma saan lihtsalt aru, mis see on, kuhu ma lähen, mida ma vaatan.

Et see info esitusviis on oluline

Jah. Ja ilmselt siis, kui väga mingeid alternatiivseid allikaid ei ole, siis lähed ju seda ühtepidi ka, aga kuna tundub et on pakkumist ja võid mujalt ka vaadata, siis mina loobun, ma ei viitsi.

Kas see Ravimiameti lehel olev juhend, nagu ma aru sain, et seda sellist sa ei olnud varem näinud, aga mingeid sarnaseid juhendeid üldse internetiallikate hindamiseks oled sa kohanud varem?

Mkm, ei ole. Võib olla, ma mõtlen, et mulle uduselt meenub, et ülikoolis on olnud mingite uurimustöö meetodite raames midagi sellest juttu, aga seal mulle üldse tundub kuidagi see asi hästi noh ... jäme rusikareegel on see, et kasutage ülikooli andmebaase, et siis ma ikkagi pigem lähen toda rada pidi, et ma nagu nii haledalt ei libastu, et ma Wikipediast võtaksin midagi ja arvaksin, et see on nüüd tõsiteaduslik või. Aga niimoodi nagu oma tavaelus ma ei ole küll mingeid juhendeid märganud. Ei meenu vähemalt.

Aga sa arvad, et näiteks nagu siin oli toodud ära sellised viis peamist punkti, et need ...

Väga asjalik jutt, noh ... ma arvan, et see on väga huvitav ja asjalik jutt. Võibolla ma isegi loeksin seda, kui see oleks mõnes ajakirjas ilmunud, kus ma saaks seda sirvida ja kuidagi piuh korraga kiiresti selle lehekülje lahti, aga siin nagu tundus nagu ... tüütu.

Ma mõtlengi seda, et kuivõrd oleks vaja sellist asja üldse inimesteni viia? Mis sina arvad?

Väga, väga oleks seda vaja inimesteni viia. Ma just mõtlen, et täitsa nagu teisest valdkonnast ... meil on oma selles kutseühingus oli hiljaaegu väga suur konflikt, et keegi kirjutas mingisuguse toetuskirja ühele pöördumisele ja pöördumine sisaldas mingisuguseid uuringute andmeid ja enamus inimesi ütles, et jaa muidugi me toetame, see on nii oluline teema, et lapsed on seal mängus ju. Ja siis üks inimene oli see, kes ütles, et kullakesed, muidugi lapsed

on olulised aga vaadake, millised on need allikad, et minul on piinlik oma nime sellele kirjale alla panna, sest need allikad on ju tegelikult nagu manipulatsioon. Ja siis tuli alles diskussioon ja suur poleemika ja emotsioonid olid üleval. Ma arvan, et inimesed tegelikult, mina kaasa arvatud, otsustavad ikkagi mingi väga väikese nüansi pealt, et nii lihtne on ära lollitada. Et tõesti, nagu siin oli öeldud, et kui keegi ütleb sulle, et see on imeline ravim või erakordne värk, et noh ... võibolla selle juures jääd mõtlema, et see on mingi müügiõnne. Aga kui see näeb selline soliidne ja viisakas välja, tundub, et mingid numbrid on ka ja ... ju see siis on üks asjalik asi. Et tegelikult on väga lihtne inimesi ära petta ja võiks olla ikkagi aegajalt kuskil meedias neid meeldetuletusi või mingeid soovitusi.

Veel küsimus, et mida sa siis pakuksid, kelle ülesanne see siis oleks inimesteni jõuda selle infoga?

No vaata mulle tundub, et nende ülesanne see nüüd olekski, see sama see tervise ... või raviamet, noh nendel on ilmselt see ravimite teema. Aga see Tervise Arengu Instituut ju laiemalt propageerib ja värgid, et ma ei tea ... et kui nad arvavad, et siin ripub, et siis ... no andke andeks, siin rippus ja ma isegi otsisin aga ma ei leidnud seda.

Et selline juhend ju tegelikult võiks olla tegelikult rohkem leitav inimestele. Kasvõi siis viiteid.

Jah, või no siis lihtsamalt isegi selles otsingus on ... et praegu ma tegin ju selle otsingu, aga ta oleks ju võinud kuidagi ise lihtsamalt välja tulla, ta ei tulnud välja.

Et sa pead nagu väga täpselt ta formuleerima, et selleni jõuda üldse.

Pead teadma, mida sa otsid või kus see üldse võiks asuda.

Info varieeruvusest me oleme nüüd rääkinud ka, aga oskad sa näiteid tuua, et terviseinfo otseselt? Me oleme siin rääkinud, et kuidas sa hindad allikaid ja ... aga oskad sa näiteid tuua mingisuguse terviseinfo kohta, mida sa oled otsinud ja tõesti, et seal on väga vastakad versioonid esitatud ... Oled sa seda tajunud?

Ma ütlen sulle ja, aga ma katsun jällegi meenutada mingit ... ei no ma arvan, et väga suur vastuolu ... kindlasti see ongi see sama toortoitumise teema ja need inimesed, kes seda propageerivad, et ma mõtlen, et mingis plaanis on hästi usaldusväärased, ma tunnen neid nende eelmistest eludest kus me oleme kokku puutunud reaalselt, et ja samas ma tean, et sama võrra

nende inimeste kohta on väga suur kriitika, kui siin natuke nüüd ringi surfata. Ja siis ma olen küll mõelnudki, et kui keegi ütleb, et Anneli Soots on soolapuhuja ja müüb seal midagi, mille peale inimesed ... et tervis on populaarne teema onju ... Et siis mul on aegajalt see tunne, et ma tunnen nagu seda, et mina ei ole nagu nii tugev, et seda siis kellelegi tõestada, et ühte või teist varianti. Et mul on ainult see oma isiklik arvamus ja siis ongi see, et ma saan nii mõelda, et see on mu isiklik arvamus, mulle tundub ta usaldusväärne, aga see toetub mingitel pehmetel asjadel. Ja igaüks võib selle kummutada tegelikult.

Ma tulen veelkord selle juurde tagasi, et sa rääkisid, et sa otsisid enda lapse kohta infot ja et siis need erinevad arvamused, et siis sa kaldusid sinnapoole, mida rohkem inimesed arvasid. Kas sellised erinevad arvamused ja vastuolud, et kas need tekitavad teinekord sellist segadust ja isegi nagu hirmu?

Segadust ikka, noh ikka. Sellepärast, et alati on ju neid inimesi, kes ütlevad, et ärge muretsege, kõik on korras ja ikka on neid, kes ütlevadki iga väiksemagi asja peale, et te peate seda kohe minema uurima ja kontrollima. Ja ma mõtlen näiteks enda tervise peale ka, et mina olen ka ikkagi pannud tähele, et ma olen see sort, et ma ei viitsi arsti juurde minna ja ma mitte ei viitsi laiskusest, et ma ikkagi ei taha ... Ma ei taha halbu uudiseid ja siis ma parem mõtlen, et ma ikkagi olen nagu terve. Sest ma üldiselt nagu arvan, et ma olen terve. Ja võibolla, kui ma oleksin selline murelikum inimene, siis ma kuulaksin kõiki neid hääli, mis ütlevad, et inimesed peavad ennast varakult kontrollima. Käi eksole arstide kontrollis lihtsalt sellepärast, et südamerahustuseks. Minul ei rahusta see südant, mind rahustab see, kui mul on sihuke veendumus, et ma tunnen ennast hästi ja järelikult ma ei süvene. Aga ma mõtlen, et sa küsisid, kas see tekitab hirmu. Ei see tekitab natuke sihukest tunnet, nagu süütunnet, et näed ma ei olegi läinud, et kõik siin ütlevad, et peab minema. Mina mõtlen, et ma ikka ei taha minna, kui mul midagi häda ei ole.

Aga kui on näiteks ... sa ennem rääkisid ka, et kui mingisugune probleem on sinu jaoks aktuaalne, et sa suhtud sellesse infosse siis teistmoodi, et kui selline olukord tekib ja sa saadki väga vastakat infot, et millele sa siis tugined?

Nojah, et äkki ma tookord ka rääkisin seda vist, et kui mul oli see mingi õudne maojama, et koguaeg olid maovalud, et siis ma mõtlesin, et okei ... üldiselt ma tean, et kui ma lähen arsti juurde, et siis mind pannakse sedasamustki mõõka neelama. Seda mina neelata ei taha. Ehk, et

mida ma siis saaksin teha, et seda väldiksin. Siis ma ikkagi nagu hästi palju lugesin tollel ajal, et ... see on mingi paar aastat tagasi, sellepärast mul ei tulegi nii värskest meelde, et ... Ja siis ma sain aru, et millised ravimid need tavaliselt on ja seal olid ikka väga selged hoiatused, et tegelikult ei tohi ikkagi neid ravimeid ise hakata tarvitama, sest see surub, kui teil on mingi ... vähk näiteks oleks, siis see surub ju need sümptomid maha, et ikkagi minge arsti juurde. Mina ei taha ikkagi seda mõõka neelata, mina arsti juurde ei läinud. Aga siis ma mäletan, et ma rääkisin oma emaga ja temale oli arst kirjutanud mingid ravimid. Ja ma tegelikult tema soovitusel ikkagi võtsin neid ravimeid ja mul kadus probleem ära. Ma arvan, et kõik oli nagu õige aga ma hullult pikalt ikkagi ... ütleme ma pikalt tundsin ennast väga halvasti ja väga pikalt ma nagu ikkagi uurisin ja lugesin ... Ma ei saa ütelda, et iga jumala päev aga ikkagi nagu teatud aja tagant ma mõtlesin, et selle peale, et äkki ma peaksin midagi ikkagi ette võtma. Et, ma ei teagi ... mis sa nüüd küsisidki, et ...

Et kas selline vastuoluline info tekitab hirmu, et millele sa siis tugined?

Ikkagi enesetundele

Et jah, et kuidas sa siis käitud, et sa kirjeldasid seda selle probleemi puhul küll.

Et ma ikkagi nagu rääkisin mulle usaldusväärse inimesega, kes ütles mulle ja näitas seda oma ravimit, ma lugesin selle ravimi kohta. Ma mõtlesin, et ma võin seda proovida. Et igal juhul see ravim ei saa mind nagu, mulle midagi nagu väga halba teha. Muidu ma ei ole kunagi kellegi teise ravimeid tarvitanud. Aga siis oli järelikult õige.

Sellise interneti terviseinfo osas, et mis sa arvad ... inimeste teadlikkuse tõstmist ... et see info on nii varieeruv ja meil on juhend aga see ei jõua kuidagi inimeseni. Mida sina nagu tunnend, et kas ...

Praegu hakkasin mõtlema, et vaata tegelikult ju ongi point, et ma loen siit, ma saan koguaeg seda, et minge arsti juurde. Isegi vaata see Kliinik.ee, seal on enamvähem need arstide soovitused lõppevad sellega, et nojah, et teie lugu võib olla nii erinev, et kindlasti konsulteerige arstiga, et ärge nüüd ainult selle minu nõuande peale jääge. Et mina mõtlen, et häda on nagu selle kohe peal, et inimesed teavad, et tuleks minna arsti juurde ja küsida neid täpsemaid juhiseid aga inimesed ei lähe, kaasaarvatud mina. Et võibolla peaks nagu siit, internetist näiteks või üldse nagu ajakirjandusest tulema mingeid selliseid ... noh nagu

pehmemas vormis soovitusi ... mitte nagu sihukesti soovitusi, et kui sa ei lähe siis sa sured ära liiga vara, et see mind ei motiveeri. Et see mind pigem on siinamaani nagu tõukand, aga võibolla mingis teises vormis, et ... kuidas nagu rohkem räägitakse seda, et kui tore, et me saame inimesi aidata või ... või see protseduur ei ole üldse õudne või näiteks, nagu mina kartsin ja millepärast ma ju tegelikult edasi seda kõike olen lükanud, et ... Lihtsalt see, et kuskil on ... Ma saan aru, et sina küsid, kas võiks kuskil olla neid soovitusi selle kohta, et kuidas seda infot nagu vaagida ...

Jah, just, et kuidas nagu inimene suudaks selles infos teha need õiged valikud, et ... meil kõigil on küll sisetunne, aga me ju ikkagi millegi pinnalt teeme need otsused. Me ikkagi midagi ju proovime ja midagi jällegi heidame kõrvale ...

Mulle tundub, et kõige raskem koht on ikkagi see, et värav, kus sa lähed sellest tavameditsiinist ikkagi natuke kõrvale, alternatiive otsima. Et ju osad arstid ütlevad ka, et need alternatiivsed asjad on ikkagi head ja toetavad, et sa ei peaks neid võibolla niimoodi vastandama. Et nad nagu kuidagi toetavad seda tavameditsiini ka. Et seal võiks olla üks värav, mis seda kuidagi nagu ... annaks nagu ... et need asjad on pigem usaldusväärsed või ja mõned asjad on tõesti täiesti nagu terve mõistuse vastased ka onju ja kindlasti kahjulikud, et ... Vot sinna ma ootaks mingit filtrit või ... selle koha peale. Aga ma ei teagi, et see oleks see, et arstid ka ütleksid. Aga arst ei julge iial öelda, et minge lugege seal alternatiivset asja, võibolla ... mitte avalikult ... ilmselt kunagi silmast silma nad ütlevad seda.

Arst ei tohiks tegelikult karta seda liigteadlikku patsienti, kes tuleb selle internetiinfoga, vaid ta peaks

Ta ei saa seda peita ju ... ütleme, et see on kõik ju kõigile kättesaadav ja ...

Just. Aga meil oli väga mõnus vestlus

Oli jah, väga huvitav, vett läks vaja

Aitäh sulle

Intervjueeritav N2

Jätkame siis intervjuuga ja kui sa nüüd mõtled nende ülesannete lahendamisele, kas need olid lihtsad lahendada?

No esmapilgul, kui ma vaatasin nagu selle lehe peale, et siis ma mõtlesin, et oi see ei ole midagi. Aga kui hakkad tõsiselt otsima ja pead nagu põhjendama ja seletama ka, et siis vahepeal ma tõesti tundsin, et ma olen jännis omadega. Aga üldjuhul kõik vastused enam-vähem ... ma arvan, et nagu nende lehtede pealt oleks leidnud enam-vähem põhjalikud vastused vist et. See viimane küsimus ajas mind küll segadusse, et tekkis nagu endalgi küsimus, et kas netist üldse saabki seda usaldusväärset ... nagu täiesti usaldusväärset ... alati jääb see kahtlus, et ...

See küsimus oli pigem seetõttu, et kas üldse on mingisugust juhendmaterjali või mingit reeglistikku, mis on inimesele tehtud nähtavaks, et ta teaks vaadata mingisuguseid viiteid lehekülgedelt. Aga üldiselt jäid tulemustega rahule, mis sa leidsid?

Ma usun küll, see viies punkt ... see oli, millega ma ise ka tundsin, et no, et see on ju nii lihtne, et miks ma ei leia seda. Võibolla mõne lehe pealt oleks, mille peal ma käisin, oleks leidnud ka, aga süvenema peab vist rohkem.

Et tegelikult jah, ongi igasuguseid kaalukalkulaatoreid ja asju aga just seda kalorikalkulaatorit ei olegi nii lihtne leida, kuigi see tundubki nii lihtne asi. Et ma lihtsal otsin ja ... aga ei olegi nii lihtne. Kas millegi osas jäi nagu kõhklusi ka, et oleksid tahtnud veel lisaks otsida?

Ei, ei jäänud.

Aga üldiselt, need olid sinu tavapäraseid otsingukäigud, et nii nagu sa infot otsidki? Sa kirjeldasid päris põhjalikult ...

Mul ei ole nagu sellist väljakujunenud süsteemi, et kuidas ma otsin, et mul ongi see ... kui aega ka on, et siis ma klõpsingi kõik läbi ja vaatan, kust nagu sellist põhjalikumalt infot tuleb, et ... mis mulle tollel hetkel just selline õige tundubki.

Milliseks sa hindad enda info otsimise oskusi?

Ma arvan, et keskmised, sest ma ei ole väga üldse internetikeskne inimene, või et ... kui mul tõesti midagi väga vaja on, et siis ma lähen ja otsin, et ... ma ei käi niimoodi väga tihti.

Aga üldises mõttes, mitte ainult terviseinfo vaid, kas info otsimine on sinu jaoks lihtne, et leiad sa kergesti internetist kõik, mida sa otsid?

Enam-vähem küll, mul ei tule küll meelde, et ma nüüd midagi üldse poleks leidnud. Mingi otsa ikka see internet annab.

Kas miski on vahel tekitanud raskusi ka, millegi otsimine, oskad sa näiteid tuua?

On küll, aga mul ei tule meelde, ma juba enne mõtlesin, et mingi ... ma ei mäleta, mis teema see oli, et ma igatahes ei leidnudki seda õiget kohta, aga ma tõesti ei mäleta ...

Sa hästi põhjalikult kirjeldasid juba ülesannete sooritamise ajal oma otsingukäikusid, et ... ma küisin nüüd veelkord üle, et ma sealt järeldasin, et sa ilmselt eelistad selliseid tuttavamaid lehekülgi ja siis kui need ei anna sulle vastust, siis sa juba hakkad vaatama kõike muud ka. Kas ma sain õieti aru?

Jah

Kuivõrd sa ka välismaistelt lehekülgedelt näiteks lisaks otsid?

Vähe, pigem sellised need, mis toiduga seotud on. Blogid ja sellised, neid ma olen küll välismaiseid vaadanud. Aga infot väga ei ole.

Ja terviseinfot siis ...

Terviseinfot ei ole nagu jah

Kas seal mängib rolli, nüüd see, et sa eelistadki n-ö emakeelset teksti?

Ma ikka eelistan jah, seal on see ka, et võibolla see inglise keele oskus ei ole ka nii tasemel, et seda teaduslikku teksti seal lugema hakata, et ...

Kuivõrd sa kuulad tuttavate soovitusi, kui keegi mingit lehekülge soovitab

Väga ei olegi rääkinud tutvusringkonnas üldse,

Et keegi ei ole öelnud, et oi ma leidsin ...

pigem on rohkem need kosmeetikaalased, et oo vaata seal lehe peal on head pakkumised ja
või mingid sellised, et ... need e-poed ja neid küll nagu

Siis ikkagi tuleb jutuks ja

Noh, natuke jah, et aga selliseid teaduslikke või selliseid nagu väga ei ... kust sellist
tõsiseltvõetavat informatsiooni saaks või

Arstiga ei ole trehvanud seda, et sulle kunagi soovitaks midagi

Tema on pigem vastane, et tema pigem kogu aeg pahandab, et inimesed panevad sealt
diagnoose ja siis tulevad küsivad ainult rohtu tema käest.

*Aga näiteks apteegis on olnud sellist kogemust, et nad soovivad midagi informatsiooni
juurde lugemiseks?*

Mkm, ei ole, minul küll siamaani ei ole.

*Ma siin vaatasin neid otsingukäike ka, et üldiselt kui otsing ei anna sellist piisavat tulemust,
et kas sul on mingisugused reeglid ka, kuidas sa siis selle otsingu ümber vormistad või ...
kuidas sa siis formuleerid selle otsingu ringi?*

Ma hakkangi võibolla erinevate märksõnadega panema või, et mis selle ... pigem sellised
erinevad märksõnad, mis sinna alla käivad. Ja siis vahel panen ka nagu konkreetset küsimuse

Et nagu fraasi

Jah

Kas sa näiteks ... põhiliselt otsinguskasutad mis lehekülge?

Google

Et kas sa oled Google'is kasutanud ka laiendatud otsingut?

Väga harva

Kas sa tead, kus see üldse seal on?

Ma ei ole vist ... ma arvan, et ma vast, kui sa näitad, siis ma tean küll, mida sa ... aga ma ei ole. Aga niimoodi tava ... nii ma ei kasuta küll.

See täpsem otsing (intervjueerija näitab täpsema otsingu asukohta Google'is)

Ei ole, ei ole küll kunagi kasutanud.

Täpsemas otsingus on võimalik otsingut kitsendada igasuguste operaatoritega veel, et neid sa proovinud ei ole?

Ei ole

Kui palju aega sa tavaliselt kulutad ühele otsingule, kui sa ikkagi näed, et ta ei anna sulle tulemust, annad kergelt alla või ikkagi otsid ja otsid

Ma ei usu hästi, et ma üle 15 minuti midagi otsinud olen. Ma ei tea, kaua mul täna läks aga, selle punkt viiega aga ... ei ole jah, pigem ma jätan sinna paika siis. Ju ei ole siis nii vajalik asi ka olnud või nii selline, millest midagi sõltub või.

Aga kui sa leiad enda tuttavatelt lehekülgedelt info, kas siis lähed ka otsid edasi või?

Mkm

Räägime veidike info usaldusväarsuse hindamisest ka veel, et kas on mingisuguseid näitajaid lehekülgedel, mida sa teadlikult jälgid, et oskad sa näiteid tuua selle kohta? Et siin selle Ravimiameti juhendi põhjal natukene sa märkisid, et ...

Jah, et ma vaatangi, et jah, et kui ma sinna Google'i otsingusse ka panen, siis sinna alla ka juba paljudele tuleb, et sponsoreeritud, sponsoreeritud, et noh ... selliseid asju ma panen küll tähele, et kes selle lehe taga on. Et kas on nagu mingi ... natukene tundub see lehe maht ka, et kui hästi see leht üles töötatud on, annab ka sellist mingit usaldusväarsust natukene.

Aga sellist muud infot, justnimelt autori kohta, allika kohta, et kas sellist uuendamise infot oled sa tähele pannud?

Ei teagi, kas ma nii, natuke ikka vast ma arvan, et jääb silma, ma ei ...

Aga selline lehekülje ülesehitus, kuidas see mõjutab

Ikka mõjutab küll, mõni leht on kohe niimoodi ... sa tunned, et sa saad nagu hästi lihtsalt ja kergelt ja kõik sobib nagu, et kõik on silma ees, kui sa lahti võtad. Aga mõni lehekülg kohe nagu tahab sellist ... süvenemist ja otsimist, et see info on seal tegelikult olemas, aga sa pead palju seal klikkima enne, kui kätte saad.

Sellist Ravimiameti tüüpi juhendit, sellist sa nagu kohanud ei ole?

Mkm

Et ma tegelikult leidsin ka ... kuskil leheküljel oli veel mingeid viiteid samamoodi, aga mulle ka ei meenu hetkel. Need on ilmselt kuidagi nagu ära peidetud, need ei hakka silma ja otsinguga välja ei tule. Aga üldiselt, kas sa arvad, et selliseid juhendeid võiks vaja olla?

Ma arvan küll jah, kindlasti

Aga kas sa oled teadlik sellest, et on olemas mingisugused hindamiskriteeriumid, me siin rääkisime see sama autorlus ja need samad viis punkti, mis on ka seal Ravimiameti juhendis välja toodud, et ... Kuivõrd sa üldse nagu tead, et on mingisugused hindamiskriteeriumid olemas, mida võiks nagu vaadata

Ma usun, et ... selles suhtes, et ma arvan, et ma tean, et need kindlasti on olemas aga ma ei ole kunagi selle peale mõelnud või ma ei ole kunagi kuskilt lugenud, et mille järgi neid hinnatakse või ... ei ole nagu jah nii põhjalikult selles teemas

Aga kas selliseid juhendeid oleks vaja?

Ma usun küll, sest ikka väga paljud inimesed ... ma ei tea jah, et kas kui palju inimesed neid loevad, iseasi on see ... aga minu jaoks oli see küll nagu selline ... hea, vähemalt on inimesi hoiatatud või ...

Ma küsingi järgmiseks kohe seda, et kuidas oleks võimalik seda inimeseni viia, sellist näpunäidet niiöelda

Peavad need lehed nähtavamaks tegema, et ei peaks niipalju aega kulutama selle otsimise peale. Või ise vahepeal sellele nagu neid ... et nad teevad neid ... nagu on need tubaka kohta, et on need hoiatus need, et võiks ju selle kohta ka nagu teavet inimestele nagu ... infolehed jah. Et kui see on nagu probleemiks nagu ma olen aru saanud, et tervishoius, et ... inimesed väga palju loevad seda internetipõhist infot, et siis võiks küll ju teavitada, et ... Kasvõi see rohtude tarbimine, vitamiini tarbimine, et siis võibolla ...

Ehk, et üheltpoolt nagu räägitakse sellest ja on see hoiak, et inimesed otsivad liialt ja satuvad selles segadusse, et teiselt poolt nagu jällegi selliseid lihtsaid juhendeid ei viida inimeseni. Et inimesel tekiks mingisugune tugipunkt, mille järgi ta infot vaatab. Aga sellist infovarieeruvust sa tajud internetis?

Ikka jah, minu arust küll on

Too näiteid

Kasvõi need igasugused need ... niipalju kui ma neid Postimehe ja Naisteka selliseid olen, et ühest samast teemast kirjutatakse iga päev nagu erinevat teksti, et see on siis juba hästi segadusse ajav, et siis ongi niimoodi, et paned kinni ja unustad kohe ära. Et sellist infot nagu ...

Aga selline vastuoluline info, kui sa näedki, et üks päev kirjutatakse samast asjast ühtemoodi, järgmine päev teistpidi ja siis sa võtad veel kolmanda allika näiteks ja seal kirjutatakse veel kolmandat moodi, et kuidas sa siis käitud?

Ma ei tea, endal tekib see, et ah ma ei viitsigi siis lugeda, et iga päev erinevat juttu, et kust mina siis nüüd tean, mis see õige on ...

Aga kui see info puudutab sind?

Siis ... mul ei ole konkreetset juhtumit olnud, aga siis ma hakkan küll võibolla siis kuskilt mujalt seda ... oleneb teemast ka võibolla, et ... kuskilt mujalt seda ... otsima. Või siis kui

tervise kohapealt on ... siis ma tõesti nagu läheksin siis konkreetselt arstile ja jätaksin selle sinnapaika.

Mis teeb sinu jaoks infost usaldusväärse info? Et siin otsingute ajal ka sa korraks mainisid, et see on miski sisetunne, et millest ma seda usaldusväärset hindan, et mis see teeb siis sellest infost usaldusväärse info?

Mul käibki kuidagi sisetunde järgi, et võibolla on need mingid asjad, mida ma ise ka nagu alateadlikult juba usun, et ... ja siis ma vaatan, et oh, see on täpselt sama mida mina mõtlen, et ... mis annab mulle selle kindlustunde, et näed ma ju arvasin ... et ma isegi ei tea, mille järgi ma nüüd konkreetselt. Ma nüüd ei mõtle, et oh mulle see vastus siin meeldib, et see nüüd käib minu kohta, et ... Ma käin silmadega üle seal ja siis mulle mingi teatud märksõna, mis mulle võibolla meeldibki, siis ma valin selle lehe või info sealt.

Aga sellist n-ö usaldusväärse tunnet, et kas võibolla ka mõned tuttavad ...

Kindlasti see ka mõjutab ja ...

Kas sa ise ka kuulud näiteks mõnda sotsiaalmeedia gruppi, kus on mingid tervise teemad arutusesel

Tervise teemaga, ei

Aga foorumeid

Mkm, ise ma seal küll ... Noh ma olen lugenud neid aga sõna ma ei võta

Ja kui sa näiteks leiadki sellist vastuolulist infot, et ... me jõudsime selleni, et siis sa ilmselt hakkad otsima mujalt ka tuge ja võibolla pöördud siis arsti juurde. Aga kui võrd üldse võib selline info nagu hirmu tekitada. Tekitab see sinus vahel sellist tunnet, et äkki mul ongi nüüd niimoodi või ...

Vahepeal korra küll jah niimoodi, kui nagu mingi kujutad ette, et mul võib nagu see häda olla ja siis loed ja siis kõik asjad klappivad aga ... aga siis nagu mingi hetk hakkab ikkagi see reaalne mõistus tööle, et ah ei ole mul häda midagi. Et kui nagu neid kõiki asju loed, et siis on

enamusel inimestel kõik need hädad kaelas, et ... selles suhtes ma olen kuidagi nagu hästi realistlik inimene, et ma ei suuda endale neid ...

Kas sa arvad, et inimeste teadlikkust info osas oleks vajalik tõsta

Natukene ikka. Ma arvan, et tegelikult isegi vist päris palju, et ...

Mida sa ise tunnet, et mis on vajaka või mis aitaks sind

Ei teagi kohe ... Selles mõttes inimeste teadlikkust on vaja nagu tõsta, et noh, et tõesti, et kõike mida reklaamitakse või kõike mida soovitatakse, et seda ei peaks nüüd kohe jooksuma ja tarbima, et ... ma ei oskagi rohkem vist ...

Kelle ülesanne või kohustus peaks see olema, selline teavitustöö tegemine, mida üldse saaks selleks teha ... Kasvõi seesama sellise juhendi propageerimine

Ma arvan, et sellised ikka nagu, kes on ka nagu Ravimiamet, et nemad on ikka nagu tõsiseltvõetavamad, et kui juba Ravimiamet mingi hoiatuse või sellise annab, et mina küll vist suhtuks päris tõsiselt või ... Või ka need Kliinik.ee või nagu see Arst.ee, mis nagu ... et kui sealt ka see läbi jookseb, siis ...

Et inimene oleks n-ö teadlik info kasutaja, eks ... Et sellised esinduslikud leheküljed võiksid nagu kasvõi sissejuhatuseks vilgutada reklaami asemel sellist infot, eks

Aga aitäh sulle, ongi kõik.

Intervjueeritav N3

Jätkame siis intervjuu osaga. Intervjuus me siis räägime natuke nendest sooritatud ülesannetest ja küsin siis mõned küsimused juurde ka. Kõigepealt ma küsingi, et kuidas sulle tundus nende ülesannete lahendamine

Selles suhtes, et huvitav, et sihukest asja ma pole varem teinud. Mitte selles suhtes, et otsinud ikka olen aga nagu sellist süsteemi moodi pole teinud. Päris huvitav oli, et ... sain teada ka mingeid selliseid asju, mida ma pole varem teadnud ja isegi pole osanud isegi mitte otsida või selle peale tullagi. Et võiks olla sihukest asja kuskil.

Kas ülesannete lahendamine oli lihtne muidu?

Jah

Kas jäid tulemustega rahule?

Jah, selles suhtes jah, et ... põhimõtteliselt ma leidsin küll, kust ma midagi leian, aga lihtsalt et ... sellele süvenemiseks võibolla ja rohkem uurimiseks peab rohkem aega olema. Et endale ... see niinimetatud huvi natuke rahuldada. Et kindlasti kodus vaatan üle. Proovin üle need igasugused kalorid igatepidi risti-põiki läbi arvutada näiteks.

Minu järgmine küsimus olekski olnud see, et kas tekkis millegi kohta sellist tunnet, et ma ikkagi oleksin tahtnud veel rohkem otsida või lisa otsida.

Jah, põhimõtteliselt selle kalorite ... see võib olla päris huvitav. Täheleb see leht iseenesest oli huvitav minu jaoks. Seal andis hästi palju võimalusi igasuguseid asju arvutada. Mitte ainult ühte konkreetset numbrit ja see ka, see terviseinfo otsimise ... usaldusväärse terviseinfo otsimise kohta, ma tegelikult tõsiselt ei oskaks arvatagi, et sihuke leht olemas on.

Jah, et kusjuures ma tegelikult juhuslikult sattusin veel ühele tervisega seotud leheküljele, ka ametlikule, kus oli ka paar näpunäidet analoogselt ära toodud aga mulle samuti ei meenu nüüd ja see otsinguga välja ei tule. Et kuskil peidetud kujul neid oleks, neid näpunäiteid aga need ei tule niimoodi välja otsinguga väga kergelt. Sa mainisid veel, et aega rohkem oleks, kui palju sa siis muidu otsingu peale aega kulutad, kui sa mingit teemat otsid.

Otsingusõna sisestamiseks ei ole nagu eriti midagi vaja aga, et nagu ... ütleme, kui nüüd mingi probleemi otsid, siis sellele probleemile nagu enda jaoks mingi normaalne vastus saada, siis ma ikkagi tegelikult loen põhjalikult erinevaid lehti. Et sealt nendest asjadest endale mingi selgus kokku panna, et mingi viie minutiga see kindlasti ei käi. Rohkem kui ... ma arvan, et poole tunni või rohkemgi aja jooksul, et erinevaid lehti läbi töödelda. Et kui on mida töödelda.

Aga need olid muidu sinu sellised tavapärase otsingud, et

Jah

Et nii sa nagu otsidki

Jah

Aga milliseks sa hindad enda info otsimise oskusi, mitte ainult terviseinfo vaid üldiselt

Üldiselt info otsimist või ... See on mingi pallisüsteemis või ...

Ei, lihtsalt selle suhtes, et ... ma keskendungi internetist info otsimisele, et ma ei mõtlegi muudest allikatest otsimist. Aga ütleme, et internetist üldse info otsimine, et kas see on sinu jaoks lihtne, kas sa leiad kergesti infot?

Noh jah, see täpselt ongi sõltub ju mida sa otsid eksole. Mõne asja leiad kiiresti üles mõnega läheb mitu päeva aega, sellepärast, et lihtsalt otsid, otsid ja see asi ei ole ikkagi see, mida arvad, et see õige oleks. Et noh, tervisepoole pealt on hästi palju näiteks aga kui oma töövaldkonna peale mõtlen, siis tegelikult ei saa tihti ühe päevaga kohe mittemingil juhul hakkama. Et, selles suhtes on hästi palju erinevaid lehti, hästi palju erinevaid arvamusi ja noh, kui näiteks mingite seaduste poolt, et on küll üks seadus aga seda käsitletakse erinevalt. Siis ongi, et kus see õige on, et sellest aru saada, kasvõi mingite näidete põhjal, siis see võtab nagu meeletult aega ja siis ma nagu küll ei arva, et ma väga kiire otsija oleks või väga hea otsija oleks. Et aga lihtsad asjad tulevad kiiresti kätte.

Kuivõrd siin mängib rolli see infoküllus niiöelda

Jah, jah ... Et seda prahti on võibolla liiga palju, et seda õiget asja on palju vähem.

Kuidas sa siis tavaliselt otsid infot? Sisestad sinna selle sõna ja kuidas sa siis jätkad?

Ütleme tervise poole pealt ma sisestan sõna eksole, aga näiteks kui võtta oma töö poolepealt, et siis ma sisestan mingi seaduse või siis ma sisestan mingi pikema lause või mingi ... kui tead juba mingit paragrahvi või mingi sellise asja. Või siis panedki otsingusse näiteks mingid arvutamismeetodid või mingid sellised asjad. Ja näiteks laste õppimise juures siis seal ju mõnikord piisab ühest sõnast, mõnikord pead terve ülesande kirjutama internetti, et üles leida natukenegi ligilähedasemat ... mis võiks aidata. Et see on täiesti erinevad, sõltub. Et antud momendil ma sisestasin nagu enamjaolt ühe sõna, et ainuke oligi vist see, kui ma kirjutasin põhimõtteliselt terve selle küsimuse, oli see kalorige tarbimise kohta.

Aga terviseinfot ... sa mainisid selliseid kindlaid lehekülgi ka, millelt sa otsid, et ... kas sa eelistadki kindlaid lehekülgi või sa siis ikka igakord alustad otsinguga?

Ma alustan otsinguga ja kui ma sealt ... ja tihtipeale ma jõuangi nendele kindlatele lehekülgedele välja. Ja kui ma lähen kindlale leheküljele, siis tegelikult, et sealt mingi asi üles otsida, siis ma kasutan ikkagi otsingusõnana seda konkreetset teemat.

Aga see Cellfood'i lehekülje otsimisel sa pörkusid kokku selle olukorraga, kus andis väga palju võõrkeelset infot, et ... kas sa üldse külastad võõrkeelseid lehekülgi ka näiteks terviseinfo otsimiseks?

Suht vähe, sest need keeled ... ütleme meditsiiniline keel ja majanduslik keel ja igapäevane keel, et need on täiesti erinevad ja need tahavad tegelikult et sa ... kui ta lihtsalt kirjutab, siis pole probleemi, aga kui tal on hästi palju kasutatud erialast sõnavara, siis tegelikult on seda väga raske tõlkida, et see õige oleks. Et siis ma pigem eelistan eestikeelseid.

Kuivõrd sa arvestad sellega, kui keegi soovitab sulle midagi? Kas on selliseid soovitusi olnud, et keegi soovitab sulle mingit terviseinfo lehekülge? Kas sõbrad või arst või?

Ma jah käin loen ära ja siis ma sealt vaatan, et kas sobib

On soovitatud?

Paar korda vist isegi on küll jah soovitatud.

Sõbrad-tuttavad või ...

Arst soovitas. Sõbrad tuttavad nagu ei ole, nad räägivad nagu pigem oma kogemusest ja siis ütlevad, et nüüd tee nii.

Aga oli see perearst või mõni eriarst või

Perearst. Jah, perearst soovitas.

Me natukene ka rääkisime otsingu formuleerimisest ja tegelikult sellest aja kulutamisest, et kas sellist ... sa otsid sõnaga, aga fraasiotsingut kasutad siis harvem? Et niimoodi ei vormista eriti?

Noh jah, see sõltub ju jälle, mida ma otsin. Et kui lihtsalt mingit mõistet või lihtsalt mingit osa põhjusest või seda, siis kasutad vaid ühte sõna. Aga kui sa tahad mingit probleemi lahendada, siis sa kasutad nagu ikkagi rohkemat, kui ühte sõna, et kas kahte või nelja või ... või pikemalt veel, et ...

Aga otsingumootori laiendatud otsingut ka oled kasutanud?

Mkm

Aga oled vaadanud seda, milline see välja näeb?

Mkm

Ma võin sulle näidata siit. Google'is on olemas siis ka täpsem otsing, et täpsemas otsingus sa siis saaksid kitsendada seda oma otsingut. Ehk, et sa saad nende erinevate operaatorite abil oma otsingu täpsemaks ajada, et ta filtreeriks sul välja sellist üleliigset. Aga sina ei ole ...

Ei ole sellist asja

Aga mingitel teistel puhkudel, mõnedest teistes andmebaasides ei ole kasutanud laiendatud otsingut?

Mõtlen, et äkki ma koolis kasutasin kunagi. Ma arvan, et ma seal kasutasin mingi rahvusvahelise ... mis need on need ülikoolide raamatukogude ... mingi selle artikli otsimiseks küll kasutasin aga see on nii palju aastaid tagasi.

Aga kas sa nagu üldse ... oled Google'is märganud sellist asja?

Mkm, ei ole selle peale tulnudki.

Et ei tule üldse selle peale, et siin võiks olla sama võimalus tegelikult, et oma otsingut natuke piirata ja natuke sellest infost välja praakida ebaolulist

Mhm

Räägime natuke usaldusväärseuse hindamisest ka, et kas lehekülgedel on mingeid konkreetseid näitajaid ka, mida sa vaatad või jälgid, oskad sa näiteid tuua?

Noh jah, nendel terviselehekülgedel ongi, et need ... kui on see Arst.ee või need, et seal on juba see mõõdupuu see, et kontaktid on kõik olemas, sealt saab ... kes on vastanud, nende arstide nimed või mingid sellised asjad, mis on mõõdupuu. Oma töös on suuresti sellised hästi tunnustatud ministeeriumid ja maksuametid ja sellised, mis on hästi usaldusväärsed kohad, et ... Aga ongi ainukesed, mida ma niiväga usaldusväärseks ei pea, ongi need Facebook'i ja blogid ja sellised, et ... jah, et nad võivad olla tegelikult usaldusväärsed, et aga need ikkagi ma vaatan suht kriitilise pilguga. Need ei anna sellist ... ja kui kodulehel näiteks on suht vähe infot, siis ei ole ta ka minu jaoks väga usaldusväärne.

Sa ennem märkisid foorumeid ka seal otsingu ajal juba, et foorumitest ma ei loe ja rääkisid ka sellisest vastakast infost seal, et mis siis nende foorumite puhul võiks olla peamine põhjus, et miks sa nagu sealt ei taha lugeda?

Ma ei saa ütelda, et ma ei taha lugeda ja ma olen neid lugenud ka aga seal ongi nagu, mis mind nagu väga ärritabki, et tihtipeale foorumite puhul on see, et inimene püstitab probleemi, kaks kolm tükkki üritavad probleemile leida lahendust ja siis terve rida põhimõtteliselt hakkab kas kommenteerima ta kirjaoskamatus või seda probleemi ennast, et kuidas sa nagu sellise asja peale üldse tulla võid, et see on nii loomulik ...et see on nagu tekitab sihukest negatiivset tunnet, et ma ei tahagi sihukest asja lugeda tegelikult. Et mõni võib seal tõsiselt vastata sellele probleemile aga mõni võib lihtsalt sihukese asja peale mingi rumala nalja teha. Ja teine inimene, kes siiralt usub, et ta saabki sellest abi, võibolla katsetabki seda. Sellepärast ei paku need foorumid mulle eriti pinget. Ma võin küll lugeda neid aga nende järgi ma küll kindlasti ei otsusta mingit usaldusväärset ...

Aga näiteks need Arst.ee ja Kliinik.ee, et seal on ju ka erinevad arstid, et annavad neid hinnanguid

Jaa, kui on arst

Et kuivõrd seal need ühtivad igakord

Seal ongi see, et seal annabki nagu ... pigem nagu teatud teemal annabki see ... üks arst annab seda informatsiooni ja tihtipeale on see, et ta kirjutabki sellise asja ka, et ta nagu ei hakka ... Arst.ee-s on päris mitmel selle olnud, et kui ta näinud inimest ei ole, ta proove teha ei ole saanud, et siis ta ei hakka nagu välja mõtlema põhjuseid ja ravi ka kindlasti ka kohe mitte

andma, sest tegelikult ju sulle seal erinevaid asju, mida patsient tegelikult ei kirjuta siin kirjas, et mis veel on ... ma ei tea ... diagnoosiks vajalikud asjad.

Mulle meenub otsingute ajal, kas selle Kliini.ee lehel või kuskil viskas sul reklaami ette, et ja siis sa mainisid, et mind väga häirivad, et need. Räägi natuke, mis tunnet need nagu tekitavad?

See on see agressiivne reklaam, et kui ma tõsiselt nagu otsin midagi, siis ma tahan süveneda sellesse asjasse, mis sinna ette tuleb ja ma tihtipeale olen hakanud juba lugema ja nii-nii ja siis viskab pling mingi auto reklaami või mingi kosmeetika reklaami või mingi riiete reklaami ja siis nagu mõttelõng juba katkeb.

Aga kui näiteks Kliinik.ee-l tuleb autoreklaam ette, et mis nagu ...

See tegelikult ärritab

Et sinna leheküljele see reklaam ilmub, peab ju lehekülje haldaja olema andnud selleks nõusoleku

nõusoleku jah

Kuidas see selle allika tausta samas võib mõjutada

Ega ta nagu ei jäta sellest ... kui niimoodi seda vaadata, siis ta nagu ei jäta väga head muljet, et ma hakkan nagu lugema enda jaoks olulist asja ja siis tuleb mingi reklaam onju, et. Tõenäoliselt see ongi see, et see reklaamist ta teenib mingit tulu onju, et ... Seal on mingid majanduslikud põhjused taga, eks ole.

Aga see Ravimiameti juhend, see oli sulle nagu ma sain aru, esimest korda nägid ja kas midagi sarnast ei ole ennem näinud?

Mkm

Ei ole üldse kokku puutunud selliste asjadega, et põhimõtteliselt nagu ma aru sain, mõningad märgid on sulle tuttavad ja neid sa oled jälginud ka. Sa mainisid seal seda sama vist oli autori teemat ülesannete ajal aga üldiselt sellistest veebiallikate hindamise kriteeriumitest midagi oled ...

Kui sa mõtled niimoodi, et kuskilt lugenud, et mille alusel ma peaksin siis ... siis ma ei ole neid kuskilt kuulnud küll nagu.

Need on nagu toodud välja sellised märksõnad, et justnimelt oleks see avaldajainfo, et oleks autor ja see sisutäpsus ka, et sisul oleks nagu mingisugune tõenduspõhi all, et see sisu on tõene ja ka objektiivsus, et see sisu ei oleks ühest vaatenurgast. Et sellist kallutatust on ka väga palju nendes artiklites ja siis samuti see kommerts

Jah, siis see kommerts jah, ja siis sa Google Translator ka muidugi ... Hakkad lugema ja siis tuleb tule eile meile.

Just, aga kas sa arvad, et sellist juhendit nagu näiteks ... See Ravimiameti juhend on selline ehe näide lihtsalt ühest juhendist, et meil on see olemas aga see ei jõua inimeseni, aga kas sellist asja oleks vajalik inimesteni viia?

Ma arvan küll, et võiks olla. Et inimesed oleksid nagu rohkem teadlikumad, et nad ei hakka ... ei loe kõike ja ei katseta enda peal kõike ja ma ei tea, mis iganes. Muidugi iga inimese enda vaba valik on see, mis ta iseenda tervisega teeb või ... aga, et selline ... noh võikski täpselt olla nendel igasugustel lehtedel võiksid olla need plussid ja miinused korralikult välja toodud, et ei ole ainult, et nii superhea on ja tegelikult negatiivseid pooli pole välja toodud, et ...

Et kasvõi mingisugune kvaliteedimärk nagu oli sellel Loodusväe, või mis see lehekülg oli, kus sa tõid ära need ökomärgid

Jah, ökomärk, loodustooted olid need

Sellist info varieeruvust sa oled märganud ... Foorumites sa mainisid vastakat infot aga muidu, kui sa terviseinfot oled vaadelnud, et on sellist varieeruvust?

Noh, nendel nagu need Arst ja Kliinik.ee ja ütleme nendel apteegilehtedel, nendel nagu eriti ei ole. Nendel on nagu ikkagi ... on suhteliselt ühtne see. Aga oma töö osa pealt, siis seal on küll, et on vastavalt praktikale.

Ma pean silmas jällegi terviseinfot, et kui sa nagu näiteks leiadki ühe mingisuguse probleemi kohta erinevat infot, et mis siis teeb sellest infost usaldusväärse info.

Siis ma juba konsulteerin arstiga. Kui on nagu liiga palju erinevaid ... erinevate lehtede peal erinevaid asju, siis ma nagu ei hakka tekitama katseeksitusmeetodit, et ... kui juhuslikult ei ole mingi rahvatarkusest kuskilt lapsepõlvest kaasa antud mingi mõte, siis ma juba pigem helistan arstile.

Aga tekitab see sellist segadust või hirmutunnet vahel?

Selles suhtes küll jah, et ... nagu ...

Et loed ja mõtled ühtepidi, et äkki mul ongi see

Ja siis loed teistpidi ja siis nagu ei ole ja ...

Ja siis, nagu ma aru saingi, et sinu jaoks on see lahendus, et sa lähed arsti juurde

Jah, jah ... et siis pigem helistan arstile.

Ma jälle tulen selle juhendist tuleneva info juurde, et ... me juba rääkisime sellest, et inimeste teadlikkust ikkagi oleks ikkagi vaja tõsta ja ... Et aga mis sina nagu tunned, et mis on vajaka või mida saaks üldse ära teha? Mis lahendusi pakkuda, et kudas seda inimese teadlikkust võiks siis tõsta? Üldiseid soovitusi.

No selles suhtes ongi nagu väga raske seda ju soovitada ju ... või öelda ju ... Et ma võin ju pakkuda seda välja, et nad ... ongi see, et nad rohkem selliseid lehekülgi avaldada, kus on nagu ära määratletud, et missugust infot nagu tasuks rohkem uskuda või mida mitte ja missugused kohad internetis on väga usaldusväärsed ja millised mitte onju ... Aga tihtipeale inimesed loevadki seda, et mis parasjagu ... missugused emotsioonid on ja vastavalt sellele ta tegelikult otsustab ju tegelikult onju. Et sa võid ju rääkida, mis sa tahad või lugeda, mis sa tahad aga kui sa emotsioonidest tulenevalt leiad, et oh mul on täpselt see-see-see ja siis ma tekitangi endale selle idee ja mõtte ja siis hakkangi juba katsetama selliseid asju, mis seal kirjutatakse. Et siis ei huvita kedagi, kas see info seal on usaldusväärne või ei ole. Võibolla ongi neid pigem teavituslehti või teavituskohti panna siia esimese ... kohe täitsa esimeseks näiteks internetti, et kui sa avad näiteks otsingu, et siis ongi näiteks usaldusväärse info otsimine või ... või mingi sihuke asi, et ...

Kust see teavitustöö nagu peaks tulema iseenesest, et see on ju samamoodi, et mina võin ka ju teha sellise lehe aga kui minu allikas keegi eraisik, et

Tõenäoliselt peakski see tegelikult ju ... kui see ... tegelikult kui see juhend on olemas näiteks Terviseameti poolt, siis tegelikult see peakski olema täpselt nii nagu see Hansadent onju ... ongi mingi ... et ta paneb sinna otsingumootorisse konkreetsed, mingid teatud sihukesed varjatud sõnad, et inimene ükskõik missuguse fraasi või lausega läheb sisse ja tulebki esimesena näiteks just see juhend

Või siis seesama reklaambänner onju

Jah, või reklaambänner, et kas on usaldusväärne info või mida iganes, et ...

Aga selles oleks abi inimeste tähelepanu juhtimiseks

Ma arvan. Tähelepanu juhiks see kindlasti jah, et igat jama ei loetaks siis ja ei proovitaks, ma arvan

Et vaevalt, et keegi inimene läheb internetti otsima juhendit, kuidas otsida usaldusväärset terviseinfot aga kui see jääks kohe silma, kui ta loeb seda, siis tal ikkagi midagi jääb ka meelde

Jah, ja ta saab lähtuvalt sellest teha nagu omad valikud, et mitte lihtsalt lugeda mingi 20 lehekülge siin igasugust asja kokku ja siis

tunda hirmu

Jah, tunda hirmu. Jah, et noh, ma ei tea, ma arvan küll, et nii võiks olla. Et see on nagu tervise poole pealt. Samas võib ka niimoodi olla, et ...

Et samas tegelikult need samad kriteeriumid kehtivad kogu internetis leiduva veebilehe hindamise kohta

Et samamoodi, kui tarbija selle kaitse poole pealt onju ... täpselt samamoodi, kuidas teha vahet, missugune on usaldusväärne ... ma ei tea, teenuse või tootepakkuja, missugune mitte, et ...

Jah, just

Võiksid olla. Jah, aga need peaksid tulema ... samas neid sõnu on nii meeletult palju ka, et see peab kuskilt mingi asjaga kokku jooksuma, et ... Ma saan aru jah, et mingi näiteks tervise omal peabki tulema kuskilt ... mis iganes ... panegi hammas ja kõrv ja seedeelundid sinna taha ... ja nagu mingi asja sisestad, nii tuleb kohe sulle bänner ette. Et neid saab tegelikult taha panna, seda ma tean küll, et saab ... Et mis korjab kohe selle bänneri ette.

Aga aitäh sulle, meil oli väga tore vestlus!

Jah, palun.

Intervjueeritav N4

Jätkame siis intervjuuga. Intervjuus me natuke räägime sellest, mis sa juba tegid ja küsin natuke lisaküsimusi ka. Esialgu, et kui sa nüüd meenutad praegu nende ülesannete lahendamist, et kas see oli lihtne sinu jaoks?

Ei olnud, ma ei ütleks, et lihtne. Lihtne on trükkida sisse märksõna aga seda infot ... võibolla pigem on see, et kui ma oma peas midagi otsin, siis vaata see sinu peas niimoodi tiksub, siis sa tead mida sa otsid. Aga kui ma pean seda nagu ülesandena tegema, see tähendab seda, et ma pean seda lugema, mida minult nagu tahetakse, sest see pole ju minu peas. Tänu sellele võibolla oli natuke raskem. Aga ta ikka, ega see otsimine pole kerge.

Aga muidu jäid sa nende leitud tulemustega rahule?

Jaa, sellel ... kui ma mõtlen nagu oma huvi ja kõike seda, ma jäin ikkagi rahule ja ma ütleks isegi, et ma mõnda asja uuriks praegu natuke sügavamalt

Seda ma just tahtsingi teada, et kas mõne teema kohta tekkis sellist tunnet, et tahaks lisaks otsida

Ja jaa

Mille kohta nimelt

Noo, seda sama viimast varianti uuriks nii ja natuke puhastaks oma neid lehekülgi, kus ma käin ja käiks ja vaataks, et mis nad endast kujutavad

Sa pead silmas just seda infohindamise osas

Jah

Selles osas on veel, küll lähtuvalt kirjalike tööde tegemiseks või uurimistööde tegemiseks aga ka ülikoolide raamatukogude lehtedel on päris palju just toodud välja neid kriteeriumeid, et mille järgi võiks infot hinnata. Et seda infot on, aga seda ei ole otseselt sellest vaatenurgast, kuidas nüüd terviseinfot hinnata. Aga tegelikult kõik need juhendid sobivad vaatlemiseks üldisemas pildis ka veebilehtedel. Neid on jah. Aga sinule oli see täitsa uus ...

Minule oli täitsa uus jah. Täiesti, et noh ...

Tekkis selline üllatusmoment

Jah

Kas need otsingud olid muidu sellised tavapärased otsingukäigud ...

Ja

... et kuidas sa otsidki infot

Jah, selles mõttes, et ... sellist infot jah, niimoodi kiirelt võtame niimoodi, aga kui mul on vaja näiteks pilte, mingisuguseid teistsuguseid, siis ma käin tavaliselt ingliskeelsetel saitidel, siis ma panen ingliskeelsed sõnad otsingusse ja või isegi venekeelsed ka. Siis ma kasutan neid. Aga artikleid ja neid ma ei kasuta, ma ei oska keelt.

Milliseks sa üldse hindad, üldises mõttes, oma info otsimise oskusi? Mitte ainult terviseinfo koha pealt vaid üldiselt.

Halvasti, tegelikult ma ei oska tegelikult väga otsida. Ma ei ole nagu sihuke ... ja ma olen kärsitu ka, et ega kui ma ei leia, siis ma ei leia. ma nagu ei viitsi väga, et.

Aga muidu leiad kergesti info?

Ma ilmselt olen selline, et ma kiiresti kohanen selle infoga, mis ma kohe esimesena saan, et kui on kehva seis, siis on kehva seis. Et ma ei hakka nagu ilustama, et kas läheb paremaks ka või midagi veel paremat lugu, et

Aga mõnikord on olnud selliseid olukordi, kus tuleb nagu see sein ette, et vot ma ei leia ja ei leia, kuidas sa siis *käitud*

Tavaliselt peksan arvuti sassi ... Ei, kui ma ei leia, oota ma mõtlen kohe, kas mul on sihukest situatsiooni olnud

On mõnikord selliseid raskusi tekkinud?

Ma üldiselt jätan siis ... ega ma ei otsi, kui ma ei leia, siis ma ei leia ja siis ma ootan nagu sellist aega, et ... et võib juhtuda ja enamjaolt juhtubki, et see info ikkagi tuleb minuni, mida ma väga ootan. Et ma ... teen kohe mingid kiired ära ja kui siit ikka päris sellist ei tule, siis mingil hetkel ma saan nagunii midagi teada ja ma ei põe väga sihukesi asju.

Et siis saad juba kuskilt teistest allikatest teada või?

Jaa, tavaliselt on niimoodi, et kuskilt tuleb niimoodi vestluse käigus keegi ikka teab kuskilt mida nagu kohe saab.

Et siis tulevad sellised tuttavate soovitused

Jah, jah

Lähme natuke selle infootsingu juurde, sa juba ütlesid, et pilte otsid ka välismaistelt lehekülgedelt, aga siis kui on vaja terviseinfo kohta otsida, siis ... kas sa siis ka lähed?

Aa, tegelikult olen käinud. Ma mäletan ühe oma haiguslooga on olnud selline juhus, kus mulle kirjutati tabletid, millest ma ei teadnud mitte midagi, sest seal ei olnud eestikeelset juhendit ka nagu. Ja siis ma käisin. Ja siis ma sattusin ... tähendab ma saingi ainult ingliskeelset infot selle kohta. Eesti keeles oli ainult, et on nagu uus ravim ja see oli kogu lugu. Ja siis ma käisin ja uurisin ja kasutasin tõlkeprogramme ja asju, et ... ja sain aru, et jah ta on tegelikult mujal maailmas juba olnud jupp aega ja ta ongi sihukese katse, oligi katsetamisel, Eestis ka tookord. Aga kuna mul tookord probleem oli selline, et mul midagi

kaotada ka väga ei olnud, et siis ma ei põdenud ja ma tegin selle kõik kaasa. Muidugi see jäi lõpuni tegemata, sest mul tulid ... Seal oli niimoodi, et sajast protsendist ma ei tea, kas kolmel protsendil või kuidagi, et läheb hullemaks ja ma pidin olema tolle kolme protsendi sees, kellel läks hullemaks. Aga siis ma lugesin ja ma ... selles mõttes, et seal oli nagu hästi palju positiivset. Oligi positiivset rohkem ja siis ma ei põdenud nagu.

Aga sa ise otsisid või soovitati sulle?

Ei, ma ikka ise otsisin. Ei ... sa mõtled nagu mida nüüd?

Seda infot

Jaa, infot ma läksin ikka ise otsima, et mul oli see ...

Et arst ei soovitanud

Ei ta ei rääkinud mulle midagi, ta rääkis mulle ainult seda, mis ta minuga tegema peab ja siis ma läksin ... Kuna see oli nagu nii ... Ta ei öelnud, et see on uus asi, ta ei öelnud mulle tegelikult mitte midagi. Ma sain alles hiljem sellest teada, et ta tegelikult on sihuke nagu katsetusjärgus ja siis kui ma koju tulin ja lõin selle ravimi nime kohe Google otsingusse, nägin ära, et Eestis seda ei ole, seda ei annagi kuidagi ainult, et ongi seal kuidagi hästi mingi minimaalne info oli selle kohta, mille jaoks ta ainult on. Ja siis ma otsustasin, et ma vaatan ... noh tähendab seal andiski ülejäänud kõik välismaised leheküljed.

Aga kas see kuidagi kõhklust ei tekitanud?

Tekitas küll, aga mul ei olnud tollel hetkel kaotada, ma ei põdenud, mul oli vaja saada oma probleemist lahti ja ma ei põdenud seda.

Aga kui sul tekkisid nagu ... sa ütlesid, et sa olid selle kolme protsendi hulgas, et mis tundes siis

No ega ma ei teadnud seda ka siis veel, et mina usaldasin oma arsti, mina helistasin arstile kohe, mis minuga hakkas toimuma ja tema siis lõpetas ära selle kõik tookord. Ja siis hiljem ma lugesin selle kohta uuesti. Tähendab, et siis ma saingi nagu hiljem aru, et tema tegi ka teadustööd, et miks tal oli alati iga asi hästi oluline. Et ma helistaks kohe nii, kui midagi on.

Ta ei öelnud seda, kuigi ma tunnen, et ta oleks võinud mulle öelda, et ta teeb teadustööd, et mul ei ole nagu noh ... sest valiku teen ju mina ikkagi. Ühest küljest ma hiljem olin pettunud, et ta ei öelnud mulle, et ... Ta ütles mulle, et selline ravim on välja tulnud ja see võib sind aidata, et enamjaolt on aidanud. Ja ma nägin, et tegelikult ta ei aidanud, et ma olin juba pool ära söönud nendest tablettidest ja ... ja ma nägin, et tulemust ei tule ja siis ma, siis ma olin nagu pettunud. Mõtlesin, et kuidas see on võimalik ja kui see asi nagu veel hullemaks läks ja tegelikult ma ei tea tänapäevani, et ta tegi teadustööd aga ma sain sellest siis aru, kui ma olin lugenud seda ... noh olingi guugeldanud, et seda Eestis ei ole ja kui ta ütles mulle ühel hetkel, kui ma käisin kiirabis ja ta ütles mulle, et ma ütlesin sulle, et sa helista iga asja pärast ainult mulle onju. Sest, et see valvearst, kes oli tookord seal, ütles ka, et kes on teie arst ja kui ta kuulis, mis tablette ma võtsin, võttis temaga kohe ühendust. Minul hakkasid siis need kahtlused tekkima, et tegelikult ma ei tea tänase hetkeni, aga ma tean seda kindlasti, sest need ei olnud Eestis kasutusel. Sest seal tolles Google otsingust ma sain teada, et ta oli kasutusele tulnud alles novembri kuus, minul oli kõik jaanuari lõpp ja veebruar, et ... ilmselgelt ta oli katsetusjärgus. Täna ma ei tea midagi sellest.

See on nagu väga selline ... eluline lugu ja jahmatama panev, et mis tundeid see sinus

Ei, minule täna ma need tunded on kõik ... sest mina sain abi lõpuks ikkagi arsti kindlameelsele otsusele, mis tema minuga peab tegema lõpuks

See sama arst

Jaa, ja ta oli väga hooliv ja armas arst igal juhul, igas mõttes, et

Kuigi sellisest ... tegelikult oleks pidanud teavitama ikkagi ...

Ta oleks võinud öelda aga ma ei saagi aru, miks ta seda ei teinud. Täheleb ma püüan nagu mõista, miks ta seda ei teinud. Ta on vanem arst, ma arvan, et pigem sellepärast, et tal oli huvi, sest ta ütles kohe esimene asi, kui ma tema juurde läksin ... See oli praktiliselt esimesel vastuvõtul, ütles, et sa pakud mulle praegu väga huvi, et see on väga huvitav praegu, mis sinuga toimub, et ta oli nagu väga pöördes ...

Et ta sai sellise patsiendi

Tal oli vaja seda. Las ta olla, mina olen elus. Minuga on kõik korras ja ma ei põe üldse, sest tollel hetkel oli mul ainult üks eesmärk, et saaks ainult oma probleemist lahti. See oli kõige tähtsam mulle tollel hetkel. Tabletid olid, et ... muidugi need olid hästi kallid tabletid, need ei olnud mingid odavad, üle saja euro maksid ikkagi. Aga noh, too oli kõik kõõmes, mis ravi mul enne seda oli, nii et mul vahet ei ole.

Sa ennem rääkisid ka seda, et vahel kui sa infot ei leia, et vahel tuleb sõpradega jutuks ja, et siis sa ikka kuidagi selle infoni jõuad, et kui palju sa üldse kuulad teiste soovitusi. Just interneti info suhtes, et ... Sa ise rääkisid ka, et keegi tunneb huvi ja siis sa leiad selle lingi ja siis sa saadad talle, et kas ta kasutab seda või ei, et aga kui sinu suunas nagu saadetakse niisuguseid linke ...

Ja, saadetakse, jah muidugi. Ma olen seda meelt, et kui midagi meie ellu tuleb, siis see tuleb mingil põhjusel ja kui keegi saadab mulle mingisuguse lingi näiteks, kuidas vaigistada valu või ma ei tea, kuidas olla rõõmsam veel, siis minu jaoks on see kindlasti mingi märk, et minus on midagi sellist, mis ta tahaks, et miks ma peaksin seda lugema. Siis ma loen selle alati läbi aga see, kui tõsiselt ma seda võtan, no igas asjas on midagi. Igas päevas, igas asjas, mis meie ellu tuleb, on midagi millest õppida. Et ma olen nagu rohkem seda meelt. On olukordi, kus ma ei ava, mõtlen, et ma ei viitsi, see on sinu probleem.

Otsingute vormistamine ... Ma vaatasin, et sa päris palju mõtlesid kuidas sa neid sõnu sinna ritta sead ja kõik, et ... kirjelda natuke, kuidas sul tuleb see mõte, vot mida ma nüüd sinna otsingusse sisestan, et mille alusel sa seda teed?

Kui ma tahan teada näiteks, toome mingi näite, siis on mul lihtsam, mingi lille kohta, tulp. Kuulen, keegi räägib tulbist, siis ma panengi otsingusse tulp. Kui ma tahan teada, kuidas seda lille kasvatatakse, siis ma kirjutan tulbi kasvatamine näiteks ja kui ma olen teada saanud, mis lill on tulp, tal on tulbisibul üks kõik muu sihukesed asjad, siis ma panen kuidas hooldada, kuidas ... Panengi need samad sõnad lihtsalt.

Et mulle just meenus see, et sa märkisid ühe otsingu vormistamise juures seda, et ma panen võimalikult lihtsalt otsingusse

Ja siis pärast panin hästi keeruliselt

Ei, seda küll jah, et aga kust see teadmine tuleb, et see otsing peab lihtne olema, lihtsalt vormistatud olema, kas sul on mingitest kogemustest selline teadmine tekkinud või

Äkki ma mõtlesin selle alla

Ma arvan, et see oli selle viimase ülesande juures äkki või kuskil ... Et kas lihtne otsing annab sinu meelest paremaid tulemusi siis või

Ta annab rohkem võimalusi või rohkem tulemusi igal juhul annab. Sest kui ma panen otsingusse sõna tulp, siis ma kujutan ette, ma saan kõik asjad, mis on seoses tulbiga. Aga kui ma panen sinna tulbi kasvatamine, siis ma saan juba konkreetsemalt onju. Et võibolla mul ongi antud otsingus tarvis võimalikult palju saada ... kui ma lihtsalt panen ja mul on vaja võimalikult erinevat ja palju seda infot saada, võib olla see Ma ei tea, miks ma niimoodi tegin, ma ütlen päris ausalt, ma ei tea, miks ma nii tegin. Ma praegu iseennast ka mõtlen, et ... Lihtsalt, võibolla lihtsalt sellepärast, et ... ütlesingi niimoodi kohe jah, tore.

Sa just kommenteerisid, et ma panen võimalikult lihtsalt sinna otsingusse, et ... just, et sa moodustasid samas nagu fraasi aga sa tükk aega mõtlesid, et kuidas seda saaks niiöelda lihtsalt vormistada.

Ma ei tea, ma arvan küll, et võibolla iseenda peas ma teingi selle, et kas ma nagu päriselt ka niimoodi, kas ma käitusin ka siis niimoogi, kas ma panin ka lihtsalt siis või?

Ma näen seda pärast salvestuse pealt ... Ma just mõtlesin, et järsku sul on mingisugused omad kogemused või teadmised, kuidas sa otsinguid vormistad.

Ei, ma panen hästi suvaliselt

Aga kas sa oled näiteks Goolge'it, ma vaatasin, et sa kasutasid ainult Google'it, et Google'is on ka laiendatud otsinguvõimalus, oled sa seda kasutanud?

Ei, ma ei tea, näita

/Intervjueerija näitab Google'is täpsemat otsingut/

Täpsema otsingu puhul on see, et sa saad niiöelda tegelikult kitsendada vastuste variante. Siin on tegelikult õpetus, kuidas siis võiks kasutada mingisuguseid operaatoreid, et ta seda

infot veidikene tooks vähem ette, kui ta võibolla lihtotsinguga teeks. Kas sa oled selliseid asju kunagi

Ma olen vist isegi, ma praegu mõtlen et äkki isegi kasutanud, aga mul ei tulnud meelde see

Et on sellised Boole'i operaatorid, ei ole kuulnud ...

Mkm

Neid kasutatakse rohkem küll igasugustes teadusandmebaasides ja raamatukogudes aga need toimivad väga hästi ka siin Google otsingus, et siin on õpetus olemas, kuidas võiks otsingut kitsendada. Et lihtsalt veidikene sorteerida seda infot.

Aga lähme edasi siis. Kui palju sa tavaliselt kulutad aega ühe teema otsimiseks? Sa ütlesid küll, et sa oled kärsitu, kui ruttu see kannatus otsa saab?

Hästi ruttu saab, ma väga ei otsi. Mul on tarvis ... kuna ma olin viimati, kui ma hästi pikalt otsisin midagi ... Ei olegi meeles. Ma olen hästi kiiresti, kohe esimene variant üldjuhul ja esimene, teine kolmas, väga harva kui ... võibolla mingit ... Misasja ma viimati võisin otsida nii, et ma isegi lugesin neid mingisuguseid ... äkki mingi loodusravi ... Vaarikavarte kohta, et kuidas nagu seda teed keeta, sest ühed ütlevad ühte moodi, teised teistmoodi ja siis ma tõesti ikka päris kaua mõtlesin, et mis ma teen. Siis küll oli hästi palju erinevaid variante.

Kas sa näiteks linaseemnete kohta oled otsinud, et kuidas siis neid tarbima peaks? Mina olen selles suhtes päris segadusse sattunud ja loobunud kasutamast. Seal on täpselt see sama, et mitu viisi, et ühtepidi ta on tervisele kahjulik ja teistpidi ei ole ja siis ...

No vaarikavartega tuli täpselt sama lugu välja, et üks ütleb, et keeta kindlasti onju ja teine ütleb, et ainult kuuma vee sees. Ja siis kui ma lõpuks küsisin oma isalt, siis tuli välja, et tema paneb õhtul valmis, paneb kuuma vee sisse ja hommikul joob. Siis ma mõtlesin, et mina nii kaua küll ei jõua oodata, siis ma ikka ka keetsin. Ma võtsin siis nagu selle keskmise, et keetsin ja lõikusin neid väiksemaks keskelt, et kiirem välja tuleks, see mis peab. Aga toda infot oli seal natuke ... Foorumid targutasid niipidi ja naapidi, üks üldse tegi kuivatatud vaarikavartest. Ma mõtlesin, et ah issand, et ei ...

Aga üldiselt kui sa otsid ja sa leiadki selle loetelu ... Et praegu ma vaatasin ka, et mõne puhul sa läksid üsna kiiresti ja ütlesid, et jah see info sobib, et see olenebki probleemist või ... oleneb mida sa otsid

Jaa, kui on ikka asi, mis mind väga ei huvita, siis ma ei, siis ma lasen niimoodi ... Ma saan nagu selle mingi algteadmise aga rohkem ei.

Räägime natuke info usaldusväärsuse hindamisest ka, et kas on mingisuguseid kindlaid näitajaid, mida sa leheküljel vaatad? Näiteks seal Cellfood'i lehel sa ka kohe ütlesid "nojah", et kas on mingisuguseid tegureid, mida sa lehekülje enda puhul vaatad. Et me küll jõudime selle juhendini ja seal on ka midagi ära toodud aga võibolla sul on endal mingisuguseid märke, mida sa tähele paned.

Vist ei ole väga. Mulle tegelikult meeldib, et mida puhtamad lehed on, seda rohkem mulle meeldib. Selline kribu-krabu, et see ajab ... see ei meeldi mulle.

Just see sama Koralliklubi ...

See on õudne

Just tahtsingi selle kohta küsida lisaks, et kuidas see lehekülje ülesehitus sulle tundus

Mkm, mulle ei meeldi see ... ma ei taha, et on mingisugused figureerivad ... kusjuures ma olen neid nagu telefonis vaadanud. Noh siin on kaks mingit asja, siis on mingisugune kribu, kirjas on mingisugused asjad ja siis küljed on kujundatud ... Ei kutsu jah, terve külg on pikalt mingisugust ... Ma ei leia jah, ma tahan et oleks ... Et mul oleks koht, kuhu ma lähen alati tagasi, et ongi avaleht. Aga okei, siin on nagu tehtud lihtsamalt, et siin need ei liigugi, nii nagu on. Aga ma ei saa aru sellest lehest. Kui me võtsime siin eksju kasvõi selle sama ravimifirma värgi, siis siin on ju näed olemas kõik, ma võtan siit valin kõik, mis mul vaja on. Aga siit /Koralliklubi lehelt/ ma ei suuda valida, ma ei saa aru kus see artikkel lõpuks oli, kust ma midagi lugesin.

Et selline lehekülje ülesehitus tegelikult ...

Jaa, see mõjutab. Mulle meeldivad sihukesed klassikalised puhtad lehed, et ma ei taha sihukest kribu-krabu.

Lähme selle Ravimiameti juhendi juurde tagasi, et nagu ma aru sain, midagi sellist sa näinud ei olnud ennem eks?

Ei olnud

Ja sarnaseid märke sa siis ka vaadanud varem ei ole?

Mkm

Aga ma märkisin, et on olemas veel selliseid juhendeid, kus siis tegelikult tuuaksegi ära põhiliselt sellised näitajad, et vaata avaldaja infot, vaata autorit, vaata sisu, et kas selle sisul on ka mingisugune allikas, millele see tugineb või tulebki kellegi peast või kas see autor on piisavalt pädev, et seda juttu üldse kirjutada ja siis see sama objektiivsus ehk, et kellele see info suunatud on. Et sellepärast oli ka see küsimus seal, et kuivõrd inimene nagu tunnetab seda, kas see info on kallutatud või mitte, et kuivõrd objektiivne ta on. Ja siis loomulikult uuendamise info, et kui värske see info on ja komments. Seesama Korallide lehekülg, et see on nii kirju, et sealt ei näe mitte midagi. Sellised märgid on täiesti olemas, mida võiks jälgida. Nendest kriteeriumitest sa eelnevalt kuulnud ei ole?

Ei

Ja alateadlikult

Ma ... Kuidas ma ütlen, jah ma ikka ei ole väga vaadanud. Ikka võtad seda, mis kohe ette juhtub ja ongi kogu lugu. Noh on tegelikult, et ükskord ühele lehele ma olen sattunud, kus oli seotud astraalrännakuga oli mingisugune asi, et seal ma nagu küll väheke uurisin seda lehte ja mõtlesin, et mis kuradi leht see on, et mingid satanistid koos.

Aa, et see siis tulebki hoopis sellest infost tingitult, et kuivõrd palju sa siis süvened või

Ee, ah ... võibolla tõesti, kui sa praegu nii ütled, et see info ... jah, et kui hakatakse mingit kahtlast juttu ajama ...

Et kui see kahtlus tekib, siis hakkad rohkem süvenema või?

Jah, kui sa nii ütled, siis võib olla küll jah

Ma lihtsalt praegu analüüsin sinu käitumist ...

Ei, ei ma mõtlen nagu ka seda, et see võibki olla jah, et kui ma lähen kuhugile ja siis ma näen eks, et ... Too oli kah foorum ja sellepärast ma väldin foorumeid, ma ei taha, seal foorumis on kuidagi ...

Samas seal Cellfood'i lehel sa ka hakkasid tegelikult otsima, et kes see siis on ikkagi siin taga ja läksid veel lisa otsima, et kas see sõltub siis sellest infost suuresti, kuivõrd palju sa ... kui hästi ja kui palju see sinu jaoks vajab lisainfo otsimist.

Huvitav jah, et ma läksid seda otsima, selles mõttes, et ... ma mõtlesin äkki, et mingit elusõna vist. Ega ma ei tea, ma ei mäleta kuidas ma seda tegin või miks ma seda tegin. See on nagu täitsa põnev.

Mis sa arvad ... ma näitena saangi tuua ainult selle Ravimiameti juhendi, et kas sellist tüüpi juhendmaterjali, kas sellist tüüpi materjali oleks vaja inimeseni viia?

Jaa, mina küll arvan, et on ... Tegelikult on, sest mõtle kui palju inimesed päevas guugeldavad, kui palju inimesed otsivad mingit infot ja tegelikult nad ju ... me näeme ju Facebook'is mida jagatakse, kogu aeg jagatakse mingisuguseid asju onju, et tegelikult võiks.

Et sellest võiks kasu olla

Jaa, sest et näiteks ... muidugi nad solgivad seda ... internetikeskkonda solgivad blogijad. Vaata blogijatel lubatakse ju kõike ... see on ju su oma vaba valik, kas sa loed seda blogi või ei loe.

Aga siinkohal tekibki see olukord, et kas see blogija ka tugineb mingile usalduslikule allikale

No just. Ma hiljuti võtsin ... panin meeldivaks selle Malluka. Aga ma vaatasin, et mida ta nagu ... ma ei ole tema blogis väga käinud, sest mulle piisab sellest, mis ta siin Facebook'is näitab. See on nagu nii kohutav ja see on nii õudne, et tegelikult tuleks nagu sellised blogijad ... ma ei tea, see on nii madal, mis ta teeb. See on sihuke lapselik ja kõik see on nagu nii ... sa oled täiskasvanud naine ja sa oled oma lapse ema ja sa teed sellist jura, no näis kaua ma teda hoian seal veel selles meeldivate hulgas. Ta kirjutab, ta kutsub ju üles inimesi, kes tahab midagi reklaamida, et Mallukas reklaamib. Mul tuleb okse peale. Kohutav. Sellepärast ma

ütlengi, et tuleb üks ja tahab oma toortoitu reklaamida, võibolla ma olen huvitatud sellest aga ma ei saa, sest mingi Mallukas teeb seda, sest ta teeb seda mingil omal moel ja mulle ei meeldi see, sest ta teeb seda nõmedalt, sorry.

Et sellist infovarieeruvust jääb silma?

Jaa

Oskad sa näiteid tuua ... Noh see sama näide oli ka, et kui selle toortoitumise kohta on ühte teist, et aga see, kes seda teeb, mängib sinu jaoks mängib rolli see taust. Aga mõtlen, et varieeruvuse koha pealt oskad sa veel näiteid tuua?

Noh näiteks see, kes on see metsatibi, kes metsa läks elama, ennem oli *playboy* mingi tegelane. Näiteks tema räägitud asjad absoluutselt mind ei huvita, kuigi ma tean, millega ta tegeleb. Tal on samamoodi see toortoit ja mul ei ole üldse toortoitujate vastu mitte midagi, minu poolest söögu mida tahavad ja kui ta räägib, et talle sobib nii. Too inimene mulle ei meeldi see, kuidas tema räägib. Ta nagu mulle tundub, et ta nii õudselt tahab mind mõjutada sellega, et kuidas ma olen nagu valesti elanud ja kõik, et ma ... ma arvan, et kust ma viimati kuulsin, kuskil saates mingi toortoituja ja sellepärast ma mõtlesingi, et miks mul nagu oli ja mis asi see toortoit on ja meil on olnud tutvusringkonnas ka juttu kellegist, minu arust on isegi siinkandis neid toortoitujaid. Ja siis ma veel küsin, et mis asi see on ja enamus ütlevad, et ah ei tea mina, et söövad mingeid juurikaid ja see on kogu lugu.

Aga sellist vastuolulist infot, et ühe asja kohta kirjutatakse ühest vaatenurgast ja teisest vaatenurgast, et sellist jääb silma? Kasvõi seesama vaarikatee aga veel midagi, sellist elusamat näidet?

Oli hiljuti, ma just mõtlesin. Tead, organismi puhastamine. Saadeti üks päev mulle link, loe. Lugesin, et siis tekst oli selline, et organismi puhastamine kui selline, et see on puhas äri. Et kõik need tabletid ja kõik need asjad. Aga samal ajal on terve internet täis sellest, kui oluline on puhastada organismi, kui oluline on puhastada maksa ja seal toob siis sellise näite, et ühtegi organit ei saa puhastada. Ei ole nii, et panen kraani alla ja pesen ja tegelikult ei ole teda võimalik puhastada ka mingite tablettidega, et nad ei lähe puhtamaks, et nad on sellised nagu nad on, aga me saame neid nagu ... Noh ta väidab, et me saame nagu tervisliku toidu või sellega, et me saame nagu hoida lihtsalt. Et me ei tarbi alkoholi, me ei suitseta ja me ei ...

liigume mõõdukalt, et need ongi need samad puhastusviisid. Et tegelikult ei pea selleks nagu midagi erilist tegema. Ma tunnistan, et ma jäin seda viimast varianti rohkem uskuma. Võibolla see on sellest, et ma olen ilgelt mugav tüüp, et ma nagoonii ei lähe midagi, et ja jube lihtne on uskuda seda, et ma ei pea mitte midagi tegema, et küll nad puhastuvad ise. Mulle meeldis see, sest ma olen viimasel ajal ... mul ei klikki enam ükski, mis siin aetakse, see kõik on rämps minu jaoks.

Et siin tuleb natuke selline ütleme mugavusstoos, et usun seda, mis mulle on mugav uskuda või milline info mulle rohkem meeldib, eks ...

Nojah, tegelikult ongi

Mis võib tekitada sellist suhtumist? Et ma võtangi selle, mis ...

Tead mis on või, ma olen seda kõike proovinud, ma olen väga palju asju proovinud väljaarvatud dieetid. Dieeti ma ei ole pidanud. Ma olen proovinud seda sama organismi puhastust. Ma olen proovinud seda siis nii tavalise veega, mitte niimoodi, et ma ei söö üldse, et ma ei ... ma joongi onju, et tüüpiline värk onju, et maks ... noh, et just maksa puhastamiseks, et liikuma peab ja kõik ... Ma olen selle ära proovinud. Siis ma olen proovinud need kliid ära, eksju ja ma olen neid ka soovitanud ja ma olen saanud ju tagasisidet, kuidas ... et kes lõi kõhust kinni ja kellel ei tea, mis juhtus, sellepärast, et mina soovitasin, see on nii naljakas. Saatsin suure kirja kunagi laiali, et ... sellises vormis, et kõik hakkasid seda proovima, et Hauka poest said kliid otsa ma mäletan tookord. Et midagi, et ära laiskle, et puhasta oma organismi ... kevadpuhastus, et ära tee ainult toas kevadpuhastust vaid tee ka oma organismile. Kusjuures ma ise tegin sama, minul ei juhtunud mitte midagi tookord. Mina tegin rõõmsalt seda onju ja siis kui mul hakkas hiljem tulema tagasisidet, mis kõigiga oli juhtunud, kõik olid proovinud. Kõigepealt oli muidugi ka see, et kuigi ma ütlesin, et pange klaasi keefiri kohta üks supilusikas, siis üks ütles, et toda on nii vähe, et ma panen rohkem, ima ka kui siis kõhust kinni ei jää. Ma olen need ise läbinud. Kui ma toon nüüd selle sama organismi puhastuse, ma olen teinud igasuguseid asju. Ma muidugi ei ole teinud nüüd viimasel ajal neid, mis need kuumad on, magneesiumivannid ja need, need mind enam ei huvitagi. Noh ma tean, et need asjad ei tööta, et tegelikult, et see on kõik äri. Ja siis ongi nii, ma arvan, et sellepärast on valutu ... lihtsalt ma tean, et need asjad ei tööta. Et see on kõik

jama, et sa pead ikka nii elama nagu sa elad ja ongi kõik. Ei puhasta ja ei mölla, sest ega me ei näe ju enda sisse palju tegelikult see asi puhtaks on saanud, et see on see tugev uskumus.

See teadmine pigem just. Aga mõnikord mõni info tekitab sellist segadust ja hirmu ka, kui sa loed näiteks midagi, et ... Et loedki näiteks sealt ja võibolla see puudutab sind kuidagi ja see teema ongi sinu jaoks aktuaalne, kas sa tunned, et siis võib mõjuda mõnikord ka hirmutavalt see info?

Jaa

Või segadust tekitada

Kui sa praegu nii ülted, ma hakkasin just mõtlema, kas mul on selliseid. Ma tahtsin juba öelda ma ei mäleta, et mul oleks sellist asja olnud ... Muidugi on. Kui oli see Facebook'i see, et kõik see, mis sa oled oma lehele ülesse laadinud ja kõik asjad, et tegelikult need ei kao ju mitte kuskile. Mitte, et mul oleks midagi nagu ... Vaid ma lihtsalt hakkasin mõtlema, et kes ma nagu siis lõpuks olen onju, et see info on kõigile nähtav ja kui ta juba on seal netis, siis ta juba on juba netis ja, ja tegelikult ... Siis mul tekkis kerge hirm, et äkki keegi hakkab seda kasutama minu vastu ja, et kurat sa tead onju ... Tõmbab mu pildi seal ja paneb siis kellegi teise näo või teeb mingi sodib ära, et kas ma nagu kannatan selle välja või. Nagu hetkeks, noh selle Facebook'i ees mul on olnud hirm, päriselt ka. Ja ongi kohe sihuke, et äkki mul ikkagi kõik see asi ... läheb kuhugi laiali ja ma ei tea. Tunnistan, et ma hakkasin sõpru kustutama ja ma hakkasin pilte kustutama ja mingil hetkel oli ... jah, selline hirm mul oli küll jah.

Aga terviseinfo suhtes

Aga tervises ... No muidugi mul on olnud igasuguseid hirmusid. Ongi tead kopsuvähid ja ma ei tea, luudehõrenemised ja kõik, et kui ma siin nüüd vähem tarbin seda või teist või kolmandat, et kas mu organism saab kõike seda, mis mul vaja on ... Aga mul on viimasel ajal mingi pöördeline asi tekkinud, ma ei tea, miks ma viimasel ajal suhtun asjadesse ... noh, ma elan täiesti tänases päevas. Ausõna, ma ei mõtle enam üldse ette ... Ma ei tea miks ja kust see on tulnud. Võibolla see, et ma olen nii üleküllastunud, sest ma olen seda kõike olen nii palju tarbinud, et ma ei ... absoluutselt. Kui keegi ütleb mulle, et seda peab sööma, see on nii hea, siis ma ütlen, et teie peate sööma, mina ei pea. Ma ei taha enam, ma tunnen, et ma ei taha enam.

Aga kas sa kuskilt nagu ... näiteks selle oma hirmuga, et kui see tuleb, kuidas sa seda maandad siis, et kas sa ...

Ahah, lihtne.

Kui sul tekibki see kõhklus, et järsku mul ongi nagu see, mida ma sealt loen või ... Mida sa teed siis?

Huumorit võib ka teha või?

Võib

Siin oli see aastapäev, televiisorist midagi vaadata ei olnud ja panin Kanal12 peale ja seal olid need soolapuhujad. Ja abikaasa tuli ütles, et misasja sa vaatan. Ma ütlesin, et tasa-tasa, ma tahan seda vaadata. Ja helistas sinna mingi joodiknaine ja tahtis joomisest lahti saada. Ja siis abikaasa ütles, et sa ei ole normaalne, et miks sa seda vaatad. Ma ütlesin, et ma ei vaata seda sellepärast, et ma sellelt nõialt tahan abi saada, ma tahan vaadata, mis probleemid on inimestel ja kuidas ta üritab, see nõid, siis neid lahendada, millega nagu inimesed rahule jäävad, mis ta neile ütleb onju. Ja siis see Lõuna-Eesti nõid kasutas sellist asja, et ta puhastab teda seal niimoodi, tegi midagi ja siis tegi kogu aeg nii: "nõidus likvideerib, nõidus likvideerib" (käega ringikujuliste liigutuste saatel). Ja siis juhtus mul selline asi tollel samal päeval ... Sõidan autoga ja mul lõi hull valu pähe, aga kuna mul on emal veresoon lõhkenud peas, siis minul on nagu kerge hirm sellest. Aga ma praegu räägin vahele, kuidas ma sellest hirmust üle saan, siis ma lihtsalt mõtlengi, et ... ma ei saa selle vastu. Kui ta tuleb, siis ta tuleb onju ... Aga igakord kui mul pea valutab, siis ma olen nagu suure ettevaatlikkusega ... kontrollin seda valu või üritan aru saada, mis valu see on, et kas see on nüüd pingevalu või on see mingi muu valu ja kaua see kestab, see on väga oluline. Aga ma söön alati tablette ka. Kui tablett ära võtab, siis on kõik korras, siis ma tean, et siis on tavaline valu onju. Ja sõidan autoga ja tunnen niimoodi paneb säuh, ja ma teen ooh ja abikaasa küsib, et mis sul viga on ja ma ütlesin, et ma ei tea, et mul on mingid valud. Jälle tunnen teisel pool onju ja täitsa teen niimoodi ja siis ma mõtlesin, et: "nõidus likvideerib, nõidus likvideerib" ... saad aru, ma üritan nendest asjadest nagu huumoriga ka saada üle. Ja siis üks küsis mu käest, et kas siis likvideeris, ma ütlesin, et ei likvideerinud aga kusjuures hiljem ma seda valu enam ei tundnud. Et on ikka nagu hirmud, aga ma püüan nagu lihtsalt ... ma ei lähe paanikasse. Ma ei ... juba ei lähe paanikasse.

Aga kas sa arvad, et inimeste teadlikkuse tõstmine justnimelt interneti terviseinfo suhtes, kas seda on vaja teha?

Jah, jah

Kas sellisest juhendmaterjalist nagu see oli, et kas see võiks ka abiks olla? Või mis on sinu kogemused või mis jääb sinu arvates vajaka või millest oleks inimesele abi?

Kui ma mõtlen praegu, ma iseenda peale ei saa mõelda, sest täna ma praegu ei saa iseendast rääkida, sest nüüd ma juba tean, ma pean hakkama seda kasutama (viitab Ravimiameti juhendile)

Ma mõtlengi üldisemas pildis

Siis ma mõtlen, et kui erinev tutvusringkond minul on ja kui tõsiselt inimesed võtavad mingeid asju ja kuidas nad nagu võtavad igast asjast kinni ja kui ta nüüd loeb siit eksju mingisugust häussa, sõnaotseses mõttes, mis tegelikult on tõendamata, siis mul on nagu kahju nendest inimestest. Ja see, et tal ei ole nagu kuhugi tugineda, kas see info on tema jaoks õige. Et kui ma praegu mõtlen, et ma pean midagi otsima, siis ma jah vaatan tõesti, et kas mul on nagu mõtet igat asja, mis ma kohe siit loen, tõsiselt võtta. Aga ... ennem ma ei teadnud ju seda, onju.

Sa mõtled praegu sellest hetkest alates

Ma mõtlen praegu, et ennem ma ei teadnud seda, et tegelikult ma lugesin ka, kõike ju lugesid et ... Kuigi samas ma millegipärast usun, et inimestel on olemas see ... igal inimesel on olemas see alateadlik ... ka see, et mis ta tunneb, mis temale sobib. Et ta ikkagi võibolla igat asja ... aga need kõigutavad kindlasti. See info kõigutab teda. Isegi kui ta teab, et niimoodi seda asja ei ravita ... Ma toon hea näite kohe, et kui see gripihooaeg oli, siis mulle mitu inimest ütlesid, et pane sibul siia (talla alla), ma olen seda ise ka näinud ja see aitas ka kusjuures. Aga üks inimene ütles, et mis sibul, pange ikka küüslauku. Ja kohe hakkasid mõtlema ... küüslauk on ka ju mingi sihukene, et äkki panna küüslauku ka onju. Ja niimoodi on ju kõikide nende lehtedega, et üks annab ära oma info, keegi lisab midagi juurde ja juba ongi käes see ...

Ja juba ongi uus info tekkinud eks

Ja siis sa jäädki mõtlema kumb see õige on

Mismoodi oleks võimalik inimeste teadlikkust tõsta, kasvõi sellise juhendmaterjali näol ... Et kuidas sa näeksid seda?

Ma arvan, et sa vaatad netti ...

Ma mõtlen see juhend, et meil on reaalselt olemas selline asi aga see ei jõua inimeseni. Ja kuivõrd inimene üldse viitsib, vaevub seda ise ... otsida ta kindlasti ei viitsi, kuivõrd ta viitsiks sellist lugeda. Kuidas seda oleks võimalik nähtavaks teha? Kelle ülesanne see võiks olla?

Tead ma mõtlen praegu ... ma mõtlen, et kui nagu ERR ilmselt ei tee seda oma uudisteprogrammis aga ta võiks seda teha. On ju hommikuprogrammid ja asjad ... muidugi hommikuprogramm on ka jälle selline saade ... inimesed on tööl ju. Hakkad mõtlema, suurem osa inimesi ju. Televiisor on ju tegelikult kõige suurem see ... ja mis veel. Oot, mul on ju tegelikult sõpru, kes ei vaata televiisorit. Las ma mõtlen, kuidas nemad oma info kätte saaksid. Jah, ei saagi. Ei nad peavad saama interneti teel, võiks olla mingi ... inimene kes ei vaata televiisorit, mis sa arvad, missugune see inimene on. Tegelikult ta ongi üsna teadlik niikuinii oma elust, tal ei ole vaja seda. Aga ta loeb lehte, tõenäoliselt ta loeb lehte.

Kuskilt ta ju ikkagi ammutab infot, et ta päris infosulus ka ilmselt ei ole, kui ta lihtsalt teleka enda jaoks välistab.

Ta loeb lehte, kuulab raadiot hommikul tööle sõites, näiteks. Tõenäoliselt peab lihtsalt olema üks paar suurt pealkirja ja võibolla ühes vestlussaates ... Ringvaade, mida tõenäoliselt väga suur hulk inimesi vaatavad ja ongi võibolla Hommiku TV ... Ja sellest juba võib piisata, et see siis hakkab niimoodi levima.

Et nii-öelda see lumepall hakkab veerema, et inimesel hakkab huvi. Aga siis see tähendaks ka seda, peaks ilmselt olema selliseid ... need juhendmaterjalid peaksid olema vast kuidagi inimesele väga kergelt seletatud ja lihtsalt leitavad ilmselt. Et kui ta saab selle info, et on midagi olemas, et mul on nagu kuskilt vaadata, et mida ma võiksin jälgida aga mis see siis on, mida ma võiksin jälgida ... Et see kirjeldus kuidagi lihtsamalt inimesele lahti seletatud ja kättesaadavaks tehtud.

Jah, ta peab olema ... seda peab tegema inimene, kes ... kes ongi sihuke lihtne tava internetitarbija. Mitte IT mees, neid me oleme näinud, Ringvaate saates. Tehke nii ja nii ja nii ja siis me saamegi selle ja siis mul ei ole midagi meeles. Ilmselt sihuke inimene. Ma vist kaotasin vahepeal ära osa su infost, ma hakkasin midagi mõtlema. Mul läks nagu algus ära ... et, kes seda

Jah, et ma arutlesin jah just, et kelle ülesanne see võiks olla, et see info inimeseni viia

Nojah, ega Koralliklubi liige ei lähe ütlema, et ...

Just, et vaadake kes on autor või kus on minu kontaktid. Mõtlengi, et kui lihtsalt inimene kirjutab sellest, et siis tekibki see sama koht, et

Et see on sinu probleem, oma viga et sa ei usu, ei näe, ei kuule onju. No selleks on siis äkki need netipolitseid või? Ma ei tea mida nad teevad, ilmselt ma peaks praegu guugeldama ... ilmselt nemad vist ainult kommentaare kustutavad ja kõik, et.

Aga see sama Terviseinfo.ee portaal, kuhu sa sattusid, et iseenesest

Aa, seda ma ju ei uurinud väga täpselt

Ilmselt seal ... ma ei kujuta ette, kas kuskil peidus võib viide olla või mitte. Aga ma mõtlen, et sellised kohad võiks ju ka ... Sina vist jõudsid ka selleni, et seal on mingeid brožüüre ja asju, miks mitte siis selliseid infovoldikuid kasvõi ...

Jah, et kui sa praegu räägid nagu voldikutest, et ... arsti ukse taga ju istutakse tundide kaupa. Mida me loeme seal, "Eesti Naist" loeme seal. Ja siis me loeme Estraveli lehti, kus perearstid on reisimas käinud onju kõik oma nimedega Estraveli need. Tegelikult ju võiksid olla voldikud, justnimelt, et kui ma istun seal ukse taga, siis ma loengi neid voldikuid.

Et sellest oleks abi?

Jaa, sellest oleks kindlasti abi. Ja ma arvan, et nendest oleks ka siis abi, kui arvuti ... Koolides õpetatakse ju ka arvutit, et nojah, siis ütleme, mis see tervis siis nüüd targem on kui mingi muu asi

See ongi see, et need kriteeriumid ei ole

Aa, jah, et jälgida, et mida jälgida, kui sa lähed infot otsima. Jaa.

Üldse veebilehtede hindamisel. Et need ju kehtivad tegelikult kogu selle kohta, mis on veebis.

Et võibolla juba koolist, et lasetele jäävad ju meelde sellised ... Kui nad teevad ju väga palju koolitöid, et ... Ma arvan, et see oleks üks ka päris ... Kui ta tuleb koju ja emmed-issid aitavad, siis saavad ju ka selle info jälle. Ma nagu mõtlen alati, et ... üldse selle meie Eesti värgi peale, et miks on niiviisi, et meie kui nagu lõpptarbijad nüüd onju, siis meie peame mõtlema välja süsteeme eksju. Aga, et need, kes on siis seal eesotsas, et nemad ei suuda neid asju nagu ennetada. Et selleks lihtsalt kulutatakse mingi miljon-triljon raha, tehakse mingi programm ja see kohale inimestele ei jõua onju.

Just

Võtame need kolekotid, võtame nüüd seesama see internetivärk onju, et selle teadmiseni me jõuame ... Et mina pean nüüd andma oma soovitusi, et kuidas see jõuaks meieni, no mis mõttes nagu.

Just

Et miks see on niimoodi?

Et me räägime, et inimesed on hulluks läinud, et inimesed otsivad ja ei oska interneti infot hinnata aga mida siis on nagu tehtud selleks, et see inimene oskaks seda infot hinnata.

Jah. Me räägime ... suur teatritegelane räägib killerkotist aga riik ei tee midagi selleks, et killerkotte kaotada. Mina pean minema korduvkasutava kotiga poodi aga riik ei tee selleks mitte midagi, et kaoks siis need kilekotid. Millest me ... ma olen kõige väiksem mutter selle asja juures. Kaotage need kilekotid ära, küll ma siis selle korduvkasutava kotiga seal käin. Ma ei käi ju ... siis ei topi ju sinna seda, kui mul ei ole seda. Et see on nii haige, miks see küll on niiviisi.

Aga meil oli ääretult tore vestlus ja ma tänan sind ja ma arvan, et me võime siinkohal lõpetada. Aitäh sulle!

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Annemai Joab

(18.08.1976)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

„Terviseinfo otsimise ja allikate usaldusväärsuse hindamise praktikad internetis: Antslas elavate naiste näitel“,

mille juhendajad on Marko Uibu ja Krista Lepik.

1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 23.05.2016